

Punkaharjun ja Puruveden alueen kävijätutkimus 2016–2017

Hanke on saanut rahoitusta Euroopan unionin LIFE-ohjelmasta.
Aineiston sisältö heijastelee sen tekijöiden näkemyksiä, eikä
Euroopan komissio tai EASME ole vastuussa aineiston
sisältämien tietojen käytöstä.

Översättning: Pimma Åhman

Kansikuva: Punkaharjulla on kauniita ulkoilureittejä. Kuva: Anne Pyykönen.

ISO 14001

© Metsähallitus, Vantaa 2017

ISSN-L 1235-8983

ISSN (verkojulkaisu) 1799-5388

ISBN 978-952-295-206-6 (pdf)

Paula Karppinen

Punkaharjun ja Puruveden alueen kävijätutkimus 2016–2017

 METSÄHALLITUS

KUVAILULEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	8.12.2017
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	
LUOTTAMUKSELLISUUS	Julkinen	DIAARINUMERO	MH 4843/2017/05.02
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	luonnonsuojelualue, Natura 2000 -alue		
ALUEEN NIMI	Punkaharjun ja Puruveden alue		
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	Punkaharju FI0500019, Puruvesi FI0500035		
ALUEYKSIKKÖ	Etelä-Suomen luontopalvelut		
TEKIJÄ(T)	Paula Karppinen		
JULKAISUN NIMI	Punkaharjun ja Puruveden alueen kävijätutkimus 2016–2017		
TIIVISTELMÄ	<p>Punkaharjun ja Puruveden tutkimusalue sijaitsee Etelä-Savossa, Saimaalla, Puruveden ja Pihlajaveden välissä. Tutkimusalue käsittää Punkaharjun luonnonsuojelualueen ja Laukansaaren pohjoisosassa sijaitsevat tutkimusmetsät. Puruveden Natura-alueelta mukana ovat Hytermä ja Petrisaari.</p> <p>Punkaharjun ja Puruveden alueen kävijätutkimuksen aineisto kerättiin kahdessa jaksossa ajalla 29.5–15.9.2016 ja 11.1.–23.3.2017. Tutkimuksella selvitettiin puiston kävijärakennetta ja käyntien alueellista ja ajallista jakautumista sekä kartoitettiin kävijöiden kokemuksia ja mielipiteitä puiston hoidosta ja kehittämistarpeista. Lisäksi selvitettiin kävijöiden rahankäyttöä ja sen paikallistaloudellisia vaikutuksia sekä kävijöiden kokemia terveys- ja hyvinvointivaikutuksia. Saatuja tuloksia verrataan edelliseen, vuosina 2008–2009 alueella samalla menetelmällä toteutettuun kävijätutkimukseen.</p> <p>Kävijöistä yli puolet (57 %) oli kotimaan matkailijoita. Paikallisia, Savonlinnan matkailualueella pysyvästi asuvia oli neljäsosa vastanneista ja ulkomaalaisia 17 %. Vastanneista hieman yli puolet (53 %) yöpyi tutkimusalueella. Ylivoimaisesti suosituin käyntikohte oli Harjun maisematie, jolla vieraili 51 % vastanneista. Päiväkävijät viipyivät alueella keskimäärin 3,2 tuntia ja yöpyjät keskimäärin 4,1 vuorokautta. Vastanneiden keski-ikä oli 48 vuotta ja suurin kävijäryhmä oli 45–54-vuotiaat. Useimmiten puistoon saavuttiin 2–5 hengen ryhmässä, joka koostui oman perheen jäsenistä.</p> <p>Tärkeimpiä syitä saapua Punkaharjun ja Puruveden alueelle olivat maisemat, luonnon kokeminen, rentoutuminen, henkinen hyvinvointi ja yhdessäolo oman seurueen kanssa. Suosituimmat harrastukset olivat kävely, luonnon tarkkailu, kahvilassa tai kioskillä käynti, uinti ja eväsretkeily. Omin voimin liikuttiin alueella monin tavoin, yleisimmin kävelen (76 % vastanneista). Keskimäärin alueella käveltiin käynnin aikana 9,9 kilometriä (mediaani 6 km). Talvella kävelyn ohella suosituin harrastus oli retkiluistelu.</p> <p>Kävijöiden odotukset täyttyivät hyvin. Käytettyjen palveluiden laatuun ja määrään oltiin tyytyväisiä. Kiitosta keräsivät erityisesti uimarantojen siisteys ja yleinen siisteys, pysäköintipaikat, yleinen turvallisuus ja kulttuuriperintökohteet. Eniten kehitettävää olisi jätehuollossa, jossa palautetta kirjoittivat etenkin liian pienet ja täydet roskikset sekä yleisökäymälät.</p> <p>Punkaharjun ja Puruveden alueen kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset olivat vuonna 2016 noin 10,4 miljoonaa euroa ja 100 henkilötyövuotta. Tästä ulkomaalaisten matkailijoiden osuus oli 1,8 miljoonaa euroa ja 17 henkilötyövuotta. Keskimäärin vastanneet arvioivat kuluttaneen käynnillensä 119 euroa. Eniten (167 euroa) käynnillään kuluttivat kotimaiset yöpyvät matkailijat. Vähiten (15 euroa) kuluttivat lähialueelta tulevat päiväkävijät.</p>		
AVAINSANAT	Punkaharju, Puruvesi, kävijätutkimus		
MUUT TIEDOT	Selvitys on tehty osana FRESHABIT LIFE IP -hanketta (LIFE14/IPE/FI/023).		
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 233		
ISSN-L	1235-8983	ISBN (PDF)	978-952-295-206-6
ISSN (VERKKOJULKAISU)	1799-5388		
SIVUMÄÄRÄ	74 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAIKKA	
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA	

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	8.12.2017
UPPDRAGSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	MH 4843/2017/05.02
TYP AV SKYDDSSOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM	naturskyddsområde, Natura 2000-område		
OMRÅDETS NAMN	Punkaharju–Puruvesiområdet		
NATURA 2000-OMRÅDETS NAMN OCH KOD	Punkaharju FI0500019, Puruvesi FI0500035		
REGIONENHET	Södra Finlands Naturtjänster		
FÖRFATTARE	Paula Karppinen		
PUBLIKATION	Besökarundersökning i Punkaharju–Puruvesiområdet 2016–2017		
SAMMANDRAG	<p>Punkaharju–Puruvesiområdet ligger i Saimen, mellan Puruvesi och Pihlajavesi i Södra Savolax. Undersökningsområdet omfattar Punkaharju naturskyddsområde och forskningsskogarna i norra delen av ön Laukansaari. Undersökningsområdet omfattar också Hytermä och Petrisaari, som ingår i Puruvesi Naturaområde.</p> <p>Materialet till besökarundersökningen i Punkaharju–Puruvesiområdet insamlades under två perioder, 29.5–15.9.2016 och 11.1–23.3.2017. Syftet med undersökningen var att utreda besökarstrukturen, besökens områdesvisa och tidsmässiga fördelning samt besökarnas upplevelser av och åsikter om parkens skötsel och utvecklingsbehov. Därtill undersöktes besökarnas penninganvändning och dess effekt på den lokala ekonomin samt hurdana effekter besökarna upplevde att besöket hade på deras hälsa och välmående. Resultaten av denna undersökning jämförs med resultaten av den föregående besökarundersökningen, som gjordes med samma metoder i samma område 2008–2009.</p> <p>Över hälften (57 %) av besökarna var inhemska turister. Lokala invånare som bor varaktigt i Nyslotts turistområde utgjorde en fjärdedel av svararna och utlänningarna 17 %. Något över hälften av svararna (53 %) övernattade i undersökningsområdet. Det absolut populäraste besöksmålet var landskapsvägen uppe på Punkaharjuåsen, som besöktes av 51 % av svararna. Dagsgästerna vistades i genomsnitt 3,2 timmar i området, övernattarna 4,1 dygn. Besökarnas medelålder var 48 år, och den största åldersgruppen bestod av 45–54-åringar. Merparten av besökarna kom till nationalparken i sällskap på 2–5 personer som bestod av familjemedlemmar.</p> <p>De viktigaste orsakerna till besöken i Punkaharju–Puruvesiområdet var landskapen, naturupplevelsorna, avkoppling, psykiskt välmående samt samvaron med det egna sällskapet. De populäraste aktiviteterna bland besökarna var promenader, naturobservation, besök i café och kiosk, badning och utflykt med matsäck. Folk rörde sig i området med egen muskelkraft på olika sätt, största delen genom att promenera (76 % av svararna). Medelsträckan som besökarna promenerade per besök var 9,9 kilometer (median 6 km). På vintern var långfärdsskridskoåkning den populäraste aktiviteten vid sidan av promenader.</p> <p>Besökarnas förväntningar uppfylldes väl. De var nöjda med kvaliteten på och mängden av tjänster. Beröm fick speciellt badsträndernas snygghet och den allmänna snyggheten, parkeringsplatserna, den allmänna säkerheten och kulturarvsobjekten. Mest förbättringar önskade sig besökarna i avfallshanteringen: negativ respons fick speciellt de för små och fulla avfallskärnen samt toaletterna.</p> <p>Besökarnas totala inkomsteffekt på området var ca 10,4 miljoner euro år 2016 och sysselsättningseffekten 100 årsverken. De utländska turisternas andel av dessa var 1,8 miljoner euro och 17 årsverken. Besökarna uppskattade att de använt under sitt besök i genomsnitt 119 euro. Mest pengar (167 euro) under sitt besök använde inhemska övernattande turister. Dagsbesökare från närområden använde minst pengar (15 euro).</p>		
NYCKELORD	Punkaharju, Puruvesi, besökarundersökning		
ÖVRIGA UPPGIFTER	Undersökningen är en del av projektet FRESHABIT LIFE IP (LIFE14/IPE/FI/023).		
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Forststyrelsens naturskyddspublikationer. Serie B 233		
ISSN-L	1235-8983	ISBN (PDF)	978-952-295-206-6
ISSN (ONLINE)	1799-5388		
SIDANTAL	74 s.	SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, naturtjänster	PRIS	

DOCUMENTATION PAGE

PUBLISHED BY	Metsähallitus	PUBLICATION DATE	
COMMISSIONED BY		DATE OF APPROVAL	
CONFIDENTIALITY	Public	REGISTRATION NO.	
PROTECTED AREA TYPE / CONSERVATION PROGRAMME	Nature reserve, Natura 2000 site		
NAME OF SITE	Punkaharju and Puruvesi area		
NATURA 2000 SITE NAME AND CODE	Punkaharju FI0500019, Puruvesi FI0500035		
REGIONAL ORGANISATION	Parks & Wildlife Finland, Southern Finland		
AUTHOR(S)	Paula Karppinen		
TITLE	Visitor survey in the Punkaharju and Puruvesi area 2016–2017		
ABSTRACT	<p>The area of Punkaharju and Puruvesi where the survey was conducted is located in the region of South Savo, between Lake Puruvesi and Lake Pihlajavesi in the Saimaa lake area. The area covers the Punkaharju nature reserve and the research forests located in the northern part of Laukansaari. Hytermä and Petrisaari are the areas in the Puruvesi Natura 2000 site included in the survey.</p> <p>The material for the visitor survey was collected in two stages: between 29 May and 15 September 2016, and between 11 January and 23 March 2017. The purpose of the survey was to examine the composition of the visitors, determine the number of visitors during different periods and in different areas and to find out about the visitors' experiences and opinions about the maintenance of the park and how the area should be developed. Spending by the visitors, its impact on the local economy as well as the health and wellbeing impacts experienced by the visitors were also examined. The results are compared with the findings of the visitor survey conducted in the area in 2008 and 2009 using the same method.</p> <p>More than half (57%) of the visitors were from Finland. A quarter of the respondents were people permanently residing in the Savonlinna tourist region, while foreigners accounted for 17% of the participants. Slightly more than half (53%) of all respondents stayed overnight in the area. By far the most popular destination in the area was the Harju scenic road, which had been visited by 51% of the respondents. Day trippers spent an average of 3.2 hours in the area, while the figure for visitors staying there overnight was 4.1 days. The average age of the respondents was 48 years and most of them were aged between 45 and 54 years. Most visitors arrived in the park in groups of between two and five people, which comprised members of their own families.</p> <p>Enjoying the scenery, experiencing nature, relaxation, mental wellbeing and spending time with the rest of the group were the most important reasons for the visits. The most popular activities were walking, observing nature, going to a café or a kiosk, swimming and picnicking. Most of the respondents (76%) explored the area on foot and the average distance covered on foot during the visit was 9.9 kilometres (median 6 km). Walking and tour skating were the most popular activities in winter.</p> <p>Most of the respondents felt that their expectations had been met and they were satisfied with the quality and range of the services they had used. The respondents were particularly impressed by the general tidiness of the area, the tidiness of the swimming beaches, parking facilities, overall safety and cultural heritage sites. According to the survey results, waste management, especially the public toilets and the fact that waste containers are too small and full were the areas with the biggest need for improvement.</p> <p>In 2016, the total impact of the spending by visitors to Punkaharju and Puruvesi on the local economy was about EUR 10.4 million and 100 person-years. Foreign tourists accounted for EUR 1.8 million and 17 person-years of this total. According to the survey results, each visitor had spent an average of EUR 119 during their stay. Visitors from other parts of Finland staying in the area overnight were the biggest spenders (EUR 167), while at the other extreme, local day trippers only spent an average of EUR 15.</p>		
KEYWORDS	Punkaharju, Puruvesi, visitor survey		
OTHER INFORMATION	The report was produced as part of the FRESHABIT LIFE IP project (LIFE14/IPE/FI/023).		
SERIES NAME AND NO.	Nature Protection Publications of Metsähallitus. Series B 233		
ISSN-L	1235-8983	ISBN (PDF)	978-952-295-206-6
ISSN (ONLINE)	1799-5388		
NO. OF PAGES	74 pp.	LANGUAGE	Finnish
PUBLISHING CO.	Metsähallitus	PRINTED IN	
DISTRIBUTOR	Metsähallitus, Parks & Wildlife Finland	PRICE	

Sisällys

1 JOHDANTO.....	9
2 KÄVIJÄTUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	10
2.1 Alueen kuvaus.....	10
2.2 Aineisto ja menetelmät.....	17
2.2.1 Kesäotanta.....	17
2.2.2 Talviotanta.....	18
2.2.3 Huomioita kyselylomakkeesta.....	19
3 TULOKSET.....	21
3.1 Kävijärakenne.....	21
3.1.1 Kävijöiden perustiedot.....	21
3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot.....	23
3.2 Käynti Punkaharjun–Puruveden alueella.....	24
3.2.1 Kohteen tärkeys.....	24
3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset.....	24
3.2.3 Liikkumistapa ja kuljettu matka.....	28
3.2.4 Käyntien alueellinen jakautuminen.....	29
3.2.5 Käynnin kesto ja toistuvuus.....	30
3.2.6 Saapuminen alueelle.....	34
3.2.7 Kävijöiden rahankäyttö ja sen paikallistaloudelliset vaikutukset.....	36
3.2.8 Käynnin terveys- ja hyvinvointivaikutukset.....	39
3.2.9 Tietolähde.....	40
3.3 Kävijätyytyväisyys.....	42
3.3.1 Käynnin tarkoitus.....	42
3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta.....	43
3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen.....	44
3.3.4 Vastanneiden käyntiä häirinneet tekijät.....	45
3.3.5 Kävijätyytyväisyysindeksi.....	47
3.4 Vapaamuotoiset ajatukset.....	49
4 TULOSTEN TARKASTELU.....	50
4.1 Yhteenveto ja johtopäätökset.....	50
4.2 Vertailu aiempiin tutkimuksiin.....	51
LÄHTEET.....	54
LIITTEET	
Liite 1 Punkaharjun ja Puruveden alueen kävijätutkimuksen 2016 otantakehikko.....	55
Liite 2 Aineiston keruusuunnitelma Punkaharjun ja Puruveden alueella 2016.....	56
Liite 3 Aineiston toteutunut keruuaikataulu Punkaharjun ja Puruveden alueella 2016.....	57
Liite 4 Vastaajien kotipaikkakunnat.....	58
Liite 5 Vastaajien ilmoittamat matkan muut kohteet.....	59
Liite 6 Muut käyntikohteet Punkaharjun ja Puruveden alueella.....	63
Liite 7 Vapaamuotoinen palaute aihepiireittäin.....	65
Liite 8 Suomenkielinen kyselylomake.....	71

1 Johdanto

Etelä-Savossa, Puru- ja Pihlajaveden välissä sijaitseva Punkaharju on yksi Suomen kansallismaisemista. Harjualue saavutti mainetta luonnonkauniina matkailunähtävyytenä jo 1800-luvulla. Matkailijoiden tarpeita varten rakennettiin useita majapaikkoja ja samalta aikakaudelta on peräisin hyvässä kunnossa säilynyt Punkaharjun vanha asemarakennus (nyk. Luston asema). Pitkän käyttöhistoriansa ja maisemallisia arvoja painottavien hoitotoimien seurauksena alue ei ole erämainen tai luonnon-tilainen vaan puistomainen. Alueella on lukuisia kulttuurihistoriallisia kohteita, jotka yhdessä maisemallisten tekijöiden kanssa tekevät Punkaharjusta ainutlaatuisen kohteen. Punkaharju valittiin vuoden 2017 retkikohteeksi. Suomi 100-juhlavuoden kunniaksi tänä vuonna Suomen Messusäätiön kilpailun teemana olivat historiakohteet. Punkaharju saavutti kilpailumenestystä myös Vuosisadan tie -äänestyksessä, jossa Punkaharjun harjutie otti voiton selvällä erolla muihin finalisteihin.

Vuoden 2008 alusta Punkaharjun luonnonsuojelun ja tutkimusmetsien hallinta siirtyi Metsätutkimuslaitokselta Metsähallitukselle. Samana vuonna laadittiin Punkaharjun, Puruveden, Vilkonson ja Puruveden valkoselkätikkametsien Natura 2000 -alueiden yhteinen hoito- ja käyttösuunnitelma (Metsähallitus 2017e). Hoito- ja käyttösuunnitelman laadintavaiheessa tehtiin myös Punkaharjun alueen ensimmäinen kävijätutkimus (Lindblom & Laukkanen 2010). Kävijätutkimukset suositellaan uusittavaksi viiden vuoden välein, joten uudelle tutkimukselle oli jo tarvetta. Matkailuyritysten toiminnassa ja Metsähallituksen retkeily- ja palveluvarustuksessa oli myös ehtinyt tapahtua muutoksia ensimmäisen tutkimuksen jälkeen.

Punkaharjun kohdalla mielekkään aluerajauksen tekeminen on haastavaa, sillä perinteisesti kävijätutkimukset ovat kohdistuneet yksittäiseen suojelualueeseen, tyypillisesti yhteen kansallispuistoon ja joiltain osin suojelualueen välittömään lähialueeseen. Ensimmäisessä kävijätutkimuksessa (Lindblom & Laukkanen 2010) tutkimusalueeseen päätettiin rajata Punkaharjun luonnonsuojelualueen lisäksi Laukansaaren tutkimusmetsä ja itäisin osa Tuunaansaaresta, jossa on useita merkittäviä matkailukohteita. Tässä tutkimuksessa mukana ovat Punkaharjun luonnonsuojelualueen ja Laukansaaren tutkimusmetsän lisäksi Puruveden Natura-alueelta Hytermä ja Petrisaari. Puruveden alueella ei ole tehty aiempaa kävijätutkimusta, joten tässä kävijätutkimuksessa saadaan arvokasta tietoa myös vesilläliikkujien näkökulmasta. Punkaharjun ja Puruveden alueen kävijätutkimus sisällytettiin osaksi vuonna 2015 alkanutta Freshabit LIFE -hanketta, joka pyrkii parantamaan sisävesiluontotyyppien ja lajien tilaa.

Punkaharjun ja Puruveden alueen kävijätutkimuksen haastattelut toteutettiin kesäkaudella 2016 ja talvikaudella alkuvuodesta 2017. Haastattelijoina toimivat Miia Tolvanen, Tiina Linsén ja Jenna Mielonen.

2 Kävijätutkimuksen toteutus

2.1 Alueen kuvaus

Punkaharjun kävijätutkimusalue sijaitsee valtatie 14 varrella (kuva 1). Savonlinnasta matkaa ker-
tyy 30 km ja Imatralla 90 km. Vanha maisematie 4792 kulkee harjua pitkin. Alueelle on hyvät yh-
teydet myös julkisilla kulkuneuvoilla ja vesitse.

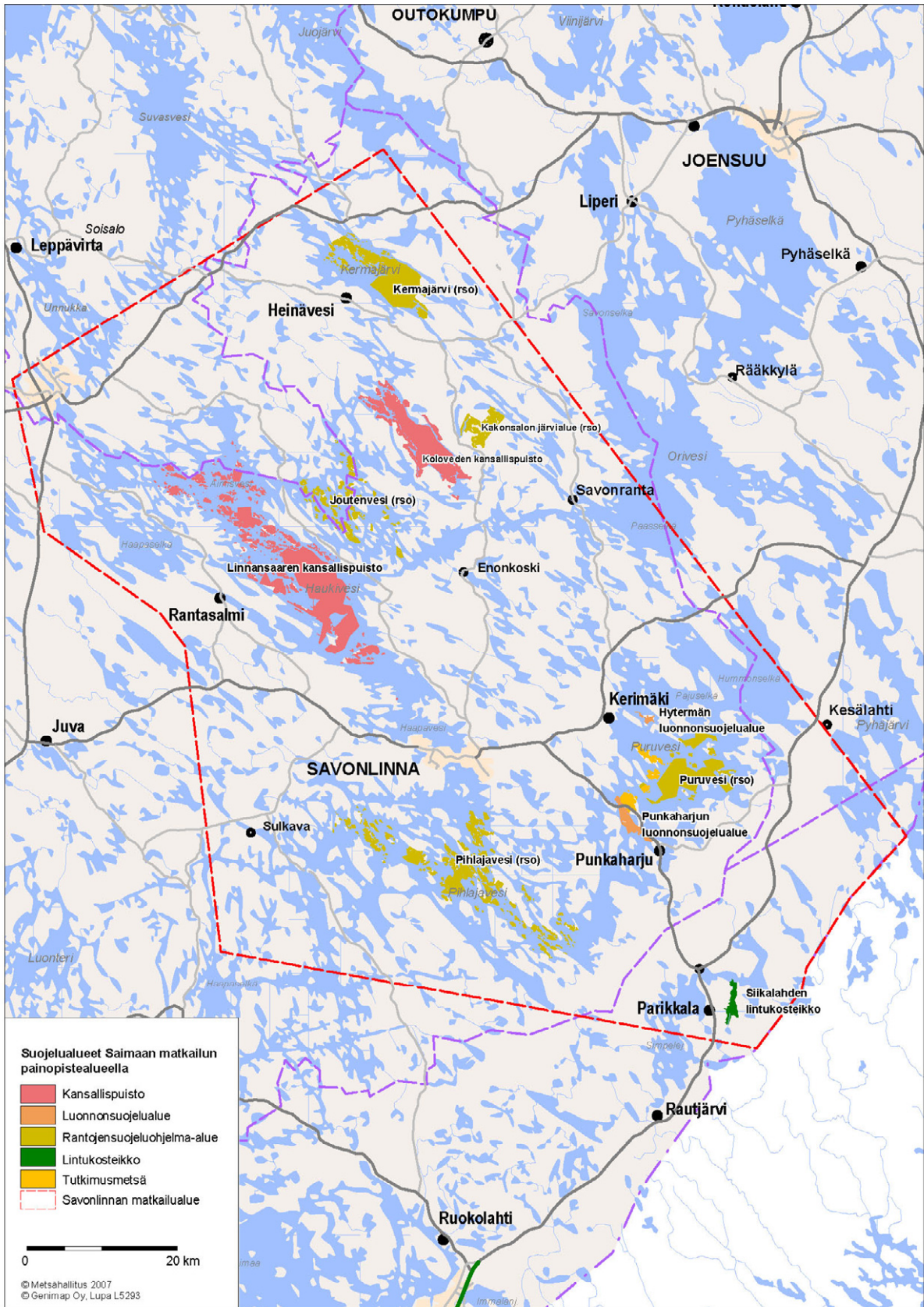

Kuva 1. Punkaharjun tutkimusalueen sijainti. © Metsähallitus 2017, © Karttakeskus Lupa L5293.

Punkaharjun kohdalla mielekkään aluerajauksen tekeminen oli haastavaa. Yleensä Metsähallituksen suojelualueiden kävijätutkimukset tehdään esim. tietyn kansallispuiston alueelta ja joiltain osin kansallispuiston lähialueelta. Tässä kävijätutkimuksessa tutkimusalueeksi rajattiin Punkaharjun luonnonsuojelualue ja tutkimuspuisto lähialueineen. Lisäksi Puruveden Natura-alueelta tutkimus-
alueeseen sisältyivät Hytermä ja Petrisaari (kuva 2). Tutkimuksen lähialueeksi määritettiin Savon-
linnan matkailualue (kuva 3).

Kuva 2. Punkaharjun ja Puruvesen alueen kävijätutkimusalueen rajaus. Kävijätutkimuslomakkeen liitekartta 1. © Metsähallitus 2017, © Karttakeskus Lupa L5293.

Kuva 3. Punkaharjun ja Puruveden alue sekä Savonlinnan matkailualue. Savonlinnan matkailualue on rajattu punaisella katkoviivalla ja se oli tässä tutkimuksessa käytetty lähialue, so. kävijätutkimuslomakkeen kartta 2. © Metsähallitus 2017, © Karttakeskus Lupa L5293.

Seuraava Punkaharjun ja Puruveden alueen kuvaus perustuu edellisen kävijätutkimuksen (Lindblom & Laukkanen 2010) tietoihin, Metsähallituksen Luontoon.fi-verkkosivustoon (Metsähallitus 2017a ja 2017b), Punkaharjun ja Puruveden suojelualue- ja tutkimusmetsäkokonaisuuden hoito- ja käyttösuunnitelmaan (Metsähallitus 2017e) ja Suomen luonnonsuojeluliiton (2017) verkkosivuihin.

Punkaharjun harjumuodostelma syntyi jääkauden lopulla ja silloin syntyneet pinnanmuodot määrittelevät kasvillisuuden piirteitä edelleen. Etelän puoleiset rinteet ovat paahteisia ja kuivia, kun taas pohjoisrinteet ja supat ovat kosteampia ja viileitä. Punkaharjun suojelualue sai nykyisen suojelustuksensa vuonna 1991. Sen luonnonarvot oli tunnistettu kuitenkin jo paljon aikaisemmin, ja Venäjän keisarin käskystä alueesta perustettiin kruunupuisto vuonna 1843. Harjualueella on hoidettu maisemallisten arvojen korostamiseksi, kun taas Kokonharjun aarnialue on saanut kehittyä luonnontilaiseksi. Laukansaassa sijaitsevan tutkimusmetsän ensimmäiset tutkimukset on aloitettu jo 1840-luvulla, joten metsäntutkimuksella on alueella pitkät perinteet. Metsäntutkimuksesta alueella vastaa Luonnonvarakeskus (ent. Metsäntutkimuslaitos).

Sijaintinsa vuoksi Punkaharju on aina ollut tärkeä kulkureitti. Entisaikojen eränkävijöille harju muodosti luonnollisen kulkureitin vesistöjen poikki. Ensimmäinen varsinainen maantie harjulle rakennettiin venäläisten toimesta jo 1700-luvulla. Jyrkkärinteisen harjun laella sijaitseva tie oli kuljijoille vaarallinen, ja todennäköisesti turvallisuussyistä johtuen keisari Aleksanteri I määräsi hakkuukiellon harjualueelle. Puut tarjosivat luontaisen suojan tieltä suistumista vastaan. Vasta 1950-luvulla harjutie sai päällysteen ja vuonna 1976 valmistui Laukansaaren ohikulkutie, joka ohjaa osan liikenteestä pois harjutieltä.

Punkaharjun alueen matkailukäyttö lisääntyi 1800-luvun puolivälissä ja alueelle rakennettiin matkailua varten seuraavina vuosikymmeninä majoituspaikkoja. 1900-luvun alkupuolella alueelle rakennettiin rautatieasema (nyk. Luston asema) ja hotelli Finlandia, joka on nykyisin Hoitokoti Finlandia. Alueelta löytyy myös Salpalinjan osia, joista Kuikonniemen korsu ja osa juoksuhaudoista on entisöity ja avoinna yleisölle.

Nykypäivänä Punkaharjun suosittuja käyntikohteita ovat mm. Metsämuseo Lusto ja Hotelli Punkaharju. Tutkimusalueella on lukuisia merkittäviä reittejä ja palvelurakenteita retkeilijöille. Lammasharjulla sijaitsee Lammasharjun vuokratupa ja Laukansaaren pohjoisosassa Karjalankallion laavu tulentekopaikkoineen (kuva 4). Laukansaassa Luonnonvarakeskuksen tutkimuspuiston alueella kiertää merkittävä Puulajireitti ja lisäksi tutkimuspuistossa on pienialainen puulajipuisto, jossa voi tutustua 46 puulajiin. Muut merkittävät reitit ovat Kokonharjun polku, Harjureitti ja Kuikon Salpapolku. Kruunupuiston pysäköintialueelta Valkialammin näköalapaikalle kulkee myös esteetön reitti, joka on kuljettavissa pyörätuolilla. Helppokulkuiset reitit ja hyvä saavutettavuus houkuttelevat myös arkikuntoilijoita ja koiranulkoiluttajia lähiseudulta. Lisäksi talviaikaan tutkimuspuiston ympäri kiertää hiihtoreitti, joten alue on ympärivuotisessa virkistyskäytössä. Hiihdon lisäksi retkiluistelu on suosittu talviharrastus. Punkaharjun 15 kilometrin pituinen, yrittäjien ylläpitämä retkiluistelu on Suomen pisimpiä. Reitin voi aloittaa joko Matkailukeskus Harjun portin rannasta tai poikkeavien sääolosuhteiden vallitessa Tuunaansaaren eteläkärjestä. Retkiluistelu ulottuu luonnonsuojelualueen puolelle Valkialammelle.

Kuva 4. Punkaharjun ja Puruvesen alueen palvelut ja kävijätutkimuksessa mainitut käyntikohteet. © Metsähallitus 2017, © Maanmittauslaitos 1/MML/17.

Puruvesi on päävirtaamasta erillään oleva Saimaan osa, joka koostuu laajoista selkävesistä ja niitä jakavista harjusaarista ja -niemistä. Puruveden Natura-alue sijaitsee Kerimäen, Punkaharjun ja Kesälahden kuntien alueella ja on pinta-alaltaan 31 963 hehtaaria. Alue on kokonaisuudessaan poikkeuksellisen karu, ja siellä on runsaasti erilaisia harjumuodostelmia. Alue rajautuu toiseen Salpausselkään. Maisemallisesti Puruvesi on hyvin avara suurten selkien ja matalien rantojen vuoksi. Puruvesi on veden laadultaan erinomainen, ja vesistönä se on huippuoligotrofinen nuottaruohotyypin järvi. Puruvesi kuuluu vesistöjen erityissuojelutyöryhmän rajaamiin kohteisiin erityissuojelua vaativana vesistönä ja sen eteläosa kuuluu rantojensuojeluohjelman kohteisiin (Metsähallitus 2017e).

Vielä 1950-luvun alussa Puruvedellä on elänyt saimaannorppa, ja järvi sopisi edelleen lajin elinympäristöksi. Viime vuosien aikana Puruvedeltä on saatu muutamia norppahavaintoja, ja ilmeisesti laji on hiljalleen palaamassa takaisin Puruvedelle (Metsähallitus 2017e). Vuonna 2016 norppien talvikannan kooksi arvioitiin 5–7 yksilöä (Metsähallitus 2017c).

Ammattikalastajien pyytämä Puruveden muikku on ollut ja on edelleen merkittävä elinvoimaisuuden lähde ja imagotekijä seutukunnalle, niiden asukkaille ja yrityksille. Järvi on aarreaitta myös kotitarvekalastajille. Puruveden olemus poikkeuksellisen puhtaana ja kirkasvetisenä järvenä on henkisen hyvinvoinnin luoja ja elämyksien tarjoaja Puruveden seutukunnan vakituksille asukkaille, vapaa-ajan asukkaille ja muille Puruvedellä liikkuville. Suomen luonnonsuojeluliitto (2017) nosti Puruveden yhdeksi Suomi 100-juhlavuoden luontohelmistä.

Puruveden Natura-alueeseen kuuluvia Hytermän saaria, Suuri- ja Pieni-Hytermää, sekä Laviasaarta on pidetty Puruveden kauneimpina (Metsähallitus 2017e). Hytermän saaret sijaitsevat Savonlinnan kaupunkiin kuuluvan Kerimäen kirkonkylän itäpuolella. Hytermä on maakunnallisesti merkittävä geologian ja maisemansuojelukohde. Hytermän yksityinen luonnonsuojelualue on perustettu ja rauhoitettu lääninhallituksen päätöksellä 11.1.1932. Vuonna 1942 omistajat, Heikki ja Julia Häyrynen, lahjoittivat luonnonsuojelualan rakennuksineen ja kokoelmineen silloisen Metsätieteellisen tutkimuslaitoksen hallintaan ja hoitoon. Vuoden 2008 alusta alkaen Hytermän saaret rakennuksineen ovat olleet Metsähallituksen hallinnassa. Saaret kuuluvat Etelä-Savon kulttuuriperintötietokantaan ja niillä on kulttuurihistoriallinen ja maisemallinen arvo (Metsähallitus 2017e, 2017a).

Hytermän luonnonsuojelualan maisemaa hallitsevat komea, karuhko harjuselänne mäntymetsäinen, hienot hiekkarannat, lahdelmat, niemekkeet sekä kolme lampea. Saarten kauniin harjuluonnon ja hienon järvimaiseman kruunaa Romu-Heikiksikin kutsutun Heikki Häyrysen kokoama ulkomuseo vanhoine rakennuksineen. Hytermän erikoisin nähtävyys on vuonna 1937 valmistunut yli seitsenmetrinen, kivistä ja myllynkivistä muurattu ”Työnmuisto” – menneiden ja tulevien sukupolvien työlle omistettu muistomerkki (Metsähallitus 2017a).

Alueella ei ole palveluja tai merkittäviä reittejä, mutta Suuressa Hytermässä on merkitsemättömiä polkuja, joita pitkin voi tutustua saaren nähtävyyksiin. Helppokulkuinen polku kulkee saaren eteläosasta, ”Työn muistomerkiltä”, harjun alapuolitse aittojen ohi ”metsämuseolle” ja luhtiaitalle ja sieltä edelleen rantaa myötäillen Laviasaaren hautausmaalle. ”Työn muistomerkiltä” hautausmaalle asti voi kulkea myös harjun päällä, josta voi ihailia kauniita järvimaisemia. Harjulla voi levähtää kivistä rakennetuilla lepopaikoilla (Metsähallitus 2017a).

Petri eli Petrisaari on Puruveden saari Savonlinnassa Mustanselän koillispuolella. Härkösaaresta sen erottaa Petrinsalmi. Saaren pinta-ala on 43,8 ha ja pituus yli kaksi kilometriä. Leveys on enimmillään 300 m ja kapeimmillaan 30 metriä. Harjumuodostelma kohoaa korkeimmillaan yli 20 metriä vedenpinnan yläpuolelle. Puusto on pääosin eri-ikäistä mäntymetsää. Petrisaaresta on hienoja matalia hiekkarantoja. Palveluvarustukseen kuuluvat kolme retkisatamaa, joissa jokaisessa on nuotiopaikka, polttopuuvaja ja kompostoiva käymälä. Petrinlahdessa on lisäksi poijuja isompien retki-veneiden kiinnittämiseen. Petrisaaren retkisatamia hoitaa Puruveden Pursiseura (Pyykönen 2017).

Punkaharjun ja Puruveden alue on monipuolinen sekoitus historiaa, kulttuuria ja luontoa. Taulukoon 1 on koottu tärkeimmät tiedot Punkaharjun ja Puruveden kävijätutkimusalueesta. Lisätietoa Punkaharjusta ja Hytermästä löytyy Metsähallituksen Luontoon.fi-verkkopalvelusta, osoitteessa www.luontoon.fi.

Taulukko 1. Punkaharjun ja Puruveden kävijätutkimusaluetta kuvaavat tärkeimmät tiedot.

PUNKAHARJUN JA PURUVEDEN KÄVIJÄTUTKIMUSALUE	
Luonnonsuojelualan perustamisvuosi	1991
Sijainti	Itä-Suomen läänissä, Etelä-Savossa, Savonlinnan kaupungin alueella
Kävijätutkimusalueen pinta-ala	<ul style="list-style-type: none"> • Punkaharjun luonnonsuojelualan pinta-ala 655 ha • lisäksi Laukansaaren tutkimusmetsäalueet 340 ha ja Tuunaansaaren itäosa 46 ha • Puruveden Natura-alue 31 963 ha, josta Hytermä 37 ha ja Petrisaari 44 ha
Käyntimäärä (arvioitu)	Yli 137 300 käyntiä (v. 2016, luonnonsuojelualue ja tutkimuspuisto)
Palvelut	<p>Metsähallituksen palvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Karjalankallion laavu ja tulipaikka • Lammasharjun mökki (vuokratupa) • Palovartijan talo (vuokratupa) • Saimaan luonto- ja kulttuurikeskus Riihisaari Savonlinnassa • Maasto-opasteet suomeksi, englanniksi ja venäjäksi, pääopasteissa perustiedot myös saksaksi ja ruotsiksi • Retkisatama Petrisaarella <p>Yrittäjien tarjoamat palvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Metsämuseo ja metsätietokeskus Lusto • Kuikonniemessä Harjun Kioski (kesäaikaan) • Kruunupuisto – kuntoutusta, majoitusta, ravintola, kylpylä, aktiviteetteja, hoitoja • Matkailukeskus Harjun Portti • Taidekartano Johanna Oras • Vesi- ja puuhapuisto Kesämaa • Hotelli Punkaharju • Punkaharju resort • Hepokatin kotieläinpiha • Välinevuokrausta, järjestettyä ohjelmaa, paikallisristeilyitä jne. • Talviaikana latureitit harjualueella sekä tutkimuspuistossa ja yrittäjän ylläpitämä retkiluistelureitit harjualueen ympäristössä.
Käyttömuodot	Luonnonsuojelu, luontomatkailu, luonnon virkistyskäyttö, metsätutkimus, kotitarvekalastus
Hoito- ja käyttösuunnitelma	Laadittu vuonna 2009, vahvistettu Ympäristöministeriössä 2017 (Metsähallitus 2017e)

2.2 Aineisto ja menetelmät

Kävijätutkimuksen aineisto kerättiin kahdessa osassa, kesäkaudella 2016 ja talvikaudella 2017. Kesä on Punkaharjun alueen matkailun sesonkiaikaa, mutta alue on suosittu virkistyskohde myös talvella, joten kesäotantaa haluttiin täydentää talviotannalla. Näin tehtiin edellisessäkin kävijätutkimuksessa. Kesäotanta alkoi 29.5.2016 ja päättyi 15.9.2016. Talviotantaa tehtiin tammikuun 2017 alkupuolelta lähtien sekä hiihtolomaviikoilla ja pääsiäisen tienoilla v. 2017.

Kävijätutkimuksen aineisto kerättiin vakioidulla menetelmällä niin, että tutkimuksen tulokset ovat vertailukelpoisia aiemman Punkaharjun alueen kävijätutkimuksen kanssa sekä muiden Metsähallituksen kävijätutkimusten kanssa. Aineistonkeruussa sovellettiin otantamenetelmänä satunnaisotantaa.

Kyselylomake tehtiin Metsähallituksen vakiomuotoisen kävijätutkimuslomakkeen pohjalta, ja se muotoiltiin Punkaharjun ja Puruveden alueelle sopivaksi (liite 8). Kesällä ja talvella käytettiin samanlaista lomaketta.

Lomakkeita painatettiin yhteensä 700 kpl sisältäen 400 suomenkielistä, 100 englanninkielistä, 100 saksankielistä ja 100 venäjänkielistä lomaketta. Lomakkeiden keruupäivinä pidettiin keruupäiväkirjaa, johon kirjattiin sääolot, keruun kesto, kävijöiden määrä (mahdollisuuksien mukaan), kerättyjen lomakkeiden määrä sekä muita esille nousseita asioita.

2.2.1 Kesäotanta

Punkaharjun ja Puruveden alueen kävijöitä mahdollisimman hyvin edustavan otoksen keräämiseksi laadittiin otantakehikko (liite 1). Otantakehikkoon valittiin viisi otantapaikkaa, jotka olivat Kuikonniemen kioski ja läheiset uimarannat, Harjualueen polut ja Runebergin kumpu, Tutkimuspuiston alue, Hytermä ja Petrisaari. Otantapäivien määrä arvioitiin kullekin tutkimuskuukaudelle aluetuntemuksen perusteella. Haastattelupäivien jakaantuminen tasaisesti eri viikonpäiville varmistettiin arpomalla, kuten myös aamu- ja iltapäivien sijoittuminen otantakehikkoon satunnaisesti. Aamupäivä oli kello 10–15 ja iltapäivä kello 15–20. Lisäksi Hytermässä ja Petrisaareissa kyselyä toteutettiin postilaatikkokyselynä, jolloin kävijät saivat ottaa kyselylomakkeen omatoimisesti ohjeiden mukaan paikalla olevasta laatikosta ja vastattuaan pudottivat vastauslomakkeen lukittuun postilaatikkoon, joka käytiin tyhjentämässä haastattelupäivinä. Laatikot toimitettiin paikoilleen 13.–14.6. Viimeiset lomakkeet noudettiin Petrisaaresta 9.9.2016 ja Hytermästä 15.9.2016.

Alkuperäisessä otantasuunnitelmassa (liite 1) viiteen keruupisteeseen oli suunniteltu yhteensä 34 keruupäivää siten, että Kuikonniemen kioskin ja viereisten uimarantojen läheisyydessä kerättäisiin 10 päivänä, Tutkimuspuiston alueella ja Harjualueen poluilla molemmissa 9 päivänä, Hytermässä 3 päivänä ja Petrisaareissa myös 3 päivänä (liite 2). Ennen tutkimuksen tekoa oli päätetty, että tutkimuspäiviä sekä aamupäivä- ja iltapäivävuoroja voidaan tarvittaessa vaihtaa. Alkuperäiseen suunnitelmaan nähden päivissä ja vuoroissa tapahtuikin käytännön syistä useita muutoksia (liite 3). Monina päivinä jäätiin keräysmäärässä asetettujen tavoitteiden alle, mutta muutamina päivinä lomakkeita saatiin yli odotusten.

Otokseen poimittiin kaikki 15 vuotta täyttäneet henkilöt saapumis- tai tapaamisjärjestyksessä sitä mukaa kun haastattelija vapautui aiemmin saapuneiden kävijöiden haastattelemisesta. Haastattelija pyrki esittelemään kyselylomakkeen mahdollisimman monelle kävijälle ja samalla esitteli kysymyslomakkeen liitteenä olleet kartat (kuvat 2 ja 3), joista kävivät ilmi Punkaharjun ja Puruveden alueen ja Savonlinnan matkailualueen rajaukset. Osa kävijöistä saattoi siis ohittaa keruupisteen jou-

tumatta poimituksi otokseen sillä aikaa, kun aineistonkerääjä asioi muiden kävijöiden kanssa (esimerkiksi haastattelun aikana). Tutkimuspuiston alueella lisähaasteena oli erotella vanhan koulun kirpputorilla kävijät luontokävijöistä.

Lomakkeita saatiin kesäotannassa yhteensä 389 kpl. Näin ollen kesäotannan tavoitteena ollut 500 lomaketta ei aivan täyttynyt. Erityisesti tutkimuspuiston otantapistete oli hiljainen riippumatta siitä, tapahtuivatko haastattelut aamu- vai iltapäivällä. Toisaalta Kuikonniemen kioskin otantapisteteen tavoite 150 kpl ylittyi selvästi. Kuikonniemen kioski ja uimarannan otantapistete olikin kesäotannan ja samalla koko kävijätutkimuksen vilkkain otantapistete, josta kertyi 33 % vastauksista (taulukko 2). Sääolot vaikuttivat huomattavasti ihmisten liikkumiseen alueella ja sitä kautta lomakkeiden saantiin.

Kyselyyn vastaamisesta kieltäytyneitä oli yli 40 henkilöä. Yleisin syy kieltäytymiseen oli kiire. Muita syitä kieltäytymiseen olivat mm. kielitaidon puute, kiinnostuksen puute, lähistöllä asuminen ja juuri saapuminen alueelle.

2.2.2 Talviotanta

Talviotanta suoritettiin osittain haastattelututkimuksena, osin postilaatikkokyselynä. Edellisessä kävijätutkimuksessa talviotanta suoritettiin kokonaan ilman aineistonkerääjän läsnäoloa. Tällöin vastaajien omalla aktiivisuudella oli suuri merkitys ja talvilomakkeiden saanti oli todella haastavaa. Tämän vuoksi tällä kertaa päätettiin ottaa haastattelut mukaan myös talvikaudelle. Haastattelupaikoiksi oli valittu Lammasharjun lettutupa ja Karjalankallion laavu. Postilaatikot sijaitsivat Lammasharjun lettutuvalla, Karjalankalliolla, Tutkimuspuiston parkkipaikalla ja Kruunupuistossa. Keruulaatikoiden kyljessä oli ohjeistus ja selvitys aiheesta. Sisällä oli muovipusseissa lomakkeet kartoineen ja arvontalipukkeineen kynien kera. Laatikot vietiin paikoilleen 11.1.2016 ja viimeisen keran laatikot tyhjennettiin 23.3.2017.

Talvikauden otantatavoite oli saada kymmenenä otantapäivänä noin 100 kpl vastauslomakkeita. Toteutuneita haastattelupäiviä oli 14 ja lomakkeita saatiin yhteensä 181, joten tavoite ylitettiin. Vastaamisesta kieltäytyi 13 henkilöä. Tallennusvaiheessa yksi talviotannan lomakkeista hylättiin, koska vastaaja oli alle 15-vuotias.

Samoin kuin kesäotannassa, myös talviotannassa otokseen poimittiin kaikki 15 vuotta täyttäneet henkilöt saapumis- tai tapaamisjärjestyksessä sitä mukaa kun haastattelija vapautui aiemmin saapuneiden kävijöiden haastattelemisesta. Kesäotannan tavoin haastattelija pyrki esittelemään kyselylomakkeen mahdollisimman monelle kävijälle ja samalla esitteli kysymyslomakkeen liitteenä olleet kartat.

Tutkimuksen toiseksi vilkkain otantapistete oli talviotannassa mukana ollut Lammasharjun lettutupa, josta kertyi 23 % kaikista vastauksista (taulukko 2). Talviotantaa erikseen tarkasteltaessa Lammasharjun lettutuvan (74 %) jälkeen eniten vastauksia saatiin Karjalankallion otantapisteteeltä (12 % talvikauden vastauksista). Kruunupuistosta ja Tutkimuspuiston parkkipaikan postilaatikosta kertyi molemmista 7 % talvikauden vastauksista.

Valtaosa (86 %) vastauksista oli suomenkielisiä. Englanninkielisiä lomakkeita oli 9 % ja venäjänkielisiä 5 %. Yksi lomake oli saksankielinen. Talviotannassa suomenkielisten lomakkeiden osuus oli 87 % ja englannin- ja venäjänkielisten molempien 7 %. Lomakkeista 60 % oli asiakkaan haastattelupaikalla täyttämiä. Toiseksi yleisin vastautapa (24 %) oli paperilomake kyselypisteessä, jossa ei ollut haastattelijaa, eli postilaatikoihin palautuneet lomakkeet. Talviotannassa vaihtoehtona oli myös lomakkeen palauttaminen postitse. Talviotannassa haastattelupaikalla asiakkaiden täyttämien lomakkeiden osuus oli 68 %, postilaatikoista noudettujen 19 % ja postitse palautuneiden 11 %.

Taulukko 2. Vastausten jakautuminen haastattelupaikoittain Punkaharjun ja Puruveden alueella 2016–2017.

Haastattelupaikka	Kpl	%
Tutkimuspuiston alue	28	5
Kuikonniemen kioski ja uimarannat	189	33
Harjualueen polut ja Runebergin kumpu	68	12
Hytermä	35	6
Petrisaari	69	12
Lammasharjun lettutupa	133	23
Karjalankallio	22	4
Tutkimuspuiston parkkipaikka	12	2
Kruunupuisto	13	2
Yhteensä	569	100

2.2.3 Huomioita kyselylomakkeesta

Kyselylomakkeen kysymyksessä 3a (liite 8) ei ollut Punkaharjun alueelle majoitusvaihtoehtoa ”oma mökki”. Vaikuttaa siltä, että tämän vaihtoehdon puuttuessa käytettiin vaihtoehtoa ”oma majoite”. Tähän viittaavat melko pitkät majoitusjaksot omassa majoitteessa. Sama ongelma huomattiin jo edellisen kävijätutkimuksen aikana, mutta tälläkin kerralla päädyttiin lisäämään vaihtoehto ”oma mökki” vain Savonlinnan matkailualueella yöpymisiä käsittelevään kohtaan. Toinen selitys pitkille majoitusjaksoille vaihtoehdossa ”oma majoite” Punkaharjun kävijätutkimusalueella voi olla se, että vastaajat eivät kuitenkaan hahmottaneet eroa Punkaharjun alueen ja Savonlinnan matkailualueen välillä. Alueiden rajojen hahmottamisen vaikeus tuli esille myös sillä tavalla, että jotkut vastaajat olivat merkinneet saman vuorokausimäärän sekä kohtiin 2a ja 2b että kohtiin 3a ja 3b. Tällöin oli tallennusvaiheessa mahdotonta päätellä, kummalla alueella matkailija oli yöpynyt. Näissä tapauksissa vastauksia yhdenmukaistettiin siten, että jätettiin rastit vain kohtiin 2b ja 3b.

Seurueen koostumusta kuvaavaan kysymykseen monet olivat rastittaneet ohjeistuksesta huolimatta useampia kohtia. Näistä tallennettiin ASTA-asiakastietojärjestelmään tallennusohjeistuksen mukaisesti yksi tietyillä säännöillä.

Kysymyksessä 10a, jossa tiedusteltiin palvelujen ja rakenteiden käyttöä ja laatua, asiakkaiden täyttämässä lomakkeissa olivat valittavana vain kohdat ”polkureitistö” ja ”polkuviitoitukset”, mutta ASTA:ssa kohta on muodossa polku- ja latureitistö sekä ”polku- ja latuviitoitukset”. Osa oli kirjoittanut kommentteja laduista kohtaan jokin muu, mutta suuri osa latuihin ja niiden viitoituksiin liittyvästä palautteesta jäi tämän puutteen vuoksi saamatta.

Englannin- ja venäjänkielisissä lomakkeissa kohdan 2b vastausvaihtoehto ”Asun lähialueella” oli selvästi herättänyt hämmennystä. Siihen oli saatettu kirjoittaa esimerkiksi Punkaharju tai Pietari. Kohta kaipaisi tarkennukseksi esimerkiksi ”pysyvästi Savonlinnan matkailualueella”. Myös venäjänkielisen lomakkeen sanamuodoista tuli palautetta venäjänkielisiltä vastaajilta.

Keruupisteille ja käyntikohteille tehtiin yhteneväisyystarkistus, koska kaikki vastaajat eivät olleet tunnistanee keruupistettä joksikin käyntikohteeksi. Jos kävijät täyttivät lomakkeen jossain keruupisteessä mutta jättivät samaisen pisteen merkitsemättä käyntikohteeksi, lisäsi kerääjä tai tallentaja keruupisteen käyntikohteeksi. Lammasharjun lettutuvalla yhteneväisyystarkistusta ei kuitenkaan tehty, sillä vaikka Lettutupa olikin matkailuyritys Harjunportin hoitama, sitä ei sijaintinsa vuoksi

voinut rinnastaa Tuunaansaaren matkailuyrityksiin eikä myöskään harjualueen polkuihin talvikauden ollessa kyseessä. Kyselylomakkeiden tiedot tallennettiin Metsähallituksen asiakasseurantatietojen hallintaan käytettävään ASTA-tietojärjestelmään.

Aineiston analysoinnin tilastollisina menetelminä käytettiin suorien jakaumien tarkastelua ja kuvailevia tunnuslukuja (keskiarvo, keskihajonta, moodi, mediaani ja prosenttipisteet):

- Moodi on tyyppi-arvo, joka kuvaa aineiston yleisintä arvoa.
- Mediaani ilmaisee muuttujan keskimmäisen arvon jakaen havaintoaineiston kahteen yhtä suureen osaan.
- 25 %:n prosenttipiste ilmaisee sen muuttujan arvon, jonka alle sijoittuu neljäsosa havaintoaineistosta, ja 75 %:n prosenttipiste sen muuttujan arvon, jonka alle sijoittuu kolme neljäsosaa havainnoista.

Kävijöiden rahankäytön paikallistaloudellisten vaikutusten laskemiseen käytettiin Metsähallituksen ja Metsäntutkimuslaitoksen (2009) kehittämää laskentamallia, joka on osa Metsähallituksen ASTA-tietojärjestelmää. Paikallistaloudellisten vaikutusten laskemisessa käytetään ASTAan tallennettuja tietoja kävijöistä ja heidän rahankäytöstään sekä alueen vuotuista käyntimäärää. Laskentaa varten suojele- ja retkeilyalueet on jaettu neljään luokkaan lähialueen asukastiheyden perusteella. Punkaharjun ja Puruveden alue kuuluu tässä tarkastelussa luokkaan taajama/tiheä asutus. Kullekin luokalle on laskettu keskimääräiset välittömien vaikutusten kertautumista kuvaavat kertoimet sekä työllisyysuhdeluvut. Apuna on käytetty Tilastokeskuksen maakunnallisista panos-tuotostaulukoista johdettuja paikallisia panos-tuotostaulukoita. Paikallistaloudellisten vaikutusten laskennassa käytettävät kertoimet päivitettiin vuonna 2014 vastaamaan nykytilannetta (Vatanen & Kajala 2015).

3 Tulokset

3.1 Kävijärakenne

3.1.1 Kävijöiden perustiedot

Sukupuolensa ilmoittaneista 545 vastaajasta 58 % oli naisia ja 42 % miehiä. Miesten keski-ikä oli n. 51 vuotta ja naisilla n. 47 vuotta (taulukko 3). Miehistä iäkkäin oli 85-vuotias ja naisista liki saman ikäinen, 84-vuotias. Suurin ikäryhmä vastanneissa, sekä miehissä että naisissa, oli 45–54-vuotiaat (taulukko 4). Jos tarkasteluun otetaan mukaan myös vastaajien mukana olleet alle 15-vuotiaat lapset, nousevat alle 15-vuotiaat yleisimmäksi ikäluokaksi 23 %:n osuudellaan. Vastanneista 37 %:lla oli ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto, 24 %:lla alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto ja 20 %:lla opistotasoinen tutkinto (taulukko 5). Eroja koulutuksen tasossa sukupuolten välillä ei juurikaan ollut. Myös talviotannassa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita oli vastaajista eniten, 35 %.

Taulukko 3. Vastanneiden ikää kuvaavia tunnuslukuja. Vastanneiden lukumäärä (n) oli 543.

Ikä	Mies	Nainen	Kaikki
Keski-ikä	50,61	46,56	48,24
län keskihajonta	14,66	13,69	14,23
Minimi-ikä	16	15	15
Maksimi-ikä	85	84	85
Moodi	58	53	53
Mediaani	51	47	49

Taulukko 4. Vastanneiden ikäjakauma sukupuolen mukaan jaoteltuna.

Ikäluokka	Mies		Nainen		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
15–24	9	4	17	5	26	5
25–34	27	12	48	15	77	14
35–44	36	16	73	24	111	20
45–54	58	26	86	28	147	27
55–64	49	22	52	17	104	19
65–	41	19	34	11	78	14
Yhteensä	220	100	310	100	543	100

Taulukko 5. Vastanneiden ammatillinen koulutus sukupuolen mukaan jaoteltuna.

Ammatillinen koulutus	Mies		Nainen		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Ammattikoulu	40	18	39	13	81	15
Opistotasoinen tutkinto	43	19	69	22	113	20
Alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto	47	21	78	25	132	24
Ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto	85	37	113	36	203	37
Ei ammatillista tutkintoa	12	5	12	4	24	4
Yhteensä	227	100	311	100	553	100

Kotimaisia matkailijoita oli vastanneista 57 % ja paikallisia, Savonlinnan matkailualueella vakinaisesti asuvia asukkaita 25 % (taulukko 6). Eniten kotimaisia kävijöitä Punkaharjun ja Puruveden alueelle saapui Savonlinnasta (29 %), Helsingistä (14 %) ja Espoosta (5 %) (liite 4). Ulkomaisia matkailijoita oli 17 % vastanneista, yhteensä 15 eri maasta, joista eniten Venäjältä (taulukot 6 ja 7).

Talviotannassa kotimaisten matkailijoiden osuus oli 48 % ja ulkomaisten 14 %. Paikallisia asukkaita vastaajista oli 38 %. Talvella ulkomaisia kävijöitä oli kuudesta eri maasta, joista eniten Venäjältä (7 % vastanneista). Alankomaalaisia oli 4 % vastanneista ja italialaisia, valkovenäläisiä, saksalaisia ja ruotsalaisia oli 1 % kutakin kansallisuutta.

Taulukko 6. Vastanneiden luokittelu asuinkunnan ja kotimaan perusteella.

Kävijätyyppi	Kpl	%
Paikallinen asukas	123	25
Kotimainen matkailija	278	57
Ulkomainen matkailija	83	17
Yhteensä	484	100

Taulukko 7. Vastanneiden kotimaa.

Kotimaa	Kpl	%
Suomi	484	85
Venäjä	30	5
Saksa	12	2
Espanja	10	2
Italia	7	1
Alankomaat	7	1
Yhdistynyt kuningaskunta	5	1
Sveitsi	3	1
Itävalta	2	0
Belgia	1	0
Valko-Venäjä	1	0
Tšekki	1	0
Puola	1	0
Ruotsi	1	0
Slovakia	1	0
Ranskan tasavalta	1	0
Yhteensä	567	100

3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot

Punkaharjun ja Puruveden alueen kävijät saapuivat alueelle ympäri vuoden tavallisimmin pienissä 2–5 hengen seurueissa (82 %) (taulukko 8). Yksin liikkuvia oli 9 %, samoin kuuden tai useamman henkilön seurueessa liikkuvia 9 %. Vastanneista vajaalla kolmanneksella (29 %) oli mukana alle 15-vuotiaita (taulukko 9). Näissä seurueissa lapsia oli keskimäärin 2,1 ja heidän ikänsä oli keskimäärin kahdeksan vuotta. Liikuntaesteisiä oli 8:ssa seurueessa, keskimäärin 1,1 yhdessä seurueessa (taulukko 9).

Talviotannassa yksin liikkuvia oli vielä enemmän, 11 % vastanneista. Talvella 34 seurueessa oli mukana alle 15-vuotiaita, mikä on 20 % kysymykseen vastanneista. Lasten määrä seurueissa oli talvella keskimäärin 1,6 ja keskimääräinen ikä seitsemän vuotta. Liikuntaesteisiä oli vain yhdessä seurueessa.

Suurin osa vastaajista oli tullut alueelle oman perheen (78 %) tai ystävien (13 %) kanssa (taulukko 10). Muista seurueityypeistä 6 vastaajaa oli maininnut jonkin kuntoutusryhmän, yksi vastaaja avo-
puolison perheen ja yksi vastaaja miesystävän. Talviotannassa oman perheen seurassa saapui alu-
elle 73 % ja ystävien kanssa 19 %.

Taulukko 8. Vastanneiden seuruetiedot.

Seurueen koko	Kpl	%
Yksin	51	9
2–5 hengen seurue	455	82
6 tai useamman hengen seurue	50	9
Yhteensä	556	100

Taulukko 9. Usean hengen seurueita kuvaavia tunnuslukuja Punkaharjun ja Puruveden alueella.

	n	Keski- arvo	Keski- haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Seurueen koko yhteensä	505	3,4	2,92	2	2	3	4	50
Alle 15-vuotiaita	162	2,1	3,48	1	1	2	2	45
Liikuntaesteisiä	8	1,1	0,35	1	1	1	1	2
Alle 15-vuotiaiden syntymävuodet	255	2008,3	4,01	2000	2005	2008	2012	2016

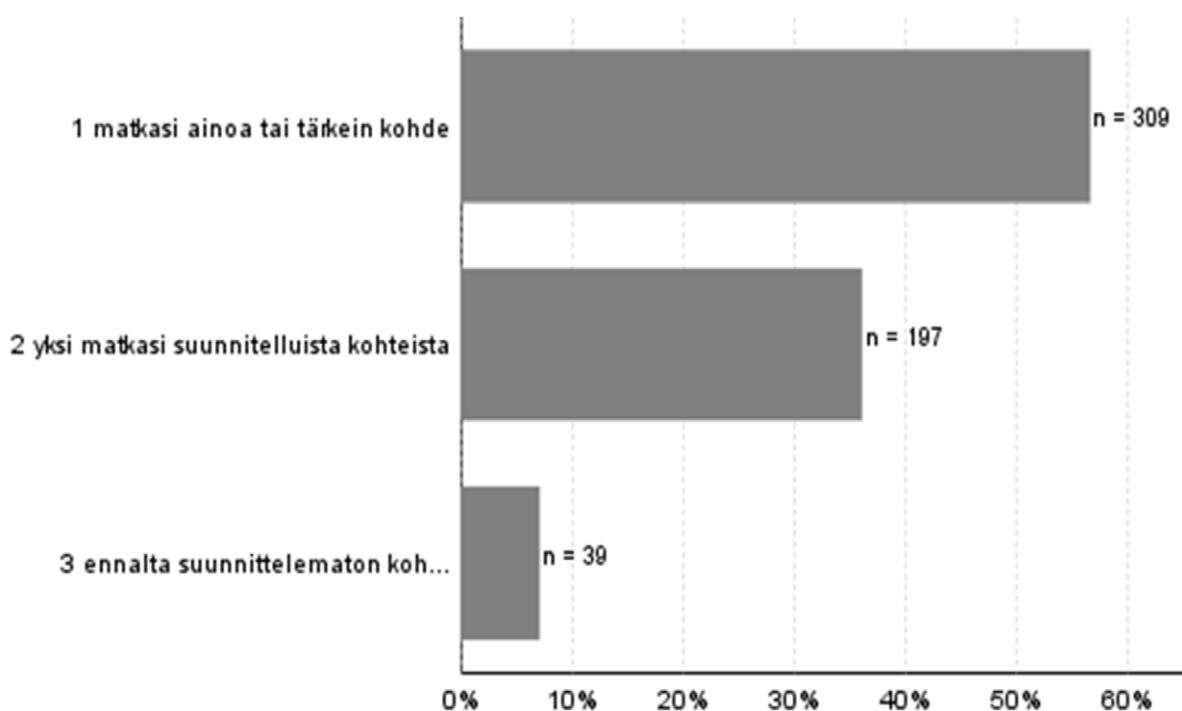
Taulukko 10. Seurueen koostumus.

Seurue	Kpl	%
Oman perheen jäsenet	347	78
Muut sukulaiset	16	4
Ystävät	60	13
Työtoverit	8	2
Opiskeluryhmä	1	0
Eläkeläisryhmä	2	0
Jokin muu	11	2
Yhteensä	445	100

3.2 Käynti Punkaharjun–Puruveden alueella

3.2.1 Kohteen tärkeys

Yli puolet (57 %) vastaajista ilmoitti Punkaharjun ja Puruveden alueen olevan heidän matkansa ainoa tai tärkein kohde (kuva 5). Vastanneista 36 %:lle alue oli yksi matkan suunnitelluista kohteista. Tärkein muista kohteista oli Savonlinna (68 mainintaa) (liite 5). Muita mainittuja kohteita olivat esimerkiksi Helsinki (7 vastausta) ja Lappeenranta (6 vastausta). Muista kansallispuistoista vastanneiden käyntikohteisiin kuuluivat Linnansaari (3 mainintaa), Koli ja Kolovesi. Ennalta suunnittelematta alueelle oli poikennut 7 % vastaajista. Matkan pääkohteiksi mainittiin tällöin mm. Savonlinna (6 mainintaa), Imatra (4 mainintaa), Koli (2 mainintaa) ja Lappeenranta (2 mainintaa) (liite 5).

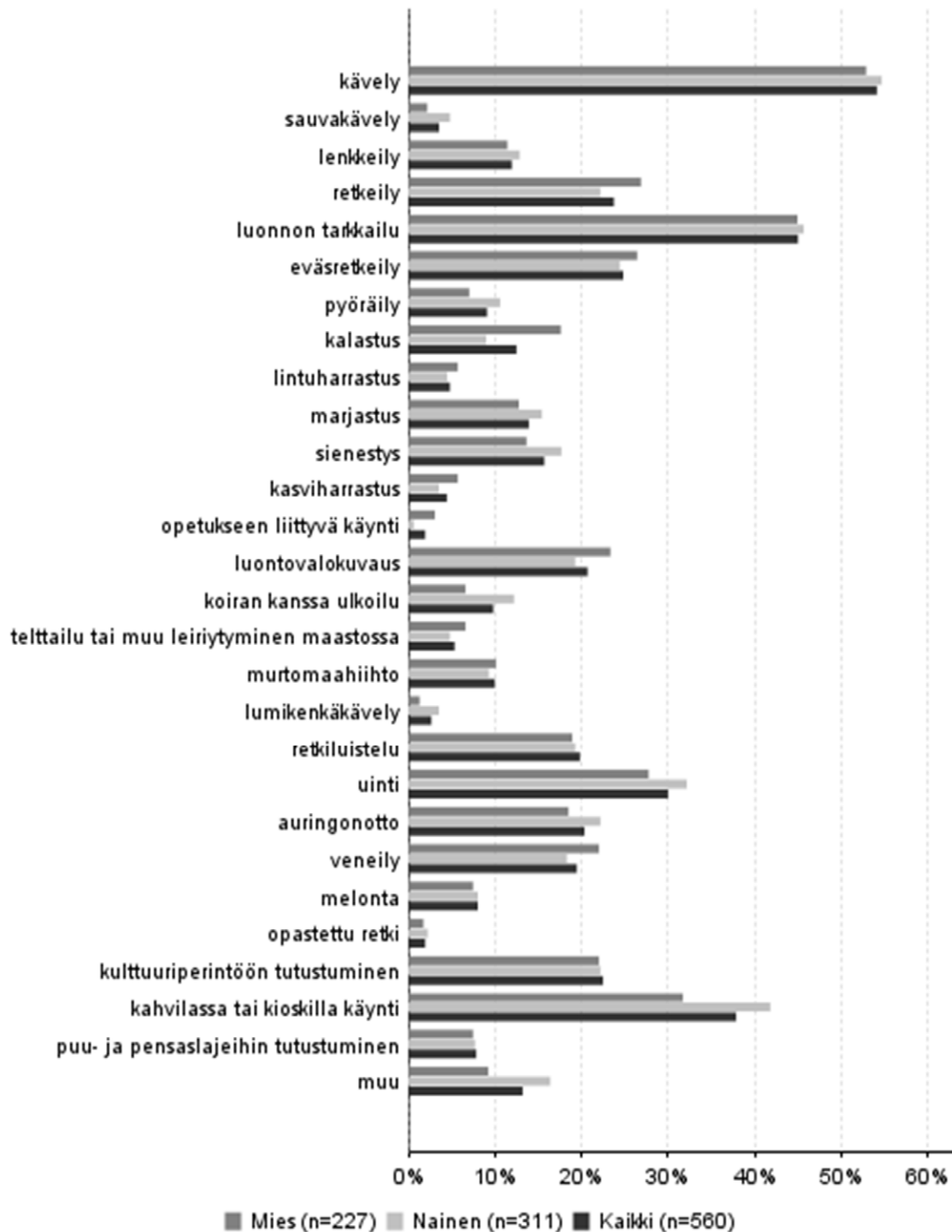

Kuva 5. Punkaharjun ja Puruveden alueen tärkeys matkan kohteena (n = 545).

3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset

Vastaajien yleisin harrastus tällä käynnillä Punkaharjun ja Puruveden alueella oli kävely (54 %) (kuva 6). Muita suosittuja harrastuksia olivat luonnon tarkkailu (45 %), kahvilassa- tai kioskillä käynti (38 %), uinti (30 %), eväsretkeily (25 %), retkeily (24 %) ja kulttuuriperintöön tutustuminen (22 %). Luontovalokuvaus oli tärkeää 21 %:lle vastanneista. Kävely oli molempien sukupuolten suosituin harrastus. Miehistä 53 % ja naisista 55 % ilmoitti harrastavansa kävelyä Punkaharjun ja Puruveden alueella. Naisilla kävelyn ohella korkean vastausprosentin saivat luonnontarkkailu (46 %), kahvilassa tai kioskillä käynti (42 %), uinti (32 %), eväsretkeily (24 %) ja retkeily (22 %). Miehiä kiinnostivat kävelyn ohella luonnon tarkkailu (46 %), kahvilassa tai kioskillä käyminen (32 %), uinti (28 %), retkeily (27 %) ja eväsretkeily (26 %). Suuria eroja miesten ja naisten välillä ei ollut, mutta kahvilassa- tai kioskillä käynti oli selvästi suosittumpaa naisten keskuudessa. Miehet

puolestaan olivat innokkaampia luontokuvauksen harrastajia (32 %) kuin naiset (19 %). Talvikaudella suosituin harrastus molemmilla sukupuolilla oli retkiluistelu. Sitä harrasti 64 % miehistä ja 63 % naisista. Kahvilassa tai kioskillä käynti oli toiseksi suosituinta (34 %). Talvikaudella naiset kävivät selvästi enemmän kahvilassa (42 %) kuin miehet (22 %). Kävely oli suosittu harrastus myös talvella (40 %). Murtomaahiihtoa tällä käynnillä harrasti noin kolmannes (32 %) vastaajista.

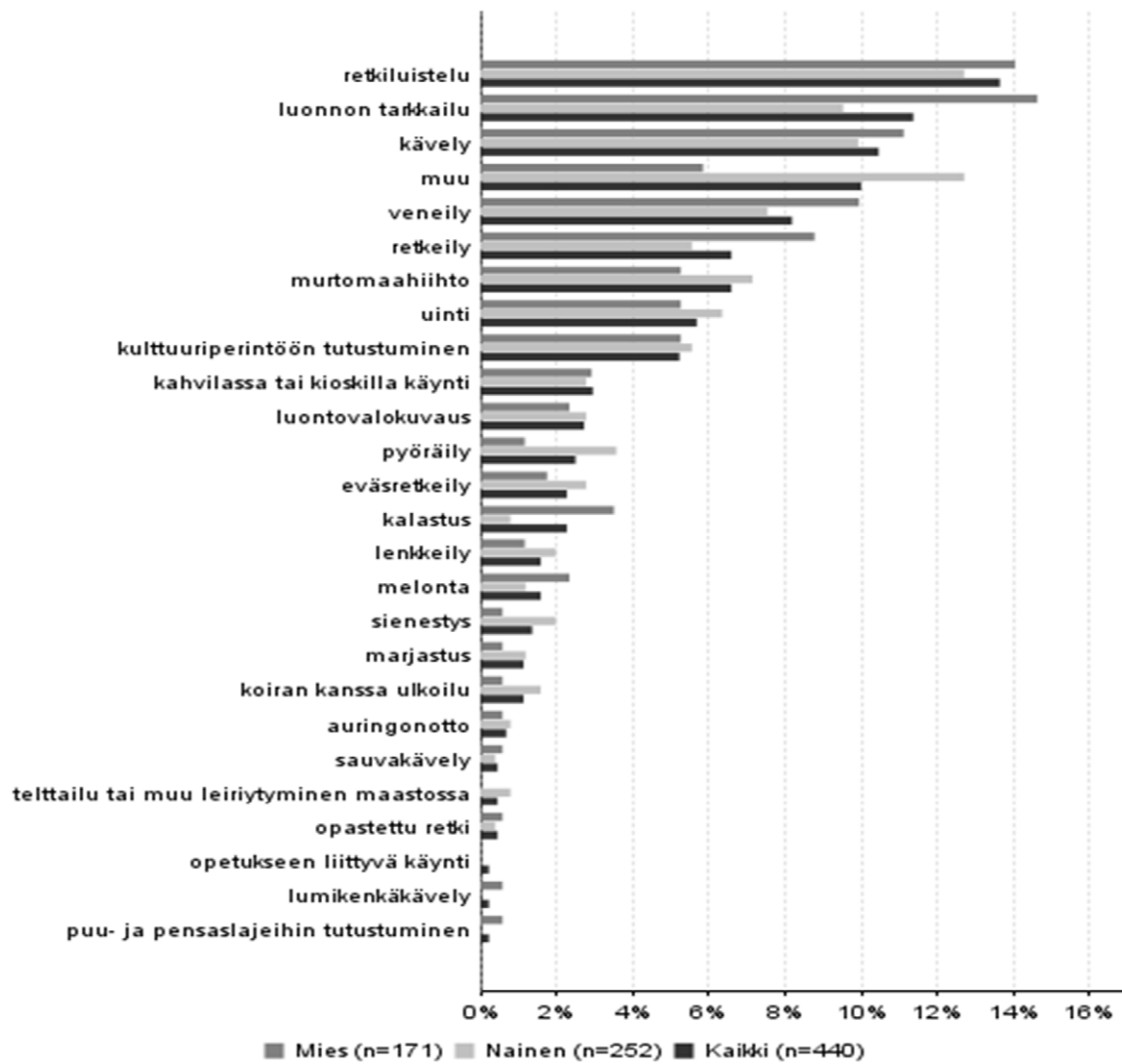
Kuva 6. Erialaisten harrastusten suosio kyseisellä käynnillä Punkaharjun ja Puruveden alueella. Kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vaihtoehto.

Useimmat (46 %) kävijätutkimukseen vastanneista osallistuivat käynnillään 1–3 aktiviteettiin (taulukko 11). Vastanneista 30 % osallistui 4–6 toimintaan ja 16 % seitsemään tai useampaan toimintaan. Naisilla oli keskimäärin hieman enemmän aktiviteettejä kuin miehillä. Talviaikaan selvä enemmistö (63 %) nimesi enintään 3 harrastusta. Talvella vastanneista neljännes harrasti 4–6 aktiviteettia ja 10 %:n ohjelmassa oli 7–9 toimintoa. Naisten harrastusaktiivisuus korostui talvella. Talviotannassa miehistä 22 % oli maininnut 4–6 harrastusta, naisista 25 %. Seitsemästä yhdeksään aktiviteettia oli maininnut 6 % miehistä ja 13 % naisista.

Lisäksi kävijöiltä tiedusteltiin, mikä oli heidän tärkein harrastuksensa tällä käynnillä Punkaharjun ja Puruveden alueella. Tärkeimmäksi harrastukseksi nousi retkiluistelu, jonka mainitsi 14 % vastanneista. Luonnon tarkkailu oli tärkeintä 11 %:lle vastanneista. Kävely oli ensisijainen harrastus 10 %:lle (kuva 7). Yhtä paljon oli heitä, jotka nimesivät tärkeimmäksi jonkin muun aktiviteetin (10 %). Mainintoja saivat mm. geokätköily (6 mainintaa), potkukelkkailu (6), taidenäyttelyt (4), oleilu tai rentoutuminen (3), maisemien katselu (3), työkäynti (3), mökkeily (3), moottoripyöräily (2), pokemon go -peli (2), luonnosta nauttiminen (2), läpiajo (2) ja kuntosali (2). Talvikaudella retkiluistelun (44 %) jälkeen tärkein harrastus oli murtomaahiihto (21 %). Jokin muu harrastus oli tärkeintä 6 %:lle. Viiden prosentin kannatuksen saivat talvella kävely, retkeily ja luonnon tarkkailu. Retkiluistelu oli tärkeämpää miehille (49 %) kuin naisille (42 %). Naiset (23 %) puolestaan nimesivät murtomaahiihdon tärkeimmäksi miehiä (18 %) useammin.

Taulukko 11. Harrastusten lukumäärä kyseisellä käynnillä Punkaharjun ja Puruveden alueella.

Harrastusten lukumäärä	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
1-3	111	49	135	43	258	46
4-6	65	29	100	32	170	30
7-9	35	15	48	15	87	16
10 tai enemmän	16	7	28	9	45	8
Yhteensä	227	100	311	100	560	100

Kuva 7. Vastanneiden tärkein harrastus kyseisellä käynnillä Punkaharju-Puruveden alueella kansallispuistossa.

3.2.3 Liikkumistapa ja kuljettu matka

Kävijöiltä tiedusteltiin, kuinka pitkän matkan hän liikkui tai aikoi liikkua kyseisellä käynnillään Punkaharjun ja Puruveden alueella. Vastaajien joukossa selvästi yleisin liikkumistapa oli jalkaisin (76 % vastanneista, taulukko 12). Keskimäärin käveltiin 9,9 km. Pisin jalkaisin kuljettu matka oli 100 km. Kesäisistä kulkutavoista toiseksi yleisin oli pyöräily, jota ilmoitti harrastaneensa 12 % vastanneista. Pyöräilijöillä matkan pituus oli keskimäärin 57,8 km pisimmän matkan ollessa 580 km. Meloen tai soutaen oli liikkunut 8 % vastanneista. Keskimäärin he olivat liikkuneet 21 km ja enimmillään 100 km. Kesällä oli lisäksi viisi henkilöä (1 % vastanneista) liikkunut uiden, keskimäärin 1,8 km ja pisimmillään kolme kilometriä.

Talvella luistelu oli yleisin liikkumistapa. Luistellen ilmoitti liikkuneensa 18 % kysymykseen vastanneista. Luistelijat liikkuvat käynnillään keskimäärin 23,8 km. Lumikenkäillen oli liikkunut 11 vastaajaa ja potkukelkkaillen 8 vastaajaa, kummallakin tavoin noin 2 % vastanneista. Lumikenkäillen liikutettiin keskimäärin 8,6 km/käynti ja potkukelkkaillen 6,2 km/käynti. Luistelu, potkukelkkailu, uinti ja ”ski bleidaus” eivät olleet lomakkeella omina vastausvaihtoehtoinaan, vaan ne oli ilmoitettu kohdassa ”muuten, miten”.

Yhdistämällä vastaajien ilmoittamat käynnillään kulkemat matkat ja alueen käyntimäärätieto, voidaan arvioida, paljonko Punkaharjun ja Puruveden tutkimusalueella liikutaan keskimäärin vuodessa. Yhteensä alueella liikutaan yli 1,4 miljoonaa kilometriä vuodessa omin voimin (taulukko 12). Tämä luku on laskettu käyttäen vuoden 2016 käyntimäärää, joka oli 137 300 käyntiä ja kuljettujen matkojen mediaaneja, jotka tuottavat hieman maltillisemmän arvon kuin ääriarvoille herkkä keskiarvo.

Taulukko 12. Omin voimin kuljettu matka (km) eri liikkumistavoittain tällä käynnillä Punkaharjun ja Puruveden alueella. Vastaaja on voinut liikkua useammalla eri tavalla. Viimeisen sarakkeen arvo on laskettu käyttäen puiston vuoden 2016 käyntimäärää (137 300 käyntiä) ja vastanneiden ilmoittamien kuljettujen matkojen mediaaneja.

Kulkutapa	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet					Kuljettu matka, km/v
				Min	25%	Med	75%	Max	
Jalkaisin	355	9,9	11,58	1	4	6	10	100	479 425
Pyöräillen	55	57,8	113,44	0	10	20	50	580	247 590
Meloen tai soutaen	39	21,0	27,43	1	3	10	25	100	87 782
Hiihtäen	50	27,0	24,76	5	10	20	36	120	225 082
Lumikenkäillen	11	8,6	5,05	5	5	5	10	20	12 380
Luistellen	86	23,8	20,29	1	10	15	20	100	290 356
Potkukelkkaillen	8	6,2	2,67	4	4	7	9	10	11 704
Ski bleideillä	1	10,0		10	10	10	10	10	2 251
Uiden	5	1,8	0,84	1	2	2	2	3	2 251
Vastanneita yhteensä	470								1 358 820

3.2.4 Käyntien alueellinen jakautuminen

Kävijöiltä tiedusteltiin, missä päin Punkaharjun ja Puruveden aluetta he ovat vierailleet tällä käynnillään. Ylivoimaisesti suosituin käyntikohte oli Harjun maisematie, missä ilmoitti joko vierailleensa tai aikovansa vieraila 51 % vastanneista (taulukko 13). Seuraavaksi suosituimmat käyntikohteet olivat harjualueen polut (37 %) ja Kuikonniemen kioski ja läheiset uimarannat (36 %). Vastausten jakautumiseen voi vaikuttaa myös se, että suurin osa otantapäivistä oli Kuikonniemen kioskilla (10 päivää) ja Harjualueen poluilla (9 päivää). Kolmasosa vastaajista oli vierailut tai aikoi vieraila Tuunaansaaren matkailuyrityksissä. Neljännes suunnitteli vierailua tai oli jo käynyt Hotelli Punkaharjussa ja sama osuus vieraili Lustossa. Kokonharjun aarnialue ja Hytermä ovat selvästi tuntemattomampia ja vaikeammin saavutettavia käyntikohteita, niissä vieraili 9 ja 8 % vastanneista. Haastattelujen yhteydessä annettiin palautetta, että Hytermää kannattaisi mainostaa enemmän. Talvikaudella suosituin käyntikohte olivat Tuunaansaaren matkailuyritykset (54 %). Harjun maisematie oli suosittu käyntikohte myös talviotannassa (33 %). Lisäksi suosittuja käyntikohteita talvella olivat Kruunupuisto (27 %) ja Puulaji- ja tutkimuspuisto (25 %).

Valmiiden vastausvaihtoehtojen lisäksi lomakkeella oli mahdollista mainita muita käyntikohteita. Muista kohteista mainittiin esimerkiksi Savonlinna (5 mainintaa), Putikko (4), Vaahersalo (3), Linnansaari (3), Mantsi (2), Mustalahti (2), Mustaniemi (2) ja Punkaharjun keskusta (2) (liite 6). Talvella muita mainittuja käyntikohteita olivat myös mm. luistelureitit (13 mainintaa), Metlan hiihtolatu ja lettukahvila.

Taulukko 13. Käyntien jakautuminen Punkaharjun ja Puruveden alueella. Kysymyksessä pystyi valitsemaan usean vaihtoehdon.

Käyntikohte	Kpl	%
Muualla, missä?	79	14
Valtionhotelli/Hotelli Punkaharju	138	25
Kruunupuisto	128	23
Puulaji- ja tutkimuspuisto	109	20
Kokonharjun polku ja aarnialue	50	9
Karjalankallion laavu	56	10
Kuikonniemen kioski ja viereiset uimarannat	202	36
Harjun maisematie	283	51
Harjualueen polut	207	37
Salpa-asema Kuikonniemi	90	16
Lusto	136	25
Kesämaa	47	8
Tuunaansaaren matkailuyritykset (Harjun Portti, Lomakeskus, Taidekartano Johanna Oras)	184	33
Hytermä	45	8
Petrisaari	79	14
Vastanneita yhteensä	555	

3.2.5 Käynnin kesto ja toistuvuus

Punkaharjun ja Puruveden alueella vierailevista yöpyjien osuus (53 %) oli hieman suurempi kuin päiväkävijöiden (47 %) (taulukko 14). Yöpyjät viettivät alueella keskimäärin 4,1 yötä. Yleisin yöpymisen kesto oli kaksi vuorokautta, mikä viittaisi viikonlopun mittaiseen oleskeluun tutkimusalueella. Päiväkäynti kesti keskimäärin 3,2 tuntia ja yleisimmin kaksi tuntia. Sekä päiväkävijöissä että yöpyjissä naisten osuus oli hieman suurempi, mutta miehet viettivät tutkimusalueella päiväkäynnillä hieman naisia pidemmän ajan. Myös yöpymisen kesto oli pidempi miehillä. Pisin yöpymisaika miesvastaajalla oli 30 vuorokautta ja naispuolisella vastaajalla 42 vuorokautta. Molemmat heistä olivat mökkiläisiä, jotka olivat rastittaneet saman yöpymisajan ja yöpymistavan sekä 3a- että 3b-kohtiin, jolloin ei ole täyttä varmuutta siitä, sijaitseeko mökki tutkimusalueen sisällä. Lomakkeissa oli myös 100 vuorokautta ylittäviä yöpymisiä, mutta näitä ei voitu tallentaa. Talviaikaan keskimääräinen päiväkäynnin kesto oli 3,3 h ja keskimääräinen yöpymisen kesto sama kuin koko aineistossa 4,1 vrk. Yleisin yöpymisen kesto myös talvikaudella oli kaksi vuorokautta.

Kävijöiltä kysyttiin myös, kuinka pitkään he oleskelivat yhteensä Punkaharjun ja Puruveden alueella ja Savonlinnan matkailualueella. Kysymyksessä oli tarjolla myös vaihtoehto ”asun lähialueella”. Lähialueeksi oli määritelty Savonlinnan matkailualue (kuva 3, s. 10), johon luetaan Savonlinnan kaupunki (sisältäen Savonlinnaan liittyneet Punkaharjun, Kerimäen ja Savonrannan kunnat) sekä Heinäveden, Varkauden, Sulkavan, Rantasalmen, Enonkosken, Kesälahden ja Parikkalan kunnat (kuva 3).

Käynnin kokonaiskestossa on Punkaharjun ja Puruveden alueella ja Savonlinnan matkailualueella huomioitu ainoastaan lähialueen ulkopuolella asuvat vastaajat. Näin tulos kuvaa matkailijoiksi luokiteltavien henkilöiden viipymää. Tällaisia kävijöitä oli 75 % tutkimukseen osallistuneista (taulukko 6, s 20). Heistä 91 % yöpyi Punkaharjun ja Puruveden alueella tai Savonlinnan matkailualueella (taulukko 15). Miehiä oli näistä yöpyjistä hieman enemmän (52 %) kuin naisia (44 %). Yöpymisen kesto oli molemmat sukupuolet mukaan luettuna 6,1 vuorokautta. Matkailijoiden keskimääräinen päiväkäynti tutkimusalueella ja Savonlinnan matkailualueella oli keskimäärin yhteensä 4,3 tuntia, mikä on reilun tunnin pidempi kuin taulukosta 14 näkyvä kaikkien päiväkävijöiden viipymä tutkimusalueella (3,2 h). Pisin päiväkäynti oli kestoaltaan 12 h. Miehillä päiväkäynti (4,7 h) oli hieman pidempi kuin naisilla (4,1 h). Tyypillisimmillään vierailu Punkaharjun ja Puruveden alueella sekä Savonlinnan matkailualueella kesti yhteensä kaksi vuorokautta. Pisimmillään tutkimusalueella ja Savonlinnan matkailualueella viivytettiin 90 vuorokautta. Pitkiä yöpymisiä selittävät mökkeilijät ja kakkosasunnossa aikaa viettävät. Taulukosta 16 voidaan havaita, että Punkaharjun ja Puruveden alueella sekä Savonlinnan matkailualueilla yöpyneistä 93 % viipyi enintään 7 vrk.

Talvikaudella lähes kaikki vastanneet (95 %) yöpyivät tutkimusalueella tai Savonlinnan matkailualueella. Keskimääräinen yöpymisen kesto talvella oli 4,2 vrk ja pisin yöpyminen kesti 23 vrk. Myös talvikaudella Punkaharjun ja Puruveden alueella tai Savonlinnan matkailualueilla yöpyneistä 93 % viipyi enintään 7 vrk.

Taulukko 14. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto Punkaharjun ja Puruveden alueella.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	231	47	3,2	3	2	0	12
Miehet	89	39	3,3			0	12
Naiset	136	59	3,1			1	12
Yöpyjät	262	53	4,1	3	2	1	42
Miehet	106	40	4,3			1	30
Naiset	141	54	4,0			1	42
Yhteensä	493						

Taulukko 15. Matkailijoiden käynnin kesto Punkaharjun ja Puruveden alueella ja Savonlinnan matkailualueella.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	33	9	4,3	4	3	1	12
Miehet	10	30	4,7			2	12
Naiset	22	67	4,1			1	8
Yöpyjät	342	91	6,1	4	2	1	90
Miehet	151	44	6,2			1	47
Naiset	178	52	6,1			1	90
Yhteensä	375						

Taulukko 16. Yöpymisten määrä (vrk) Punkaharjun ja Puruveden alueella ja Savonlinnan matkailualueella.

Yöpymisten määrä, öitä	Yöpyminen alueella		Yöpyminen lähistöllä		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
1	45	19	47	21	92	20
2	58	24	57	26	115	25
3	43	18	33	15	76	16
4	27	11	15	7	42	9
5	14	6	12	5	26	6
6	15	6	11	5	26	6
7	19	8	20	9	39	8
8	3	1	3	1	6	1
9	2	1	5	2	7	2
10	3	1	3	1	6	1
11	2	1			2	0
12			2	1	2	0
13	1	0	2	1	3	1
14	3	1	1	0	4	1
15	1	0			1	0
20	1	0	2	1	3	1
21	1	0			1	0
22			1	0	1	0
23			1	0	1	0
24			1	0	1	0
25			1	0	1	0
30			2	1	2	0
42	1	0			1	0
47			1	0	1	0
60			1	0	1	0
90			1	0	1	0
Yhteensä	239	100	222	100	461	100

Noin kolmannes Punkaharjun ja Puruveden alueella yöpyneistä yöpyi vuokramökissä (taulukko 17). Yöpyymisen kesto oli keskimäärin 4,1 vrk. Toiseksi eniten yövyttiin omassa majoitteessa. Pitkät viipymät, keskimäärin 6,32 yötä, omassa majoitteessa viittaavat siihen, että vastaajat ovat merkinneet tähän kohtaan myös yöpymisensä mökissä tai kakkosasunnossa.

Savonlinnan matkailualueella yöpyneiden yleisin majoitusmuoto oli hotelli, jossa viivytettiin keskimäärin 2,4 vuorokautta (taulukko 18). Sen kanssa lähes yhtä suosittua oli yöpyminen jossain muussa majoitusmuodossa kuin lomakkeella mainituissa vaihtoehtoissa. Tähän kohtaan vastaajat olivat kirjoittaneet esimerkiksi sukulaisen tai ystävän luona. Talviotannassa 58 % majoittuneista yöpyi vuokramökissä, keskimäärin 3,8 vuorokautta. Myös Savonlinnan matkailualueella talviaikaan yöpyneiden yleisin majoitusmuoto oli vuokramökki, jossa oli yöpynyt 34 % talvikaudella vastanneista.

Taulukko 17. Yöpyymisen kesto (vrk) yöpymistavoittain Punkaharjun ja Puruveden alueella (n = 236).

Yöpymistapa	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Hotelli	35	3,3	3,76	1	1	2	4	21
Vuokramökki	71	4,1	3,23	1	2	3	6	20
Asuntoauto tai -vaunu	14	2,0	1,41	1	1	2	2	5
Oma majoite (laavu, telta tms.)	47	4,7	6,32	1	1	3	6	42
Vene	41	3,4	1,59	1	2	3	4	8
Muu	31	4,6	3,73	1	2	3	7	15

Taulukko 18. Yöpyymisen kesto (vrk) yöpymistavoittain Savonlinnan matkailualueella (n = 215).

Yöpymistapa	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Hotelli	44	2,4	2,06	1	1	2	3	9
Vuokramökki	38	4,7	3,77	1	2	4	7	20
Lomaosake	5	6,2	1,79	3	7	7	7	7
Oma mökki	27	15,6	20,64	1	5	7	20	90
Asuntoauto tai -vaunu	9	1,8	0,83	1	1	2	2	3
Oma majoite (laavu, telta tms.)	11	4,3	6,69	1	1	2	4	24
Vene	30	5,2	4,35	1	2	4	7	22
Maatilamajoitus	5	2,4	1,14	1	2	2	3	4
Leirintäalue	10	1,7	0,67	1	1	2	2	3
Muu	43	3,6	3,76	1	1	3	4	23

Lähes neljä viidestä kyselyyn vastanneesta oli käynyt Punkaharjun ja Puruveden-alueella aiemmin. Naisten ja miesten välillä ei ollut juurikaan eroa käyntien toistuvuudessa (taulukko 19). Punkaharjun ja Puruveden alueella aiemmin vierailleet olivat käyneet siellä viimeisten 5 vuoden aikana keskimäärin 26,4 kertaa (taulukko 20). Keskiarvoa nostavat erittäin aktiiviset kävijät. Vastanneiden joukossa oli esimerkiksi alueella työssä käyviä, jotka olivat vastanneet satoja kertoja. Puolet alueella aiemmin käyneistä oli käynyt siellä enintään viisi kertaa viimeisten viiden vuoden aikana.

Puolella kävijöistä ensimmäinen käynti alueella oli tapahtunut ennen vuotta 1990 ja keskimäärin vastanneiden ensimmäinen käynti alueelle oli ollut vuonna 1989 (taulukko 21). Yksi kävijöistä oli tutustunut alueeseen jo 1940. Yksi vastaaja oli kertonut käyneensä alueella viimeksi 1916, mutta tässä lienee kysymys kirjoitusvirheestä.

Taulukko 19. Käynnin toistuvuus Punkaharjun ja Puruveden alueella.

Käynnin toistuvuus	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Ensikertaa alueella	46	22	56	21	105	21
Käynyt aikaisemmin	160	78	214	79	386	79
Yhteensä	206		270		491	

Taulukko 20. Punkaharjun ja Puruveden alueella aiemmin vierailleiden käynnit viimeisten 5 vuoden aikana.

	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Käynnit viimeisen 5 vuoden aikana	386	26,4	66,76	0	2	5	20	500

Taulukko 21. Punkaharjun ja Puruveden alueella aiemmin vierailleiden ensimmäisen ja viimeisimmän käynnin ajoittuminen.

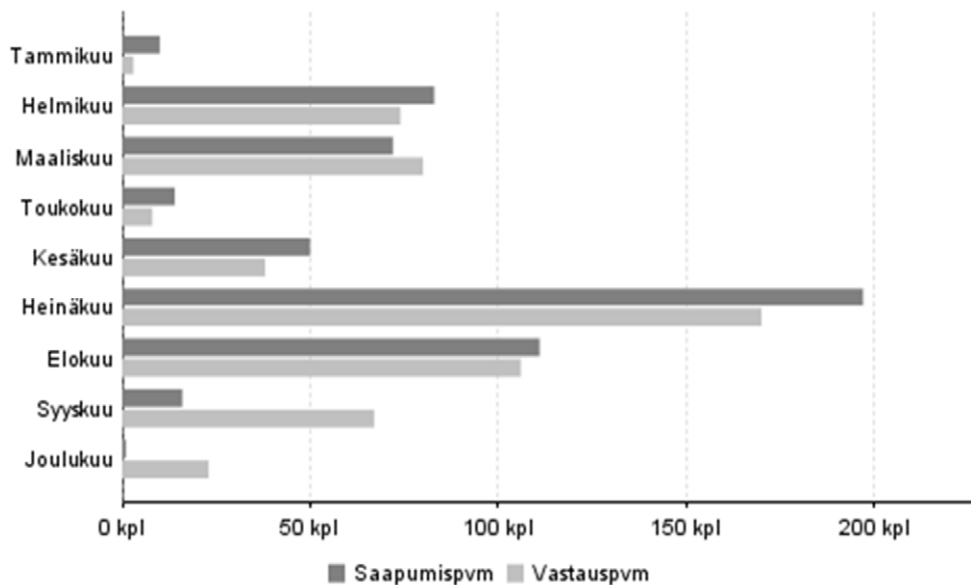
Ensimmäinen ja viimeisin käynti alueella	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Ensimmäisen kerran käynyt								
vuonna	312	1989,1	18,96	1940	1974	1990	2006	2017
vuotta sitten	312	27,2	18,92	0	10	26	42	76
Viimeksi käynyt								
vuonna	308	2012,9	9,00	1916	2015	2016	2016	2017
vuotta sitten	308	3,4	9,02	0	0	1	1	101

3.2.6 Saapuminen alueelle

Yli puolet kävijätutkimukseen vastanneista saapui Punkaharjun ja Puruveden alueelle heinäkuun (36 %) ja elokuun (20 %) aikana (kuva 8). Talvikaudella alueelle saapui 30 % vastanneista. Talviotannan vastauksista puolet saatiin helmikuussa ja 43 % maaliskuussa (kuva 8).

Yleisimmät saapumispäivät alueelle olivat perjantai (19 % vastanneista), lauantai (19 %) ja sunnuntai (18 %) (taulukko 22). Suurin osa (81 %) vastanneista saapui alueelle kello kymmenen ja kuuden välillä (taulukko 23). Talviotannassa yleisin saapumispäivä oli lauantai (34 %). Talvikaudella vastaajista 84 % saapui kello kymmenen ja kuuden välillä.

Ylivoimaisesti suurin osa (79 %) saapui Punkaharjun ja Puruveden alueelle henkilöautolla tai matkailuautolla (taulukko 24). Talviotannassa tällaisia vastaajia oli vielä enemmän (97 %). Vesiteitse alueelle lipui 13 % vastanneista. Muutama lähiseudun asukas saapui alueelle myös jalkaisin. Muut saapumistavat on lueteltu taulukossa 25. Talviaikaan kaksi vastaajaa kertoi tullessa hiihtämällä ja kaksi luistelemalla.

Kuva 8. Punkaharjun ja Puruveden alueelle saapuminen ja kyselyyn vastaaminen kuukausittain.

Taulukko 22. Punkaharjun ja Puruveden alueelle saapuminen ja kyselyyn vastaaminen viikonpäivän mukaan.

Viikonpäivä	Saapumispvm		Vastauspvm	
	kpl	%	kpl	%
Maanantai	48	9	30	5
Tiistai	47	8	29	5
Keskiviikko	71	13	86	15
Torstai	82	15	88	15
Perjantai	105	19	93	16
Lauantai	103	19	88	15
Sunnuntai	98	18	155	27
Yhteensä	554	100	569	100

Taulukko 23. Punkaharjun ja Puruveden alueelle saapuminen ja kyselyyn vastaaminen vuorokaudenajan mukaan.

Kellonaika	Saapumisaika		Vastausaika	
	kpl	%	kpl	%
8:00-9:59	12	2		
10:00-11:59	104	20	112	25
12:00-13:59	145	27	137	30
14:00-15:59	97	18	85	19
16:00-17:59	87	16	46	10
18:00-19:59	56	11	74	16
20:00-21:59	20	4	1	0
22:00-7:59	11	2		
Yhteensä	532	100	455	100

Taulukko 24. Vastanneiden viimeisin kulkuneuvo heidän matkallaan Punkaharjun ja Puruveden alueelle.

Viimeisin kulkuneuvo	Kpl	%
Henkilöauto	404	76
Henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	14	3
Linja-auto	4	1
Tilausbussi (ryhmämatka)	3	1
Juna	12	2
Lentokone	1	0
Moottoripyörä	8	2
Polkupyörä	11	2
Pienvene	28	5
Matkavene, jossa makuupaikkoja	35	7
Kanootti, kajakki tai soutuvene	5	1
Jokin muu	4	1
Yhteensä	529	100

Taulukko 25. Muut kulkuneuvot, joita vastanneet käyttivät matkallaan kotoaan Punkaharjun ja Puruveden alueelle.

Kulkuneuvo muu	Kpl
'84 transit + telttavaunu	1
Jalan / kävellen	3
Purjevene	1
Retkiluistellen	2
Suksilla	2
Suppilauta	1
Yhteensä	10

3.2.7 Kävijöiden rahankäyttö ja sen paikallistaloudelliset vaikutukset

Kävijöiden rahankäytön ja sen paikallistaloudellisten vaikutusten arvioimiseksi vastaajia pyydettiin arvioimaan kulut, jotka liittyivät tähän käyntiin Punkaharjun ja Puruveden alueella ja Savonlinnan matkailualueella. Paikallistaloudellisten vaikutusten laskenta perustuu vuoden 2016 käyntimäärään, joka oli 137 312.

Vastaajat arvioivat kuluttaneensa käynnillään keskimäärin 119 euroa (taulukko 26). Tutkimusalueella tai Savonlinnan matkailualueella yöpyneet arvioivat kuluttaneensa keskimäärin 155 euroa ja päiväkävijät 17 euroa. Keskimäärin eniten käynnillään kuluttivat kotimaiset majoittujat (167 €) ja vähiten lähialueelta saapuvat päiväkävijät (15 €). Ulkomaisten päiväkävijöiden keskimääräistä kulutusta ei voitu laskea tällaisten kävijöiden liian pienen määrän (n = 7) vuoksi.

Useissa aiemmissa kävijätutkimuksissa on huomattu, että rahankäyttöä selvittänyt kysymys on saattanut tuntua vaivalloiselta vastata. Tämä on syytä pitää mielessä myös tämän tutkimuksen tuloksia tarkasteltaessa. On oletettavaa, että kaikki vastaajat eivät ole perusteellisesti eritelleet Savonlinnan matkailualueella käyttämiään rahamääriä. Jos kululajien erittely on vastaajasta tuntunut hankalalta, kysymys on ollut helppo ohittaa laittamalla rasti kohtaan ”en ole käyttänyt rahaa”. Yhtä kaikki, annetut vastaukset antavat mahdollisuuden tehdä päätelmiä paikallistaloudellisista vaikutuksista. Niiden arvioinnissa käytettyjä käsitteitä on määritelty taulukossa 27.

Taulukko 26. Punkaharjun ja Puruveden alueen kävijöiden keskimääräinen rahankäyttö tutkimusalueella ja Savonlinnan matkailualueella (sis. ALV) käyntikertaa kohden matkailijaryhmittäin.

	Kaikki	Majoittujat	Päiväkävijät
Kaikki kävijät, n	532	373	125
Keskimääräinen kulutus (€)	119	155	17
Kotimaiset matkailijat, n	265	231	29
Keskimääräinen kulutus (€)	151	167	24
Ulkomaiset matkailijat, n	78	71	7
Keskimääräinen kulutus (€)	129	141	-*
Lähialueen asukkaat, n	113	26	63
Keskimääräinen kulutus (€)	34	78	15

Taulukko 27. Paikallistaloudellisten vaikutusten arviointiin liittyviä käsitteitä ja niiden määritelmiä.

Käsite	Määritelmä
Kokonaistulovaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle syntyvät välittömät ja välilliset tulovaikutukset.
Kokonaistyöllisyysvaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle syntyvät välittömät ja välilliset henkilötyövuodet.
Kotimaiset matkailijat	Kohteen lähialueen ulkopuolelta Suomesta tulevat kävijät.
Paikalliset kävijät	Lähialueella asuvat kävijät.
Majoittujat	Kohteessa tai sen lähialueella vähintään yhden yön majoittuneet kävijät.
Päiväkävijät	Kävijät, jotka eivät ole yöpyneet kohteessa tai sen lähialueella.
Välittömät vaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä aiheutuvat välittömät tulo- ja työllisyysvaikutukset lähialueen yrityksissä.
Välilliset vaikutukset	Välittömät vaikutukset kertautuvat välillisiksi vaikutuksiksi, kun välitöntä tuloa saavat yritykset ostavat muilta lähialueen yrityksiltä tuotteita ja palveluita sekä maksavat tuloa työntekijöille, jotka käyttävät tulonsa tuotteiden ja palvelujen ostoon lähialueella. Osa välillisistä vaikutuksista vuotaa alueen ulkopuolelle.

Punkaharjun ja Puruveden alueen kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaistulovaikutukset olivat vuoden 2016 käyntimäärällä laskettuna noin 10,4 miljoonaa euroa ja kokonaistyöllisyysvaikutukset 100 henkilötyövuotta (taulukko 28). Nämä luvut kuvaavat Punkaharjun ja Puruveden alueen kävijöiden rahankäytöstä Savonlinnan matkailualueelle muodostuvia välillisiä ja välittömiä rahavirtoja sekä niihin kytkeytyviä työllisyysvaikutuksia.

Menolajeittain tarkasteltuna tutkimusalueen kävijät käyttävät keskimäärin eniten rahaa majoittumiseen (taulukko 28). Lisäksi majoituspalveluihin käytetyt eurot tuottavat suhteellisesti enemmän henkilötyövuosia kuin sama määrä esim. huoltamo-ostoksiin käytettynä. Tämä selittyy palvelualueen työllistävämällä vaikutuksella. Palvelualueen tulovaikutus kohdistuu myös vahvemmin lähialueelle. Majoittumisen jälkeen Punkaharjun ja Puruveden alueen kävijöiden merkittävimmät tulo- ja työllisyysvaikutukset syntyvät kahvila- ja ravintolaostoksista, ohjelmapalveluista sekä ruoka- ja muista vähittäiskauppaostoksista.

Taulukko 28. Punkaharjun ja Puruveden alueella kävijöiden rahankäyttö ja paikallistaloudelliset vaikutukset menolajeittain Punkaharjun ja Puruveden alueella ja Savonlinnan matkailualueella (n = 532) vuonna 2016.

Menolaji	Keskimääräinen rahankäyttö (sis. ALV)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	% tulo-vaikutuksista	Työllisyysvaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	11,46	45 705	1	1
Paikallisliikenne ²	1,23	152 998	2	1
Ruoka- ja muut vähittäiskauppa-ostokset	17,41	581 037	9	8
Kahvila ja ravintola	16,50	1 987 808	31	27
Majoittuminen	19,08	2 381 295	38	32
Ohjelmapalvelut ³	4,96	619 314	10	7
Muut menot ⁴	4,98	551 921	9	7
Välittömät vaikutukset yhteensä		6 320 078	100 %	83
Välilliset vaikutukset		4 040 385		17
Kokonaisvaikutukset		10 360 463		100

1 Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

2 Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

3 Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

4 Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai keltakailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

Matkakohteen tärkeyden mukaan tarkasteltuna taloudelliset kokonaisvaikutukset jakautuvat niin, että suurin vaikutus on Punkaharjun ja Puruveden alueen tärkeimmäksi matkakohteeksi valinneilla, joita on vastanneista yli puolet (taulukko 29). Tämän kävijäryhmän taloudelliset kokonaisvaikutukset ovat noin 5,9 miljoonaa euroa ja 56 henkilötyövuotta, kun taas Punkaharjun ja Puruveden alueen yhdeksi monista matkakohteista valinneiden taloudelliset kokonaisvaikutukset jäävät 4,3 miljoonaan euroon ja 41 henkilötyövuoteen.

Kotimaisilla matkailijoilla on selvästi suurin vaikutus paikallistalouteen. Kotimaisten matkailijoiden tulovaikutus on noin 8 miljoonaa euroa ja ulkomaisten matkailijoiden noin 1,8 miljoonaa euroa (taulukko 30). Suurin osa, yli 94 %, paikallistaloudellisista tulo- ja työllisyysvaikutuksista kertyy niiltä matkailijoilta, jotka majoittuvat tutkimusalueella tai sen lähialueella, so. Savonlinnan matkailualueella (taulukko 31).

Taulukko 29. Punkaharjun ja Puruveden alueen kävijöiden paikallistaloudelliset vaikutukset kohteen tärkeyden mukaan vuonna 2016.

Menolaji	Tärkein kohde n = 294		Yksi monista kohteista n = 188		Ennalta suunnittelemaan n = 38		Yhteensä n = 520	
	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	25 113	0,3	18 551	0,3	2 596	0,0	46 261	0,6
Paikallisliikenne ²	114 478	1,0	32 689	0,3	4 801	0,0	151 968	1,4
Ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset	352 922	4,9	211 700	2,9	25 879	0,4	590 500	8,1
Kahvila ja ravintola	1 088 177	14,7	835 883	11,3	64 915	0,9	1 988 975	26,9
Majoittuminen	1 298 391	17,6	1 020 229	13,8	55 813	0,8	2 374 433	32,1
Ohjelmapalvelut ³	262 285	3,1	357 038	4,2	13 203	0,2	632 526	7,5
Muut menot ⁴	422 415	5,2	127 868	1,6	5 856	0,1	556 139	6,9
Välittömät vaikutukset yhteensä	3 563 782	47	2 603 957	34	173 064	2	6 340 803	84
Välilliset vaikutukset	2 286 285	10	1 658 404	7	110 905	0	4 055 593	17
Kokonaisvaikutukset⁵	5 850 066	56	4 262 361	41	283 969	3	10 396 396	100

1 Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

2 Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

3 Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

4 Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

5 Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin, kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon.

Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

Taulukko 30. Punkaharjun ja Puruveden alueen kävijöiden paikallistaloudelliset vaikutukset matkailijaryhmittäin vuonna 2016.

Menolaji	Kotimaan matkailijat n = 265		Ulkomaiset matkailijat n = 78		Lähialueen asukkaat n = 113		Yhteensä n = 456	
	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	37 461	0,5	3 357	0,0	4 735	0,1	45 554	0,6
Paikallisliikenne ²	129 087	1,2	22 082	0,2	19 801	0,2	170 970	1,6
Ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset	385 421	5,3	117 488	1,6	57 168	0,8	560 077	7,7
Kahvila ja ravintola	1 342 164	18,2	236 030	3,2	191 614	2,6	1 769 808	23,9
Majoittuminen	2 022 431	27,4	493 907	6,7	74 939	1,0	2 591 276	35,1
Ohjelmapalvelut ³	520 790	6,2	66 405	0,8	78 520	0,9	665 715	7,9
Muut menot ⁴	435 917	5,4	131 253	1,6	57 310	0,7	624 480	7,7
Välittömät vaikutukset yhteensä	4 873 271	64	1 070 521	14	484 087	6	6 427 879	84
Välilliset vaikutukset	3 113 373	13	686 190	3	315 547	1	4 115 110	17
Kokonaisvaikutukset⁵	7 986 644	77	1 756 711	17	799 635	8	10 542 990	102

1 Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

2 Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

3 Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

4 Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

5 Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin, kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon. Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

Taulukko 31. Päiväkävijöiden ja majoittujien paikallistaloudelliset vaikutukset Punkaharjun ja Puruveden alueella ja Savonlinnan matkailualueella vuonna 2016.

Menolaji	Päiväkävijät n = 125		Majoittujat n = 373		Yhteensä n = 498	
	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyys- vaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset	3 142	0,0	42 301	0,6	45 443	0,6
Paikallisliikenne	17 379	0,2	135 286	1,2	152 666	1,4
Ruoka- ja muut vähittäis- kauppaostokset	25 325	0,3	511 234	7,1	536 559	7,4
Kahvila ja ravintola	164 156	2,2	1 547 347	20,9	1 711 504	23,2
Majoittuminen	22 559	0,3	2 521 314	34,1	2 543 873	34,4
Ohjelmapalvelut	59 365	0,7	517 007	6,1	576 372	6,8
Muut menot	50 476	0,6	529 787	6,5	580 263	7,2
Välittömät vaikutukset yhteensä	342 402	4	5 804 276	77	6 146 679	81
Välilliset vaikutukset	222 790	1	3 705 544	15	3 928 334	16
Kokonaisvaikutukset	565 192	5	9 509 821	92	10 075 013	97

3.2.8 Käynnin terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Kävijätutkimuksessa oli mukana kaksi kysymystä, joilla arvioitiin luonnonympäristön ja luonnossa liikkumisen merkitystä ihmisen terveydelle ja hyvinvoinnille. Ensimmäisessä kysymyksessä kävijöitä pyydettiin arvioimaan tämänkertaisen Punkaharjun ja Puruveden alueella käynnin vaikutuksia yleiseen terveydentilaan ja hyvinvointiin. Kysymyksessä oli kolme väitettä, joissa tiedusteltiin koki kävijä sosiaalisen, psyykkisen tai fyysisen hyvinvointinsa lisääntyneen. Sosiaalisen hyvinvoinnin lisääntymisen kuvailtiin mm. edistävän työkykyä tai lujittavan ihmissuhteita. Vastanneista 83 % koki sosiaalisen hyvinvointinsa lisääntyneen vähintään jonkin verran (taulukko 32). Psyykkisen hyvinvointinsa koki kohentuneen vähintään jonkin verran 88 % vastanneista ja fyysisen vastaavasti 81 % vastanneista. Psyykkisellä hyvinvoinnilla tarkoitettiin mielialan kohentumista tai uuden oppimista. Fyysinen hyvinvointi nähtiin luontoaistimuksista nauttimisena tai fyysisen kunnon ylläpitämisenä.

Taulukko 32. Kävijöiden kokemat terveys- ja hyvinvointivaikutukset Punkaharjun ja Puruveden alueella käyntiin liittyen.

	Vastanneita		Arviointi, %					Keski- arvo	Keski- hajonta
			täysin eri mieltä	jonkin verran eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jonkin verran samaa	täysin samaa mieltä		
	n	%							
Sosiaalinen hyvinvointini lisääntyi	540	95	1	1	15	35	48	4,28	0,83
Psyykinen hyvinvointini lisääntyi	547	96	0	1	11	34	54	4,41	0,72
Fyysinen hyvinvointini li- sääntyi	544	96	1	2	17	33	48	4,26	0,85
Yhteensä	551	97						4,32	0,80

Toisessa terveysaiheisessa kysymyksessä kävijöiltä tiedusteltiin, minkä arvoiseksi he arvioisivat rahassa mitattuna Punkaharjun ja Puruveden alueella kokemansa terveys- ja hyvinvointivaikutukset. Rahallista arvoa oli mahdollista verrata esimerkiksi kaupallisiin hyvinvointipalveluihin ja tuotteisiin, kulttuuripalveluihin ja matkoihin. Esimerkkeinä oli annettu mm. kuntosalikäynti 5 €, kylpyläkäynti 2,5 tuntia 20 €, hieronta 60 min 50 €, hemmottelupäivä kylpylässä erilaisilla hoidoilla 200 €, elokuvissa käynti 12 €, konsertti 100 €, kotimaan matka 500 € ja ulkomaanmatka 3000 €. Keskusteluissa vastaajien kanssa tuli esille rahallisen arvottamisen vaikeus. Kysymykseen vastanneiden rahalliset arvot vaihtelivat 0 eurosta 10 000 euroon (taulukko 33). Suurin ilmoitettu arvo oli miljoona euroa, mutta se jätettiin ääriarvona tallentamatta. Arvojen mediaani oli 100 euroa ja kolme neljästä vastaajasta arvotti käynnin enintään 500 € arvoiseksi. Monet kysymykseen vastanneista olivat valinneet jonkin esimerkkeinä käytetyistä summista.

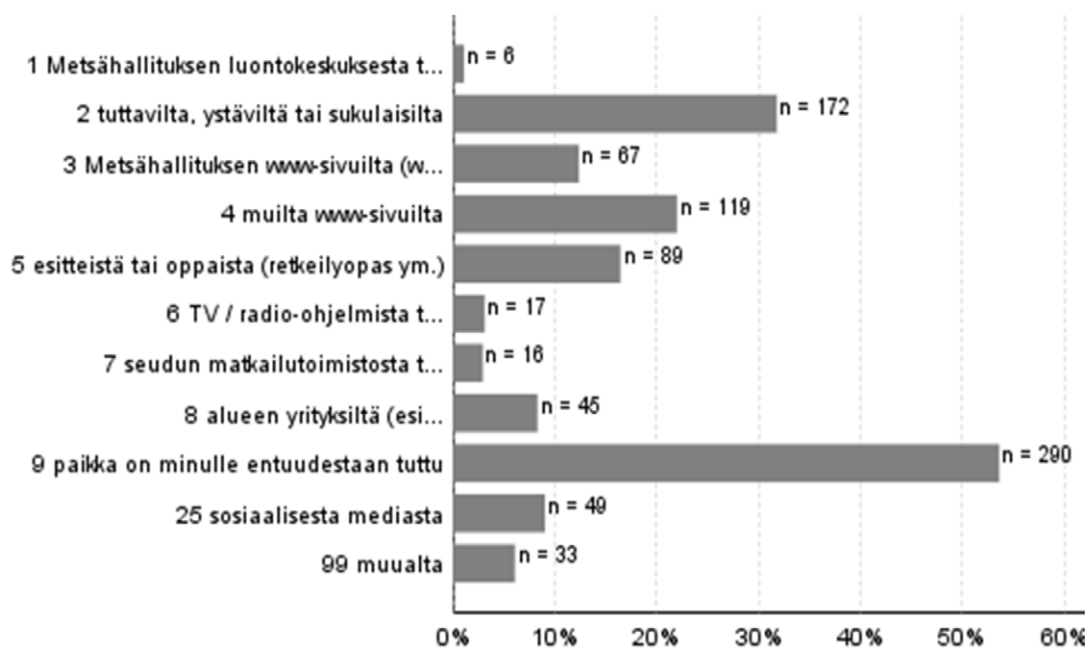
Taulukko 33. Punkaharjun ja Puruveden alueella koettujen terveys- ja hyvinvointivaikutusten rahallinen arvo.

Vastanneita		Keski-arvo, euroa	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
n	%			Min	25%	Med	75%	Max
392	68	396,39	848,13	0	50	100	500	10 000

3.2.9 Tietolähde

Yli puolella vastaajista tiedot Punkaharjun ja Puruveden alueesta perustuivat omiin aiempiin kokemuksiin eli paikka oli kävijöille entuudestaan tuttu (54 %) (kuva 9). Noin kolmannes (32 %) oli saanut tietoa alueesta ystäviltaan tai sukulaisiltaan. Vähiten tietoa saatiin Metsähallituksen luontokeskuksesta tai asiakaspalvelupisteestä (1 %), tv- ja radio-ohjelmista (3 %) ja seudun matkailuinfosta (3 %).

Annettujen vaihtoehtojen ulkopuolelta mainitut muut tietolähteet ovat taulukossa 34. Tällaisia tiedonhankinnan lähteitä olivat esimerkiksi ammattiliitto, karttakirjat, matkaopas ja matkamessut.

Kuva 9. Vastanneiden tietolähteet (n = 541).

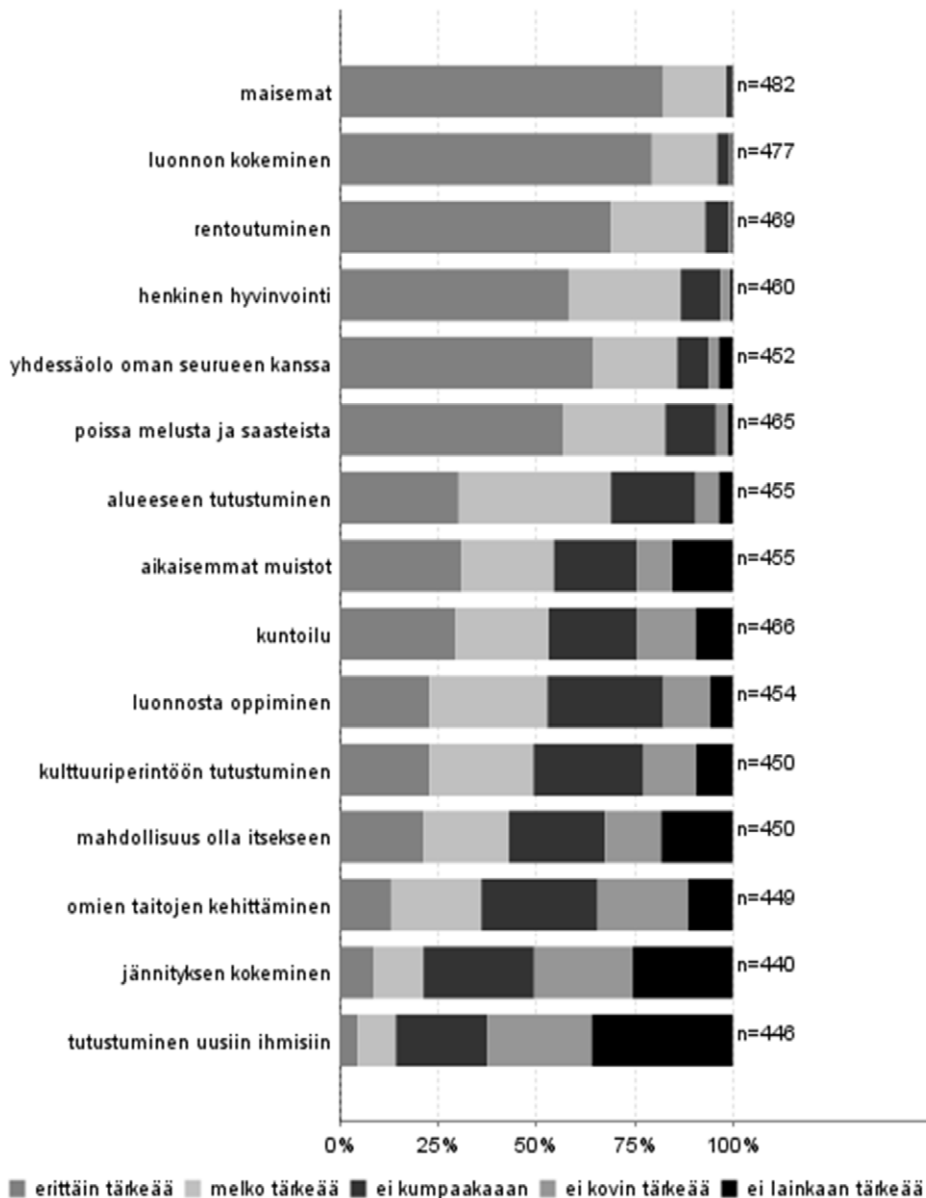
Taulukko 34. Vastanneiden muut tietolähteet.

Tietolähde muu	Kpl
Along the road	2
Ammattiliiton lehdestä	1
Ammattiosaston mökki, holiday club sivustolta	1
Asun 2. asunnossa	1
Asun lähellä	1
Caravan lehdestä	1
Direct contact Harjunportti (suora kontakti)	1
From tour operator (matkanjohtajalta)	1
Geokätköilyn Facebook-ryhmästä	1
Geokätköily sivustolta	2
Holiday Club	2
Hotel	1
Karttakirjoista	1
KELA	1
Kelalta :)	1
Koulukirjoista ja kartalta	1
Lapsen opettajalta	1
Liikun täällä usein	1
Lusto ja Luke	1
Löytöretki	1
Matkamessuilta	1
Naistenlehti Anna	1
Omaa tietoa	1
Oppaalta	1
Paikallisista lehdistä	1
Perimätietoutta isältä pojalle ja jatkumo etenee edelleen	1
Saimaan käyntisatamat -kirja	1
Satunnainen kulkija	1
The company who rent the boat (veneeseen vuokranneelta yritykseltä)	1
Vaimo on kotoisin täältä.	1
Yhteensä	33

3.3 Kävijätyytyväisyys

3.3.1 Käynnin tarkoitus

Kävijöitä pyydettiin arvioimaan, kuinka tärkeitä annetut motiivit olivat heille tällä käynnillä Punkaharjun ja Puruveden alueella. Tärkeimpänä syynä vierailuunsa alueella kävijät pitivät maisemia ja luonnon kokemista. Kysymykseen vastanneista 98 % koki maisemat ja 96 % luonnon tarkkailun vähintään melko tärkeäksi osaksi käyntiä (kuva 10). Rentoutuminen oli ainakin melko tärkeää 93 %:lle vastanneista. Yhdessäolon oman seurueen kanssa koki erittäin tärkeäksi 65 % vastanneista ja henkisen hyvinvoinnin 58 %. Vähiten merkittäviä tekijöitä olivat tutustuminen uusiin ihmisiin ja jännityksen kokeminen. Myös talviotannassa maisemat ja luonnon kokeminen olivat tärkeimmät motiivit ja 97 % vastaajista koki ne ainakin melko tärkeiksi. Seuraavaksi tärkeimmät motiivit talvella olivat rentoutuminen, henkinen hyvinvointi ja yhdessäolo oman seurueen kanssa. Talvella kuntoiluun merkitys nousi selvemmin esille. Talvella kuntoilu oli ainakin melko tärkeää 80 %:lle vastanneista, kun koko aineistossa vastaava osuus oli 54 %. Tulokseen vaikuttaa varmasti se, että talvella otantaa tehtiin hiihtolatujen lähtöpisteessä ja retkiluistelureitin varrella.

Kuva 10. Vastanneiden syyt Punkaharjun ja Puruveden alueella vierailuun.

3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta

Punkaharjun ja Puruveden alueen kävijätutkimukseen osallistujat arvioivat vierailullaan käyttämiensä palveluiden, rakenteiden ja ympäristön laatua ja määrää. Kysymykseen vastanneiden eniten käyttämät ja arvioimat palvelut tai ympäristötekijät olivat yleinen siisteys (95 %), maiseman vaihtelevuus (94 %), yleinen turvallisuus (88 %) ja tiestö (85 %) (taulukko 35). Vähiten käyttöä oli ollut Metsähallituksen www-sivuilla (29 %), polttopuilla (37 %) ja rantautumispaikoilla (37 %).

Tyytyväisimpiä vastaajat olivat maiseman vaihtelevuuteen. Maiseman vaihtelevuuden arvioitiin olevan 4,5 asteikolla 1–5, jossa 5 tarkoittaa erittäin hyvää ja 1 erittäin huonoa. Uimarantojen siisteys ja yleinen siisteys ylsivät arvosanaan 4,3. Pysäköintipaikat, yleinen turvallisuus ja kulttuuriperintökohteet saivat laatuarvioinnissa arvosanan 4,2. Huonoimman arvosanan 3,4 sai jätehuollon toteutus ja ohjeistus sekä yleisökäymälät (3,4). Maiseman vaihtelevuus sai yhtä korkean arvosanan (4,5) myös talviotannassa. Seuraavaksi parhaimmiksi arvioitiin yleinen siisteys (4,4) ja yleinen turvallisuus (4,3).

Taulukko 35. Punkaharjun alueen palveluiden käyttö ja niiden laadun arviointi kesäkaudella 2008. Arviointi:1 = erittäin huono, ...5 = erittäin hyvä.

Palvelu tai ympäristötekijä	Käyttänyt ja arvioinut		Arviointi, %					Keski-arvo	Ei käytänyt n
	n	%	erittäin huono	melko huono	keskin-kertainen	melko hyvä	erittäin hyvä		
Pysäköintipaikat	455	81	0	1	15	46	38	4,2	85
Tiestö	480	85	0	3	18	51	28	4,0	56
Reittien opastetaulut	458	81	0	5	21	48	25	3,9	81
Polku- ja/tai latureitistö	332	59	1	3	19	47	30	4,0	192
Polku- ja/tai latuviitoitukset	307	54	2	5	25	47	21	3,8	212
Tulentekopaikat ja laavut	237	42	3	6	20	41	30	3,9	296
Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	208	37	4	10	25	29	32	3,8	319
Yleisökäymälät	266	47	6	11	35	30	19	3,4	269
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	276	49	6	16	32	30	16	3,4	246
Eriyistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	275	49	2	6	32	42	18	3,7	236
Metsähallituksen aluetta koskevat www-sivut (luontoon.fi, metsa.fi ja retkikartta.fi)	165	29	2	4	22	51	21	3,8	342
Rantautumispaikat	206	37	1	5	28	45	21	3,8	318
Maantienvarsien opastus	412	73	2	6	22	49	21	3,8	115
Yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmopalvelut)	402	71	1	5	24	48	21	3,8	126
Reittien ja rakenteiden turvallisuus	432	77	0	2	21	53	24	4,0	96
Yleinen turvallisuus	499	88	0	2	12	47	39	4,2	31
Yleinen siisteys	534	95	0	2	10	45	43	4,3	9
Maiseman vaihtelevuus	529	94	0	0	7	32	61	4,5	13
Kulttuuriperintökohteet	403	71	1	1	15	42	41	4,2	124
Uimarantojen siisteys	286	51	1	1	11	42	44	4,3	238
Jokin muu	13	2	38	8	31	15	8	2,5	44
Vastanneita yhteensä	564								

Valmiina annettujen vaihtoehtojen lisäksi oli mahdollista myös lisätä palvelu tai rakenne ja arvioida sitä. Tässä kohdassa mainintoja saivat roskikset, harjun liian pienet roskapöntöt, latuverkosto, kävelyreitti jäällä, luvattomat nuotiopaikat Hytermässä, puuhuolto, retkisatamat, maiseman peittävän puuston tiheys ja kauneus.

Palveluiden määrälle kävijät antoivat yleisarvosanaksi 4,1 (taulukko 36). Palveluiden määrään ainakin melko tyytyväisiä oli 88 % kysymykseen vastanneista.

Taulukko 36. Vastanneiden tyytyväisyys Punkaharjun ja Puruveden-alueen palvelujen määrään kokonaisuudessaan. Arviointi: 1 = erittäin tyytymätön, ... 5 = erittäin tyytyväinen.

	Arvioinut		Arviointi, %					Keskiarvo
			erittäin tyytymätön	melko tyytymätön	ei kumpikaan	melko tyytyväinen	erittäin tyytyväinen	
	n	%						
Tyytyväisyys palveluiden määrään kokonaisuudessaan	557	98	0	1	11	61	27	4,1

3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen

Kävijöiden ennako-odotukset Punkaharjun ja Puruveden alueen luonnonympäristöstä, harrastusmahdollisuuksista sekä reiteistä ja rakenteista täytyivät erittäin hyvin (taulukko 37). Kävijät arvioivat odotuksia asteikolla yhdestä viiteen (1 = toteutui erittäin huonosti, 5 = toteutui erittäin hyvin).

Parhaiten odotukset täytti luonnonympäristö, jonka vastaavuus odotuksiin sai keskiarvon 4,75. Kuukaan vastaajista ei arvioinut luonnonympäristön vastanneen odotuksia huonosti. Puolet vastaajista koki harrastusmahdollisuuksien vastanneen odotuksia erittäin hyvin (keskiarvo 4,31). Hieman vähemmän tyytyväisiä oltiin reitteihin ja rakenteisiin, jotka saivat keskiarvon 4,27. Kaikkien kysyttyjen asioiden kohdalla odotukset täytyivät kaikkiaan hyvin, sillä vain 2 % vastanneista oli pettyneitä reitteihin ja rakenteisiin tai alueen harrastusmahdollisuuksiin. Mihinkään kohtaan ei annettu arviota ”erittäin huonosti”.

Myös talviotantaa erikseen tarkasteltaessa luonnonympäristö täytti parhaiten odotukset keskiarvolla 4,75. Harrastusmahdollisuudet vastasivat talvella erittäin hyvin 69 %:n odotuksia. Talvikävijöiden keskuudessa harrastusmahdollisuudet saivat keskiarvon 4,62 ja reitit ja rakenteet 4,45.

Taulukko 37. Vastanneiden ennako-odotusten täytyminen Punkaharjun ja Puruveden alueella. Arviointi: 1 = erittäin huonosti, ... 5 = erittäin hyvin.

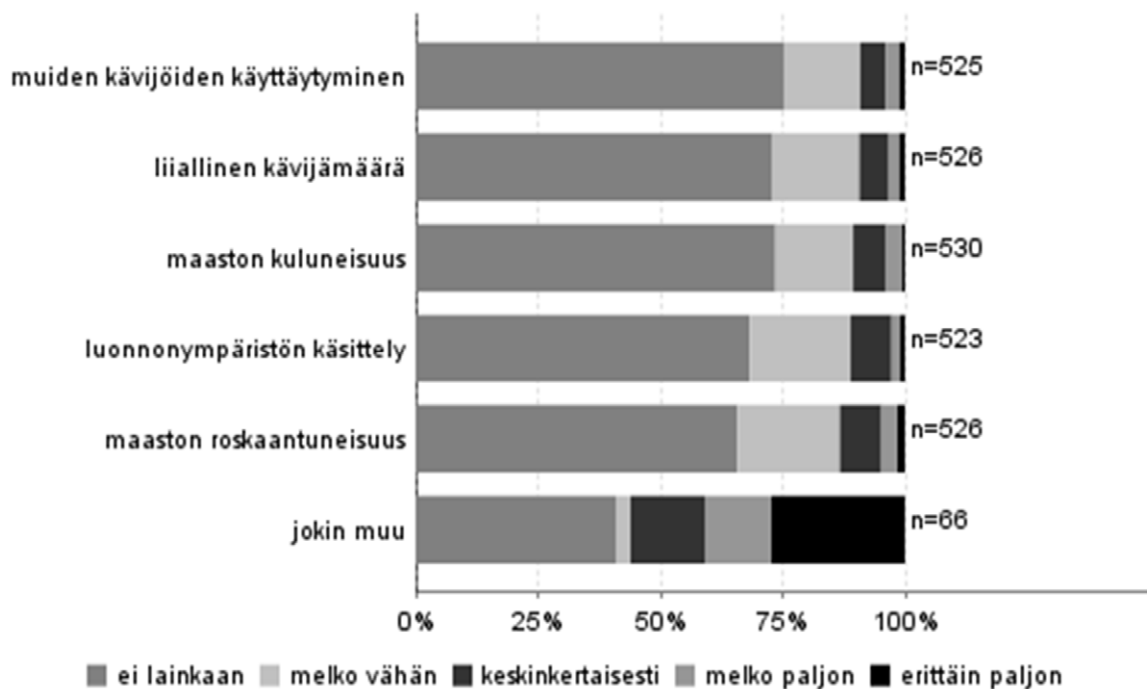
Odotukset	Vastanneita		Arviointi, %					Keskiarvo	Keskihajonta
			erittäin huonosti	melko huonosti	keskin-kertaisesti	melko hyvin	erittäin hyvin		
	n	%							
Luonnonympäristö	561	100	0	0	2	21	77	4,75	0,47
Harrastusmahdollisuudet	519	92	0	1	16	33	50	4,31	0,79
Reitit ja rakenteet	531	94	0	1	14	41	44	4,27	0,75

3.3.4 Vastanneiden käyntiä häirinneet tekijät

Vastaajia pyydettiin arvioimaan, oliko jokin tekijä häirinnyt heidän vierailuaan Punkaharjun ja Puruveden alueella. Mielipidettä kysyttiin maaston kuluneisuudesta ja roskaantuneisuudesta, luonnonympäristön käsittelystä, liiallisesta kävijämäärästä ja muiden kävijöiden käyttäytymisestä. Näiden lisäksi oli mahdollista ilmoittaa ja arvioida käyntiä häirinneitä muita tekijöitä. Arviointi suoritettiin asteikolla yhdestä viiteen 1 = häiritsi erittäin paljon, ..., 5 = ei häirinnyt lainkaan).

Pääsääntöisesti vastaajat eivät kokeneet häiriöitä vieraillessaan Punkaharjun ja Puruveden alueella. Kaikkein vähiten häiriötä aiheutti muiden kävijöiden käyttäytyminen keskiarvolla 4,61 (kuva 11). Toiseksi vähiten olivat häirinneet maaston kuluneisuus ja liiallinen kävijämäärä (ka 4,59). Valmiista vastausvaihtoehdoista voimakkaimmin kävijöitä oli häirinnyt luonnonympäristön käsittely ja maaston roskaantuneisuus. Luonnonympäristön käsittely oli häirinnyt vastaajista 11 %:a ainakin keskinertaisesti ja maaston roskaantuneisuus 14 %:a.

Erittäin häiritsevästä 27 % vastaajista oli kokenut jonkin muun tekijän valmiiksi annettujen vaihtoehtojen ulkopuolelta. Mainittuja muita häiriötekijöitä olivat mm. Punkaharjun pusikoituminen (5 mainintaa), roskaisuus (5), liikenteen melu (3) ja laiturin puute (2). Kaikki mainitut muut häiriötekijät on lueteltu taulukossa 38.

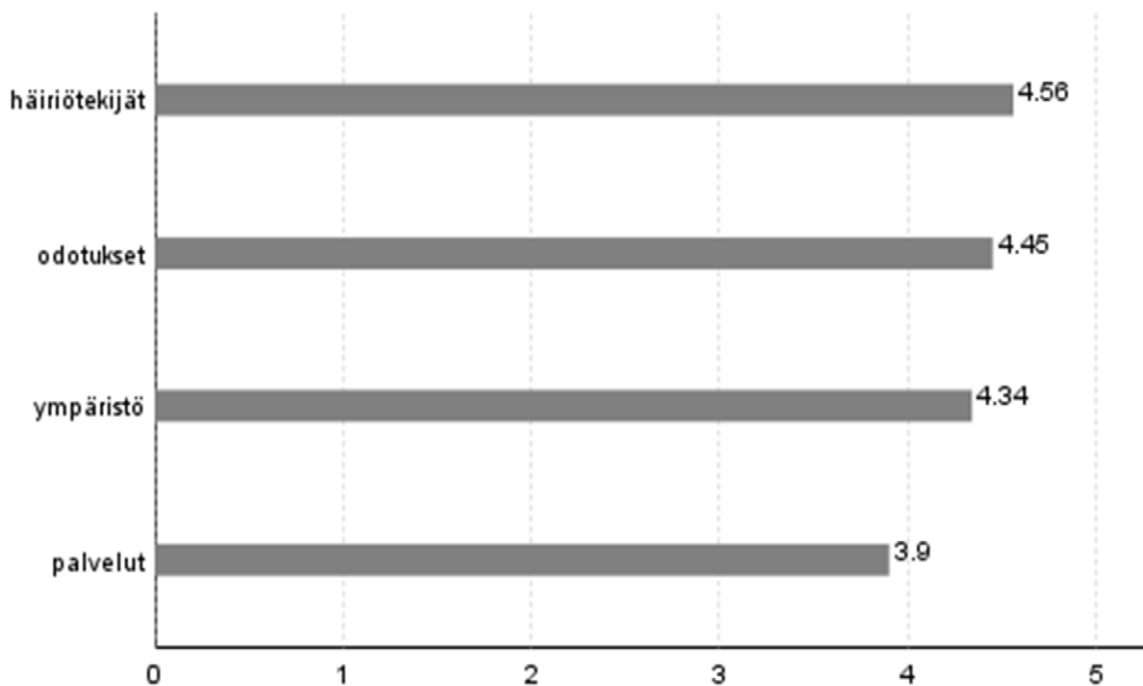
Kuva 11. Vastanneita häirinneet tekijät Punkaharjun ja Puruveden alueella.

Taulukko 38. Muut vastanneita häirinneet tekijät.

Häiriö muu	Kpl
"Punkaharju on pusikoitunut"	1
Alamäki päättyy mutkaan usein	1
Avohakkuut	1
Harjualueen risukot	1
Harjun tienvarsien pusikoituminen	1
Harjutien roskapisteeet häiritsivät. Roskia pienissä astioissa valtavasti -> kuka hoitaa?	1
Harjutien roskaisuus	1
Huono sää	1
Hytermän laiturin oli rikki	1
Jäärata hieman huonokuntoinen	1
Kipeä olkapää	1
Kompostityhjennyspaikkojen puute	1
Korppien pesintähäirintä (puiden karsinta)	1
Korsu lukossa	1
Laiturin puute	1
Laiturin puuttuminen Petrisaaresta	1
Laivalaiturin kunto / sinilevä	1
Liian vähän lunta	1
Liikennemelu	1
Liikenteen melu	2
Liukkaus, jäinen tie	1
Luston aukioloajat	1
Metsälatuja vähän, jäällä ei latu-uria	1
Opasteiden puute ja heikkous	1
Puiden roskat hiihtoladulla	1
Punkaharjun harjualue tureutuu umpeen	1
Pusikoituminen / rantalepikot	1
Puuston määrä, tureikko	1
Reittien istuinpaikat	1
Retkisatamat	1
Roskat!!!	1
Roskisten puuttuminen	1
Tiedon puuttuminen esim. merkityistä nuotiopaikoista - tietoa ei löydy	1
Traktor v 6 utra (Traktori kuudelta aamulla)	1
Tullessa tie oli auraamaton -> jännitystä hangessa	1
Tupakan tumpit	1
Weather (sää)	1
Venäläiset	1
Vesiskootterit	1
Vesistön sameutuminen	1
Viitoitus, reitit	1
Yhteensä	42

3.3.5 Kävijätyytyväisyysindeksi

Punkaharjun ja Puruveden alueen valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi oli 4,22. Arvosana 5 tarkoittaa erittäin hyvää ja arvosana 1 erittäin huonoa. Indeksillä on käyttökelvoinen valtakunnallisissa vertailuissa ja kuvaa karkealla tasolla kävijöiden yleistä tyytyväisyyttä heidän kyseiseen käyntiinsä alueella. Kävijätyytyväisyysindeksi on laskettu seuraavien osatekijöiden keskiarvona: mielipiteet palveluista ja ympäristön laadusta, ennako-odotusten toteutuminen ja käyntiä häiritsevät tekijät (kuva 12). Punkaharjun ja Puruveden alue sai muista kävijätyytyväisyyden osatekijöistä arvosanaksi yli 4, mutta palveluissa oli kävijöiden mielestä enemmän kehittämisen varaa. Kävijätyytyväisyys osatekijöittäin on nähtävillä taulukossa 39. Talviotannassa valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi oli 4,31. Tyytyväisimpiä oltiin siihen, että alueella oli vain vähän häiritseviä tekijöitä.

Kuva 12. Kävijätyytyväisyyteen liittyvien osatekijöiden keskiarvot (1 = erittäin huono, ... 5 = erittäin hyvä) Punkaharjun ja Puruveden alueella.

Taulukko 39. Kävijättyytyväisyyden osatekijöiden keskiarvot ja kävijättyytyväisyysindeksi Punkaharjun ja Puruveden alueella. Arviointi: 1 = erittäin huono, ... 5 = erittäin hyvä.

Palvelut		Ympäristö		Odotukset		Häiriötekijät	
Pysäköintipaikat	4,19	Yleinen turvallisuus	4,23	Luonnonympäristö	4,75	Maaston kuluneisuus	4,59
Tiestö	4,03	Yleinen siisteys	4,26	Harrastusmahdollisuudet	4,31	Maaston roskaantuneisuus	4,46
Reittien opastetaulut	3,94	Maiseman vaihtelevuus	4,53	Reitit ja rakenteet	4,27	Luonnonympäristön käsittely	4,54
Polku- ja/tai latureitistö	4,01	Kulttuuriperintökohteet	4,21			Liiallinen kävijämäärä	4,59
Polku- ja/tai latuviitoitukset	3,82	Uimarantojen siisteys	4,28			Muiden kävijöiden käyttäytyminen	4,61
Tulentekopaikat ja laavut	3,88						
Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	3,76						
Yleisökäymälät	3,44						
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	3,35						
Erylistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettaavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	3,67						
Metsähallituksen aluetta koskevat www-sivut (luontoon.fi, metsa.fi ja retkikartta.fi)	3,83						
Rantautumispaikat	3,80						
Maantienvarsien opastus	3,82						
Yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmapalvelut)	3,83						
Reittien ja rakenteiden turvallisuus	3,99						
Palveluiden määrä	4,14						
Aluekohtainen keskiarvo	3,89		4,31		4,45		4,56
Vertailukelpoinen keskiarvo	3,90		4,34		4,45		4,56
Aluekohtainen kävijättyytyväisyysindeksi					4,19		
Valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijättyytyväisyysindeksi					4,22		

3.4 Vapaamuotoiset ajatukset

Metsähallituksen ympäristö- ja laatujärjestelmän palauteluokittelun mukaisesti luokiteltuna annettuja palautteita oli 124 kpl (liite 7). Vastanneita ei kuitenkaan ollut näin montaa, sillä monia asioita sisältäneet palautteet on tallennettu useaan eri luokkaan, mikä kasvattaa annettujen palautteiden määrää. Aina palautteiden luokittelu ei ollut helppoa ja joidenkin palautteiden kohdalla luokittelun olisi voinut tehdä myös toisin. Vapaamuotoiset palautteet olivat hyvin monenlaisia sisältäen sekä kehuja, valituksia että kehittämisehdotuksia. Palautetta kohdennettiin niin luonnonympäristöön, palveluihin, sääoloihin kuin kävijätutkimukseenkin.

Lähes kolmannes annetusta palautteesta oli kehittämisehdotuksia, joissa toivottiin muun muassa lisää yleisökäymälöitä, tulipaikkoja ja venepaikkoja, kuten myös houkuttelevampia tienvarsiopasteita. Myös uusia kävelyreittejä kaivattiin ja polkuviitoituksiin toivottiin parannuksia. Useassa kehitysehdotuksessa ja valituksessa nostettiin esiin järvimaiseman umpeenkasvu ja toivottiin ympäristöä hoidettavan vesakoita ja risukoita raivaamalla ja kaatuneita puita poistamalla. Muutama vastannut oli huolissaan rantojen heinittymisestä ja hiekkarantojen häviämisestä. Yksi vastaaja toi esille myös Suomi 100-juhlavuoden, joka olisi vastaajan mukaan voinut näkyä vaikkapa kukka-istutuksena Runebergin kummulla. Kehitysehdotuksia kohdistettiin myös matkailuyritysten toimintaan. Alueelle toivottiin esimerkiksi lisää catering- ja kahvilapalveluja.

Kehuja ja valituksia oli annettu kumpiakin lähes yhtä paljon kuin kehittämisehdotuksia. Kuusi vastanneista kritisoi kävijätutkimuksen pituutta tai yksityiskohtaisuutta. Muut valitukset koskivat muun muassa Petrisaaren tulipaikan kuntoa, laiturin poistamista Petrisaaresta, Metsähallituksen retkisatamien vähentämistä, hiihtoladun huonoja pohjatöitä ja vieraskielisten opasteiden puuttumista. Palautteista ilmeni myös, että Puruveden retkisatamien merkinnät ovat virheellisiä merikorteissa. Käyntiä häirinneiden tekijöiden yhteydessä esille tullut roskaisuus toistui myös vapaamuotoisissa palautteissa. Etenkin harjaluodeelle kaivattiin isompia roskikseja.

Osa kehuista oli yleisluontoisia, kuten ”hieno paikka” tai ”iso kiitos teille!” Tarkemmin kohdennettua palautetta saivat esimerkiksi lettukahvion letut, retkiluistinvuokraamo ja harjun kaitteet. Puruvettä kiiteltiin Saimaan helmenä, mutta Hytermä vaikuttaisi olevan vielä Puruveden kohteista tuntemattomampi. Se sai kiitosta ja sitä toivottiin mainostettavan enemmän. Punkaharjun luonnonkauneus sai myös runsaasti kehuja. Yksi vastaajista totesi, että Punkaharju oli maisema-arvoiltaan ja palveluiltaan jopa parempi kuin hänen ennakkotietonsa antoivat odottaa.

Luokkaan muu sijoitetut palautteet sisälsivät esimerkiksi muistoja aiemmilta käynneiltä alueella, toiveita tai toivotuksia. Kaikki annetut vapaamuotoiset palautteet ovat luokittain ryhmiteltynä liitteessä 7.

4 Tulosten tarkastelu

4.1 Yhteenveto ja johtopäätökset

Punkaharjun ja Puruveden alue on ollut luonnonkauneudestaan tunnettu matkakohde jo 1800-luvulta lähtien ja tärkeä kulkureitti jo paljon aiemmin. Nykypäivänä Punkaharjun kansallismaisema ja kirkasvetinen Puruvesi vetävät puoleensa sekä kotimaisia että ulkomaisia matkailijoita. Kotimaisia matkailijoita oli kaikista vastanneista 57 % ja ulkomaisia matkailijoita 17 %. Neljäsosa vastaajista oli saapunut Savonlinnan matkailualueelta. Ulkomaisia kävijöitä tuli eniten Venäjältä, 5 % vastanneista.

Kävijöistä 57 %:lle Punkaharjun ja Puruveden alue oli matkan ainoa tai tärkein kohde. Yli kolme neljäsosaa vastanneista saapui alueelle omalla autolla. Kesäkausi on alueen matkailun tärkein sesonki ja reilu puolet kävijätutkimukseen vastanneista saapui alueelle heinä- ja elokuun aikana.

Punkaharjun ja Puruveden alueen kävijöistä yli puolet oli naisia ja suurin kävijäryhmä olivat 45–54-vuotiaat. Tutkimukseen vastanneiden keski-ikä oli 48 vuotta. Kävijät olivat suhteellisen korkeasti koulutettuja. Yli 60 %:lla vastaajista oli alempi tai ylempi korkeakoulututkinto. Useimmiten alueella vierailtiin 2–5 henkilön seurueissa, yleisimmin oman perheen jäsenten kanssa. Noin kolmanneksella oli mukanaan lapsia.

Punkaharjun ja Puruveden alueen ylivoimaisesti suosituin käyntikohde oli Harjun maisematie. Seuraavaksi suosituimmat kohteet olivat harjualueen polut ja Kuikonniemen kioski läheisine uimarantoinen. Alueelle tultiin ennen kaikkea kävelemään, tarkkailemaan luontoa, käymään kahvilla tai kioskillä ja uimaan. Talvella kävelyn ohella suosituin harrastus oli retkiluistelu. Tärkeimpiä syitä vierailta Punkaharjun ja Puruveden alueella olivat maisemat, luonnon kokeminen, rentoutuminen ja yhdessäolo oman seurueen kanssa.

Tutkimusalueella yöpyjiä on hieman suurempi osuus kuin päiväkävijöitä. Yöpyjät viettivät alueella keskimäärin 4,1 vuorokautta ja useimmat yöpyivät vuokramökissä tai omassa majoitteessa. Päiväkäynnin keskimääräinen kesto oli 3,2 tuntia. Lähialueen ulkopuolelta tulevista matkailijoista yhdeksän kymmenestä yöpyi joko tutkimusalueella tai Savonlinnan matkailualueella. Yöpymisen yleisin kesto tutkimusalueella ja Savonlinnan matkailualueella oli 2 vuorokautta. Savonlinnan matkailualueella yleisin majoitusmuoto oli hotelli. Lähes yhtä suosittua oli yöpyminen jossain muualla kuin annetuissa vastausvaihtoehdoissa, esimerkiksi ystävän tai sukulaisen luona.

Lähes neljä viidestä vastanneesta oli vieraillut Punkaharjun ja Puruveden alueella aiemmin. Osa lähialueen asukkaista tai siellä työssä käyvistä oli käynyt jopa kymmeniä tai satoja kertoja viimeisen viiden vuoden aikana. Yhden vastaajan ensimmäinen vierailu ajoittui 1940-luvulle.

Kävijöiltä kysyttiin, miten he kokivat käyntinsä Punkaharjun ja Puruveden alueella vaikuttaneen terveydentilaansa ja hyvinvointiinsa sosiaalisen, psyykkisen ja fyysisen hyvinvoinnin osalta. Vastanneista 83 % koki sosiaalisen hyvinvointinsa lisääntyneen ainakin jonkin verran ja 88 % koki psyykkisen ja fyysisen hyvinvointinsa lisääntyneen sen kertaisella käynnillä.

Toisessa terveysaiheisessa kysymyksessä kävijöiltä tiedusteltiin, minkä arvoisiksi rahassa mitattuna he arvioisivat kokemansa terveys- ja hyvinvointivaikutukset käynnillään Punkaharjun ja Puruveden alueella. Vastanneiden keskimäinen arvio eli mediaani oli 100 euroa ja keskiarvo 396,39 euroa.

Punkaharjun ja Puruveden alueen kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset vuonna 2016 olivat noin 10,4 miljoonaa euroa ja 100 henkilötyövuotta. Keskimäärin Punkaharjun ja Puruveden alueella kävijät kuluttivat 119 euroa käyntiään kohden. Eniten rahaa käyttivät

kotimaiset majoittujat ja vähiten lähialueelta tulevat päiväkävijät. Määrällisesti eniten rahaa käytettiin majoituspalveluihin, joiden käytöllä on myös suurimmat kokonaistulo vaikutukset.

Kotimaisilla matkailijoilla oli selvästi suurin vaikutus paikallistalouteen, noin 4,8 miljoonaa euroa, ja ulkomaisten matkailijoiden tulo vaikutus oli noin miljoona euroa. Suurin osa, yli 94 % paikallistaloudellisista tulo- ja työllisyysvaikutuksista kertyy niiltä matkailijoilta, jotka majoittuvat Punkaharjun alueella tai Savonlinnan matkailualueella.

Metsähallitus on arvioinut kaikkien Suomen kansallispuistojen paikallistaloudellisten kokonaisvaikutusten olleen vuonna 2016 yhteenlaskettuina 178,9 miljoonaa euroa ja 1 774 henkilötyövuotta (Metsähallitus 2017d). Kun määrät jaetaan tasan Suomen kaikkien 39 kansallispuiston kesken, saadaan keskimääräiseksi tulo vaikutukseksi 4,6 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukseksi 45 henkilötyövuotta. Punkaharjun ja Puruveden alueen keskimääräiset tulo- ja työllisyysvaikutukset ovat yli kaksinkertaiset. Tämä on selitettävissä sillä, että Punkaharju on matkailualue, jossa on tarjolla matkailupalveluja ja kävijöiden viipymä on suurempi.

Punkaharjun ja Puruveden alueella kävijät olivat tyytyväisiä käyttämiinsä palveluihin. Eniten kiitosta sai maisemien vaihtelevuus, yleinen siisteys ja uimarantojen siisteys. Palveluiden määrään tyytyväisiä oli 88 % vastanneista, mutta palvelujen määrästä ja laadusta annettiin myös palautetta. Parannuksia toivottiin esimerkiksi jätehuollon toteutukseen ja ohjaukseen, retkeily- ja palvelurakenteisiin sekä yrittäjien tarjoamiin palveluihin.

Yli puolella Punkaharjun ja Puruveden alueesta saadut tiedot pohjautuivat aiempiin käynteihin ja kokemuksiin. Ystävät ja sukulaiset olivat myös tärkeitä tietolähteitä. Kävijöiden kokemukset Punkaharjun ja Puruveden alueen luonnonympäristöstä, harrastusmahdollisuuksista sekä reiteistä ja rakenteista vastasivat erittäin hyvin heidän odotuksiaan. Parhaiten odotukset täytti alueen luonnonympäristö. Kävijöitä häiritsivät eniten jotkin muut kuin valmiina lomakkeessa annetut häiriötekijät sekä maaston roskaantuneisuus.

Vapaamuotoisissa palautteissa annettiin monenlaisia palautteita, joiden sisältö vaihteli suuresti. Noin kolmasosa palautteista oli kehittämisehdotuksia, jotka kohdistuivat niin luonnonympäristöön, palvelurakenteisiin kuin matkailuyritysten toimintaan. Kiitosta sai erityisesti maisemien kauneus. Valitukset kohdistuivat esimerkiksi kävijätutkimuslomakkeeseen ja ympäristön siisteysteen. Kaiken kaikkiaan Punkaharjun ja Puruveden alueen kävijät olivat tyytyväisiä alueeseen ja sen palveluihin.

4.2 Vertailu aiempiin tutkimuksiin

Punkaharjun ja Puruveden alueella tehtiin ensimmäinen kävijätutkimus vuosina 2008–2009 (Lindblom & Laukkanen 2010), jolloin Punkaharjun suojelualue oli siirtynyt Metsätutkimuslaitokselta Metsähallituksen hallintaan. Tutkimusalueena oli tuolloin Punkaharjun suojelualueen lisäksi Laukansaaren tutkimusmetsäalue ja itäisin osa Tuunaansaaresta, jossa on useita merkittäviä matkailukohteita. Tässä tutkimuksessa tutkimusalueena oli Punkaharjun luonnonsuojelualueen ja Laukansaaren tutkimusmetsäalueen lisäksi Hytermä ja Petrisaari Puruveden Natura-alueelta. Näin ollen tutkimus ei ole täysin vertailukelpoinen aiemman tutkimuksen kanssa. On kuitenkin syytä huomioida, että tässä tutkimuksessa suurin osa vastauksista saatiin Punkaharjun suojelualueella olleista otantapisteistä. Puruvedeltä saatujen lomakkeiden osuus oli 18 % vastauksista.

Ensimmäisessä kävijätutkimuksessa otantaa tehtiin kesäkaudella 2008 ja talvikaudella 2009. Kesäkaudella otantapisteinä olivat tutkimuspuiston pysäköintipaikka, Pususilta, Kuikonniemen kioski, Harjun polut, Karjalankallion laavupaikka ja Runebergin kumpu. Kesän 2016 otantaa tehtiin myös näissä paikoissa, mutta Runebergin kumpua ja Pususiltaa ei ole erotettu omiksi otantapisteiksi, vaan ne sisältyvät otantapisteeseen ”Harjualueen polut”. Uusia otantapisteitä aiempaan tutkimukseen

verrattuna olivat Hytermä ja Petrisaari. Kesällä 2008 vastauksia saatiin 354, joten vuonna 2016 saatu määrä, 389, oli hieman suurempi. Molemmilla kerroilla tavoitteena oli 500 vastausta. Talviotanta suoritettiin 2009 kokonaan ilman haastattelijan läsnäoloa, jolloin vastaajien oma aktiivisuus korostui. Saatujen vastausten pienen määrän, vain 70 lomaketta, vuoksi talviotannan tulokset ovat lähinnä suuntaa-antavia eivätkä näin ollen täysin vertailukelpoisia. Talvikaudella 2017 aineiston keräystä suoritettiin myös haastattelijan läsnä ollessa, minkä ansiosta talviotannassakin saatiin kattavampi aineisto. Otantapisteiden joukossa talvella 2017 oli Lammasharjun lettutupa, jota ei vielä ollut ensimmäisen tutkimuksen aikana. Ensimmäisessä kävijätutkimuksessa kesäotannan ja talviotannan tuloksia käsiteltiin erillisinä. Uudessa tutkimuksessa kesä- ja talviaineistoja tarkasteltiin yhdessä, mutta koko aineistosta saatuja tuloksia vertailtiin erikseen talviotannan tulosten kanssa. Aiempaan kävijätutkimukseen saatiin 424 vastausta. Vuosina 2016–2017 vastauksia kertyi enemmän, yhteensä 570.

Vuosina 2008–2009 suurin kävijäryhmä kesäkaudella olivat 45–55-vuotiaat ja talvikaudella 55–64-vuotiaat. Sukupuolten jakauma oli tasainen ja vastaajista 50 %:lla oli alempi tai ylempi korkeakoulututkinto. Kävijöistä 22 % oli ulkomaalaisia, eniten saksalaisia. Kotimaisten vastaajien asuinkunta oli useimmiten Helsinki tai Savonlinna. Kävijät saapuivat useimmiten alueelle omalla autolla. Uudessa tutkimuksessa koko aineiston yleisin kävijäryhmä olivat 45–55-vuotiaat. Yli 60 %:lla oli alempi- tai ylempi korkeakoulututkinto, joten alue on säilynyt edelleen varttuneemman ja koulutetun väen suosiossa. Ulkomaisten matkailijoiden prosentuaalinen osuus oli nyt hieman pienempi (17 %). Vaikka venäläisten matkailijoiden määrä onkin vähentynyt huippuvuosista, venäläiset olivat kuitenkin 2016–2017 suurin ulkomainen kävijäryhmä, etenkin talvikaudella. Kotimaisten kävijöiden yleisin kotikunta oli edelleen Savonlinna tai Helsinki. Myös alueelle saapumiseen käytetty kulkuneuvo, oma auto, oli säilynyt samana.

Molemmissa tutkimuksissa useimmat kävijät saapuivat alueelle 2–5 henkilön seurueissa, jotka koostuivat enimmäkseen oman perheen jäsenistä. Seuraavaksi yleisintä seuraa olivat ystävät tai muut sukulaiset. Ensimmäisessä tutkimuksessa neljäsosa seurueiden jäsenistä oli alle 15-vuotiaita, kun nyt heidän osuutensa oli noin kolmannes. Tämä oli mielenkiintoinen havainto ottaen huomioon, että kävijöiden yleisimmän ikäryhmän omat lapset eivät ole välttämättä enää alle 15-vuotiaita. Vapaamuotoisissa vastauksissa tulikin esille, että alueelle oltiin tultu lastenlasten kanssa. Tämä kertoo osaltaan alueen merkityksellisyydestä ja halusta tehdä aluetta tunnetuksi myös seuraavalle sukupolvelle.

Kesällä 2008 kävijätutkimukseen vastanneista 40 % piti Punkaharjun tutkimusaluetta matkansa tärkeimpänä tai ainoana kohteena ja vain harvat (13 %) tulivat alueelle ennalta suunnittelemta. Muiksi kohteiksi oli ilmoitettu kesällä yleisimmin Savonlinna. Nyt yli puolet oli tullut nimenomaan Punkaharjun ja Puruveden alueen takia. Savonlinna oli edelleen tärkein muista kohteista ja edelleen käynti oli useimmiten ennalta suunniteltu.

Jo vuosina 2008–2009 Punkaharjun alueen ylivoimaisesti suosituin käyntikohde oli Harjun maise-matie. Myös Harjualueen polut ja Kuikonniemen kioski läheisine uimarantoinen kiinnostivat kävijöitä. Kävijätutkimusalueella harjoitetuissa aktiviteeteissa painottui luonnon merkitys. Kävelyn (64 %) jälkeen suosituimmat harrastukset kesäotannassa olivat luonnosta nauttiminen ja luonnon tarkkailu. Suosikkikohteiden kolmen kärki oli säilynyt samanlaisena myös vuosien 2016–2017 kävijätutkimuksessa. Kävely oli nykyin Punkaharjun ja Puruveden alueella kävijöiden yleisin harrastus ennen luonnon tarkkailua ja kahvilassa tai kioskillä käyntiä. Valittavana olleita harrastusvaihtoehtoja oli hieman muutettu edelliseen kävijätutkimukseen verrattuna, esimerkiksi vähän suosiota saaneet ratsastus ja sukellus oli jätetty pois lomakkeelta. Suosituin talviharrastus 2009 oli hiihto, jota harrasti 66 % vastaajista. Nyt suosituin talvilaji oli retkiluistelu ja hiihdon harrastajia oli vähemmän, 32 %. On selvää, että retkiluistelu on kasvattanut suosiotaan, mutta retkiluistelun koros-

tumisessa vastauksissa on syytä ottaa huomioon myös se, että aiemmin talvioletta painottui tutkimuspuistoon, jossa on hiihtolatuja, kun taas 2017 suurin osa talvioletannan vastauksista saatiin Lam-masharjun lettutuvalta retkiluistelureitin varrelta.

Edellisessä kävijätutkimuksessa 71 % Punkaharjun alueen kävijöistä oli päiväkäynnillä. Yöpymisten määrässä on tapahtunut merkittävää kasvua, sillä uudessa kävijätutkimuksessa yöpyjien osuus Punkaharjun ja Puruveden alueella oli 53 %. Kysyttäessä viipymistä koko Savonlinnan matkailu-alueella kesällä 2008 yöpyjien osuus oli 75 % ja nyt Savonlinnan matkailualueella yöpyjien osuus oli vielä tätäkin suurempi, 91 %. Yleisin yöpymisen kesto oli 2016–2017 kaksi vuorokautta, kuten se oli myös vuosina 2008–2009. Uudessa tutkimuksessa yöpymisten kestojen keskiarvot olivat hieman pienemmät kuin ensimmäisessä kävijätutkimuksessa koskien sekä kävijätutkimusalueetta että Savonlinnan matkailualueetta.

Aiemmassa kävijätutkimuksessa Punkaharjun alueella ei ollut vielä käytössä kävijälaskentaa, vaan tutkimusalueen käyntimäärä 100 000 arvioitiin tutkimuspuiston kävijälukujen perusteella. Tästä johtuen uuden tutkimuksen todellisten kävijämäärien mukaan lasketut paikallistaloudelliset vaikutukset ovat tarkempia kuin aiemmassa tutkimuksessa. Vuosina 2008–2009 paikallistaloudellinen kokonaistulovaikutus oli n. 12 miljoonaa euroa ja kokonaistyöllisyysvaikutus 144 henkilötyövuotta. Keskimääräinen rahankäyttö kävijätutkimusalueella ja Savonlinnan matkailualueella oli 111 euroa ja majoittujilla 158 euroa. Eniten rahaa käyttivät ulkomaiset matkailijat. Nyt 2016 alueen laskureiden perusteella arvioitun käyntimäärän, 137 300 käyntiä, perusteella laskettuna kokonaistulovaikutus oli n. 10,4 miljoonaa euroa ja kokonaistyöllisyysvaikutus 100 henkilötyövuotta. Keskimääräinen kulutus oli nytkin lähes sama, 119 euroa, mutta kotimaisten matkailijoiden rahankäytössä on tapahtunut suurta kasvua. Kohteen tärkeyden mukaan tarkasteltuna paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset jakautuivat nyt niin, että suurimmat vaikutukset tuottivat Punkaharjun ja Puruveden alueen ensisijaiseksi kohteekseen valinneet. Aiemmin suurimmat kokonaisvaikutukset tulivat Punkaharjun yhdeksi monista kohteista valinneilta. Käyntimäärät Punkaharjun luonnonsuojelualueella ovat olleet kasvusuunnassa. Vuoteen 2015 verrattuna kävijämäärä on kasvanut lähes viidellä tuhannella (Metsähallitus 2017d).

Molemmissa tutkimuksissa havaittiin, että yli puolelle kävijöistä alue oli tuttu jo entuudestaan ja lisäksi tietoa saatiin useimmiten ystäviltä tai sukulaisilta. Maisemat, luonnon kokeminen ja rentoutuminen olivat nytkin tärkeimmät virkistysmotiivit. Samoin kuin vuosien 2008–2009 kävijätutkimuksessa, kuntoilu nousi talvella 2017 tärkeysjärjestyksessä kesäkautta korkeammalle.

Käytetyimpiä palveluita vuosien 2008–2009 tutkimuksen mukaan olivat tiestö, pysäköintipaikat, reittien opastetaulut ja maantienvarsien opastus. Parhaimman arvion sai maisemien vaihtelevuus. Tyytyväisiä oltiin myös tiestöön, pysäköintipaikkoihin, polkureitistöön, opaskarttoihin ja Karjalankallion polttopuihin. Valtaosa vastanneista ei kokenut mitään kysytyistä tekijöistä häiritsevinä. Uudessa kävijätutkimuksessa käytetyimmät ja eniten arvioitut tekijät olivat yleinen siisteys, maiseman vaihtelevuus ja yleinen turvallisuus. Tyytyväisimpiä oltiin maisemien vaihtelevuuteen, yleiseen siisteyteen ja uimarantojen siisteyteen. Pääsääntöisesti vastaajat eivät nytkään kokeneet kysytyjen asioiden häirinneen heidän käyntiään, mutta jätehuollon toteutus ja ohjeistus sekä maaston roskaantuneisuus nousivat nyt selvemmin esille. Vaikuttaisi siltä, että roskattomassa retkeilyssä alueen kävijöillä on vielä petraamisen varaa. Kasvava kävijämäärä lisää osaltaan painetta jätehuollolle. Luonnonympäristö oli molemmissa tutkimuksissa parhaiten odotuksia vastannut osa-alue harrastusmahdollisuuksiin sekä reitteihin ja rakenteisiin nähden.

Punkaharjun ja Puruveden alueen valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi oli hieman kohentunut aiempaan verrattuna. Kesän 2008 osalta indeksi oli 4,18 ja talven 2009 osalta 4,38. Nyt kävijätyytyväisyysindeksi oli koko ajalta 4,22 ja talvikauden otannassa 4,31.

Lähteet

- Lindblom & Laukkanen, M. 2010: Punkaharjun alueen kävijätutkimus 2008–2009. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 77. 75 s.
- Metsähallitus 2017a: Hytermä. – <www.luontoon.fi/hyterma>, viitattu 20.9.2017.
- Metsähallitus 2017b: Punkaharjun luonnonsuojelualue. – <www.luontoon.fi/punkaharju>, viitattu 20.9.2017.
- Metsähallitus 2017c: Saimaanorppa. Hyljekanta 2016. – <www.metsa.fi/saimaannorppa/hyljekanta2016>, viitattu 19.10.2017.
- Metsähallitus 2017d: Kansallispuistot ja retkeilyalueet tärkeitä paikallistaloudelle. – <www.metsa.fi/suojelualueetjapaikallistalous>, viitattu 19.10.2017.
- Metsähallitus 2017e: Punkaharjun ja Puruveden suojelualue- ja tutkimusmetsäkokonaisuuden hoito- ja käyttösuunnitelma 2011–2020 – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 159. 89 s.
- Suomen luonnonsuojeluliitto 2017: Puruvesi. – Suomen luonnonsuojeluliiton verkkosivut. <www.sll.fi/mita-sina-voit-tehda/tule-mukaan-toimintaan/suomi-100/luontohelmet/puruvesi>, viitattu 20.9.2017.
- Vatanen, E. & Kajala, L. 2015: Kansallispuistojen, retkeilyalueiden ja muiden luontomatkailullisesti arvokkaiden suojelukohteiden paikallistaloudellisten vaikutusten arviointimenetelmän ker- toimien päivitys 2014. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 213. 28 s.

Punkaharjun ja Puruveden alueen kävijätutkimuksen 2016 otantakehikko

Paikka	Kohderyhmä	Havainnointi (tavoite)	Keruu päiviä
Tutkimuspuiston alue (TP)	Kaikki kävijät	150	9
Kuikonniemen kioskki ja uimarannat (KK)	Kaikki kävijät	150	10
Harjualueen reitit ja Runebergin kumpu (HP)	Kaikki kävijät	150	9
Hytermä (HY)	Kaikki kävijät	50	3
Petrinsaari (PE)	Kaikki kävijät	50	3
<i>Yhteensä</i>		550	34

Aineiston keruusuunnitelma Punkaharjun ja Puruveden alueella 2016

<i>päivä</i>	lauantai 21.5.	sunnun- tai 29.5.	keski- viikko 1.6.	perjantai 10.6.	sunnun- tai 12.6.	maan- tai 13.6.	tiistai 21.6.
<i>paikka</i>	HP	KK	TP	HY	TP	HP	PE
<i>kello</i>	ap	ap	ap	ap	ip	ap	ip
<i>tavoite</i>	16	15	16	17	17	17	16
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							114

kesä-heinäkuu 2016

<i>päivä</i>	keski- viikko 22.6.	torstai 30.6.	perjantai 1.7.	tiistai 5.7.	torstai 7.7.	perjantai 8.7.	lauantai 9.7.
<i>paikka</i>	HP	KK	TP	KK	KK	HP	TP
<i>kello</i>	ap	ap	ip	ip	ap	ip	ap
<i>tavoite</i>	17	15	16	15	16	16	17
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							112

heinäkuu 2016

<i>päivä</i>	tiistai 12.7.	keski- viikko 13.7.	lauantai 16.7.	maan- tai 18.7.	perjantai 22.7.	torstai 28.7.	lauantai 30.7.
<i>paikka</i>	HP	KK	HY	TP	PE	KK	HP
<i>kello</i>	ip	ip	ip	ip	ap	ip	ip
<i>tavoite</i>	17	15	16	17	17	15	16
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							112

elokuu 2016

<i>päivä</i>	sunnun- tai 31.7.	maan- tai 1.8.	keski- viikko 3.8.	torstai 11.8.	tiistai 16.8.	torstai 18.8.	lauantai 20.8.
<i>paikka</i>	TP	KK	HP	TP	KK	HP	HP
<i>kello</i>	ip	ap	ap	ip	ip	ap	ap
<i>tavoite</i>	16	15	17	17	15	17	17
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							114

elo-syyskuu 2016

<i>päivä</i>	maan- tai 22.8.	sunnun- tai 28.8.	keski- viikko 31.8.	perjantai 2.9.	sunnun- tai 4.9.	keski- viikko 7.9.	
<i>paikka</i>	KK	TP	KK	HY	TP	PE	
<i>kello</i>	ip	ip	ip	ap	ip	ip	
<i>tavoite</i>	15	17	17	15	17	17	
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							98

Aineiston toteutunut keruuajataulu Punkaharjun ja Puruveden alueella 2016

<i>päivä</i>	sunnun- tai 29.5.	keski- viikko 1.6.	sunnun- tai 12.6.	maan- tai 13.6.	tiistai 14.6	tiistai 21.6.	keski- viikko 22.6
<i>paikka</i>	KK	TP	TP	HY	PE	HP	HP
<i>kello</i>	ap	ap	ip			ip	ap
<i>saadut lomakkeet</i>	8	5	1	0	0	6	6

kesä-heinäkuu 2016

<i>päivä</i>	torstai 30.6	perjantai 1.7	perjantai 8.7.	lauantai 9.7.	tiistai 12.7.	keski- viikko 13.7	maan- tai 18.7
<i>paikka</i>	KK	TP	KK	HY	HP	KK	TP
<i>kello</i>	ap	ip	ap		ip	ap	ap
<i>saadut lomakkeet</i>	20	2	23	11	5	26	0

heinäkuu 2016-elokuu 2016

<i>päivä</i>	lauantai 23.7	sunnun- tai 24.7	torstai 28.7.	lauantai 30.7.	sunnun- tai 31.7	maan- tai 1.8.	tiistai 2.8
<i>paikka</i>	HP	PE	KK	HP	TP	KK	TP
<i>kello</i>	ip	ip	ip	ap	ap	ap	ip
<i>saadut lomakkeet</i>	9	41	30	16	7	22	6

elokuu 2016

<i>päivä</i>	keski- viikko 3.8	perjantai 12.8	keski- viikko 17.8	torstai 18.8.	perjantai 19.8	tiistai 23.8	perjantai 26.8
<i>paikka</i>	HP	KK+TP	HP+TP	KK	KK+TP	KK	TP+HP
<i>kello</i>	ap	ap	ip	ip	ap	ap	ip
<i>saadut lomakkeet</i>	16	12	12	12	6	7	4

elo-syyskuu 2016

<i>päivä</i>	sunnun- tai 28.8.	tiistai 30.8	keski- viikko 31.8	perjantai 2.9	keski- viikko 7.9.	perjantai 9.9	torstai 15.9
<i>paikka</i>	TP+KK	TP+KK	HP	KK	HP	HP	HY
<i>kello</i>	ip	ip	ap	ip	ip	ip	
<i>saadut lomakkeet</i>	4	3	10	10	5	27	25

Vastaajien kotipaikkakunnat

Asuinkunta	Kpl	%
Savonlinna	115	29
Helsinki	55	14
Espoo	21	5
Lappeenranta	13	3
Vantaa	12	3
Jyväskylä	9	2
Tampere	9	2
Järvenpää	8	2
Lahti	8	2
Imatra	7	2
Joensuu	6	1
Hämeenlinna	6	1
Parikkala	5	1
Salo	5	1
Tuusula	4	1
Porvoo	4	1
Lohja	4	1
Nurmijärvi	4	1
Kerava	4	1
Kitee	4	1
Kouvola	4	1
Hyvinkää	3	1
Kuopio	3	1
Liperi	3	1
Siilinjärvi	3	1
Rautjärvi	3	1
Tornio	3	1
Turku	3	1
Taipalsaari	2	0
Sulkava	2	0
Rovaniemi	2	0
Sipoo	2	0
Oulu	2	0
Raisio	2	0
Lempäälä	2	0
Kirkkonummi	2	0
Lieksa	2	0
Mikkeli	2	0
Heinola	2	0
Kokkola	2	0
Kajaani	2	0
Kangasala	2	0
Kempele	2	0

Kalajoki	1	0
Jämsä	1	0
Alavus	1	0
Asikkala	1	0
Akaa	1	0
Kotka	1	0
Kuhmo	1	0
Kokemäki	1	0
Keuruu	1	0
Ilomantsi	1	0
Inkoo	1	0
Joroinen	1	0
Joutsa	1	0
Juankoski	1	0
Juva	1	0
Hämeenkyrö	1	0
Eura	1	0
Haapajärvi	1	0
Hankasalmi	1	0
Hausjärvi	1	0
Muurame	1	0
Nakkila	1	0
Nastola	1	0
Nokia	1	0
Orimattila	1	0
Leppävirta	1	0
Laukaa	1	0
Kemiönsaari	1	0
Lapinlahti	1	0
Rantasalmi	1	0
Pieksämäki	1	0
Pukkila	1	0
Pyhäjärvi	1	0
Siuntio	1	0
Ruokolahti	1	0
Rääkkylä	1	0
Reisjärvi	1	0
Riihimäki	1	0
Sysmä	1	0
Savitaipale	1	0
Uusikaupunki	1	0
Vihti	1	0
Äänekoski	1	0
Yhteensä	401	100

Vastaajien ilmoittamat matkan muut kohteet

Matkan muut kohteet, kun Punkaharjun ja Puruveden alue oli yksi matkan suunnitelluista kohteista

Muita kohteita	Kpl
Espoo-Haukivesi	1
Eteläinen Saimaa	1
Etelä-Karjala	1
Finland	1
Harjualue	1
Haukivuori, Valamo, Joensuu, Kesälahti	1
Heinävesi-reitti	1
Helsinki	1
Helsinki, Lappi, Oulu, Länsirannikko, Savonlinna	1
Helsinki, Åland (Ahvenanmaa), Turku	1
Helsinki-Turku	1
Hotelli Punkaharju	1
Hämeenlinna, Savonlinna, Heinävesi, Kuopio	1
Imatra	1
Imatra, Parikkala	1
Imatra, Savonlinna	2
Itä-Suomen seutu	1
Joensuu	1
Joutsa	1
Juuma	1
Jyväskylä, Savonlinna, Lappeenranta	1
Järvisydän, Oravi	1
jäällä kävely	1
Kemijärvi	3
Kerimäki	3
Kerimäki, Savonlinna	1
Keski-Suomi, Saarijärvi	1
Kesälahti, Parikkala ja patsaspuisto, Karjalan kieveari	1
Koko Itä-Suomi	1
Koko seutu	1
Koli, Ilomantsi, Karjala	1
Koli, Savonlinna, Helsinki	1
Koli, Valamo, Savonlinna	1
Kolovesi, Joensuu	1
Kouvola, Mikkeli area	1
Kruunupuisto	1
Kruunupuisto, Hotelli Punkaharju	1
Kuopio, Puumala, Savonlinna	1
Kuopio, Savonlinna	1
Kuusamo, Ruka, Juuka	1

LIITE 5. 2(4)

Lappeenranta	1
Lappeenranta, Savonlinna	1
Lappeenranta, Viipuri	1
Lappeenranta-Imatra	1
Linnansaari, Linnasaari, Vuoriniemi, Savonlinna	1
Linnasaari	1
Lintutornit, näkötornit, sotamuistot	1
Lusto	3
Mikkeli, Lappeenranta	1
Mikkeli-Joensuu	1
mitä nyt mieleen tulee	1
Moinsalmi	1
Muita kohteita Savonlinna	1
Mummola, oma mökki	1
Muut lähialueen luontokohteet	1
Olavinlinna	2
oma mökki	1
Oma mökki	1
Oopperajuhlat	1
Oravi, Savonlinna	2
Oravi-Linnansaari	1
Pallas, Ruka, Sevettijärvi	1
Parikkala	1
Parikkala, Savonlinna	1
Piojärvi, Vuoriniemi, Särkilahti	1
Pohjois-Karjala	1
Porvoo-Hamina-Lappeenranta-Imatra-Savonlinna-Heinävesi	1
Puijo Kuopio, Olavinlinna	1
Punkaharju	1
Puumala	1
Puumala region (Puumalan alue)	1
Pyhäjärvi/ Uukuniemi	1
Raikuun kanava	1
Runon ja rajantie	1
Ruokolahti	1
Saimaa	1
Saimaa region, Helsinki & Åland islands (Saimaan alue, Helsinki ja Ahvenanmaan saaret)	1
Saimaan kylpylä	1
Salla, Koli	1
Savo, Itä-Suomi, Helsinki	1
Savonlinna	36
Savonlinna, Heinävesi	1
Savonlinna, Heinävesi, Uusi Valamo	1
Savonlinna, Kerimäki	4

Savonlinna, Kultakivi	1
Savonlinna, Kuopio	1
Savonlinna, Lappeenranta	1
Savonlinna, Mummola	1
Savonlinna, Parikkala	2
Savonlinna, Puumala	2
Savonlinna, Puumala, Sulkava	1
Savonlinna, St. Petersburg (Pietari)	1
Savonlinna, Sulkava	2
Savonlinna/Olavinlinna	1
Savonlinna/suku	1
Savonlinnan kaupunki	1
Savonlinnan ooppera	2
Savonlinnan ympäristö	1
Savonlinna-Puumala	1
Savonlinnassa vierailu	1
Savonranta	1
Sienestys, Lusto	1
Stockholm, Kirkenes, Bergen	1
sukulaiset	1
Sulkava	1
Suomenlahti-Saimaa	1
Suomussalmi/ Joensuu	1
Särkijärvi, Joutsa, Jyväskylä	1
taajaman palvelut	1
Tahko	1
Travelling along whole Finland (Matkustellen pitkin Suomea)	1
Turku, Tampere, Rovaniemi, Helsinki...	1
Tuunaansaari, Savonlinna, Joensuu	1
Whole Finland (koko Suomi)	1
Vuokatti	1
Ympäristö	1
Yhteensä	167

Matkan pääkohteet, kun Punkaharjun ja Puruveden alue oli ennalta suunnittelemaan kohde matkan varrella

Matkan pääkohde tai pääkohteet	Kpl
Asun täällä	1
Hytermä	1
Imatra, Savonlinna	1
Imatra-Savonlinna	1
Joensuu	1
Joutseno, Lahti, Helsinki	1
Kerimäki	1
Kolin kansallispuisto	1
Lappeenranta, Imatra	1
Marjastus	1
Matkalla olo	1
mökki	1
North Cape	1
Parikkala	1
Parikkala ja Imatra	1
Punkaharju, Linnavuori, Kongonpää	1
Pääkohde imatra	1
pääkohde koti	1
Pääkohde oma mökki	1
Savonlinna	3
Savonlinna, Koli	1
Savonlinna, Lappeenranta	1
Simpele, Savonlinna	1
Työskentely oopperajuhlilla	1
Yhteensä	26

Muut käyntikohteet Punkaharjun ja Puruveden alueella

Käyntikohde muu	Kpl
Eeva	1
Gasthouse Punkaharju	1
Harjun alueen luistelureitit	1
Harjun portti, luistelu	1
Hepokatti	1
Hiihtolatu	1
Hotelli Finlandia	1
Hotelli Rantakatti	1
Ice skating on lakes	1
Ice skating on the lake	2
Joka puolella	1
Jäällä hiihtäen +luistellen	1
Jäällä hiihtämässä	1
Kahvilat	1
Kerimaa/ Kerigolf	1
Kerimäki	2
Kirpputori	1
Kylällä	1
L-alue	1
Lammasharju	1
Linnansaari	1
Linnasaari	1
Linnasaari, Kerimäki	1
Lohikontti, Parikkala	1
Luistelu ja hiihtoreitit	1
Luistelureitit	1
Luistinbaana	1
Luston hiihtolatu	1
Maatilamatkailu Hepokatti	1
Mantsi	2
Metlan hiihtoreitti	2
Mustalahti	2
Mustaniemi	2
Mäkrä	1
Naaranlahti, Savonlinna	1
Other little islands (muissa pienissä saarissa)	1
Paljonkin on saaria täällä, jossa voi yöpyä.	1
Pihlajavesi luistelureitit	1
Pohjoinen Puruvesi	1
Punkaharju	1
Punkaharju resort	1
Punkaharjun hautausmaa	1

LIITE 6. 2(2)

Punkaharjun keskusta	1
Punkasalmi, pikkusaaret matkalla	1
Puruveden rannalla mökillä	1
Putikko	4
Pöllänsaarella	1
Retkeilen koko alueella	1
Retkiluistella jäällä	1
Retkiluistelu	4
Retkiluistelu+lettukahvio	1
Retkiluistelureitit	1
Retkiluistelureitti	2
Retretti	2
Ruokkeen Lomakylä	1
Savonlinna	3
Savonlinna/ Kerimäki	1
Skating tracks	1
Skating, snowshoe	1
Syvälähti, uimaranta	1
Utrasniemi	1
Vaahersalo	3
Vaahersalo Hepokatti & Rantakatti	1
Vohvelikahvila	1
Ympäri Saimaata	1
Äijönlahti, Silvonniemi	1
Yhteensä	84

Vapaamuotoinen palaute aihepiireittäin

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
ei määritelty	ei määritelty	U vas vse prekrasno! (Teillä on kaikki hienosti!)
Lvk- Retkeily -Jätehuolto	kehittämisehdotus	Punkaharjun harjualue tulisi paremmin siivota roskapuista ja kaatuneista puista. Roskapytyt liian pieniä harjutiellä. Mustaniemen uimarannat siivoukseen.
Lvk- Retkeily -Jätehuolto	kehittämisehdotus	Harjualue on muuten siisti, mutta kesäisin pienet roskikset tursuavat ikävästi yli, kun turistit tyhjentävät roskansa niihin. Roskisten ollessa kukkurallaan täynnä käyvät linnut vielä levittämässä roskat ympäriinsä. Toivoisin suurempia kannellisia roskiksia harjutien varrelle.
Lvk- Retkeily -Jätehuolto	kehittämisehdotus	Mustaniemen salpalinjan ympäristön siistiminen kaatuneista puista! Jatkoa jo aloitettuun puuston/vesakon raivaukseen harjualueelta. Karjalan kallion läheisyyteen retkisatamaa/laituria veneilijöille. Jätehuollon parantaminen harjualueella etenkin kesäisin.
Lvk- Retkeily -Jätehuolto	kehittämisehdotus	Hyvä paikka. siisti, hyvät tulentekopaikat. Muutkin palvelut hyvässä kunnossa. Hiekkaranta hieno, mutta jätepiste olisi tarpeellinen täällä rannassa/saarella. Yleisesti ranta hyvässä kunnossa. Marjastus ja sienestys mahdollisuus. Hyvä arvosana saarelle 8+
Lvk- Retkeily -Jätehuolto	kehittämisehdotus	Hytermän uimarannalla voisi olla opasteita. Saaristomeren kansallispuiston siisteyden jälkeen on pakko moittia vähän roskaisuudesta (Puruveden rannoilla ajoittain). Luvattomia nuotiopaikkoja myös paljon. Hienot ovat maisemat ja puhtaat vedet. Tänne olisi mielestäni kansallispuistolle tilausta :)
Lvk- Retkeily -Jätehuolto	kehittämisehdotus	Roskien tyhjentämistä voisi pienentää näin kesällä, kun turisteja/mökkiläisiä liikkuu paikallisten lisäksi.
Lvk- Retkeily -Jätehuolto	valitus	Petrisaareen saatava wc, roskis ja laitur. Netissä sanottiin, että on wc & laitur, ei löydetty. Roskis olisi oltava.
Lvk- Retkeily -Jätehuolto	valitus	Kiitos! Käyn kesällä täällä n. kerran viikossa, talvella n. 2 krt/kk. Kesällä täällä on joskus harmillisen sotkuista...johtuen tietysti runsaasta kävijämäärästä. MIK-SI ihmiset ei kunnioita luontoa!!! Talvella saa olla rauhassa. Kiitos, kun täällä on puita (pääsääntöisesti) ympäri vuoden <3
Lvk- Retkeily -Jätehuolto	valitus	Punkaharjun harjualue tulisi paremmin siivota roskapuista ja kaatuneista puista. Roskapytyt liian pieniä harjutiellä. Mustaniemen uimarannat siivoukseen.
Lvk- Retkeily -Jätehuolto	kehu	Erytiskiitos Petrinlahden WC:stä. Todella siisti! Hieno paikka!
Lvk- Retkeily -Reiitit	kehittämisehdotus	Mustaniemen salpalinjan ympäristön siistiminen kaatuneista puista! Jatkoa jo aloitettuun puuston/vesakon raivaukseen harjualueelta. Karjalan kallion läheisyyteen retkisatamaa/laituria veneilijöille. Jätehuollon parantaminen harjualueella etenkin kesäisin.
Lvk- Retkeily -Reiitit	valitus	Hiihtoladun pohjatyöt ovat retuperällä, luisteluhiihdon "paana" hyvin kalteva ja epätasainen paikkapaikoin. Kilometrimerkintöjä voisi olla ladunvarrella esim 1 km -> 2 km-> 3 km->...
Lvk- Retkeily -Reiitit	valitus	Paikoin puuttuu vieraskieliset opasteet!!! Vähintään englanniksi tarvitaan.
Lvk- Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Lisää luontopolkuja ja sellaisia, joissa on kunnan viitat, opasteet ja sellaisia polkuja, joissa voi liikkua lastenvaunuilla! <3
Lvk- Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	(Alueen opastauluissa on edelleen yhteystiedot Oskariin Rantasalmella, vaikka se on ollut suljettuna vuosia. Olisi hienoa, jos Lusto voisi olla toisena tiedonsaantikohteena, koska Lustoista tehdään opastuksia, retkiä tutkimuspuistoon ja siellä on alueesta hyvät tiedot.)
Lvk- Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Hiihtoladun pohjatyöt ovat retuperällä, luisteluhiihdon "paana" hyvin kalteva ja epätasainen paikkapaikoin. Kilometrimerkintöjä voisi olla ladunvarrella esim 1 km -> 2 km-> 3 km->...
Lvk- Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Put up more clear signs where the trails begin and stuff. Ofc? (Ilmoittakaa selkeämmin kyltein mistä reiitit alkavat.)
Lvk- Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Tutkimus/puulajipuiston yleisilme on hieman ränsistynyt Metsähallituksen hoidossa. Kyltit repsottavat, polkujen kunnosta voisi myös huolehtia paremmin (tuulenaadot tukkivat paikoitellen kulkureittejä). Toivon myös viisautta hakkuiden suhteen...
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	muu	Pitäkää hittolainen nää venesatamat vielä voimissaan, nää on korvaamattomat

LIITE 7. 2(6)

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	muu	Retkisatamia ei saa lopettaa! Onko tutkittu kuinka paljon niissä on kävijöitä ja kuinka suuri tarve niille on?
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	muu	Hyvä paikka. Siisti, hyvät tulentekopaikat. Muutkin paikat hyvässä kunnossa. Hiekkaranta hieno, mutta jäteposte olisi tarpeellinen täällä rannassa/saarella. Yleisesti ranta hyvässä kunnossa. Marjastus ja sienestys mahdollisuus. Hyvä arvosana saarelle 8 +
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Infotauluja, jossa kerrotaan miten harju on syntynyt yms. Mielenkiintoista faktaa - historiaa - biologiaa - uimapaikkoja ja tietoa vesistöistä - kahvi-mahdollisuuksia
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	there is no WC at Karjalankallio laavu. Please install it! Everything else is EXCELLENT! Thank you! :-)
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Juhlavuoden kunniaksi Runebergin kummulle -> kukkaistutus (sini-valkoinen) + levähdyspenkit sekä leiriytymis- ja yöpymiskielto -> kaikki kulkijat uskaltavat/voivat seisahtaa
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Toiveena tulentekopaikkoja, soutuvenelaitureita, wc:itä Punkaharjun harjualueelle. Kiitos tärkeästä tutkimusaiheesta!
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Hirsinen saunarakennus olisi kiva :)
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Kiitos erinomaisesta siisteydestä. Kaksi toivetta: 1) keveitä laitureita melojille ja veneilijöille (jos raskaisiin ei ole rahaa) 2) polkujen (esim. Punkaharjun harjualue) säännöllinen raivaaminen kaatuneista puista. Upea, mahtava paikka. Kiitos teille tärkeästä työstänne!
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Rantoja voisi siistiä heinistä ja kaisloista v. 80-luvun jälkeen ovat kovasti alkaneet kasvaa "kiinni" (laivalaituri + muistomerkki)
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Pojju + laituripaikkoja tulisi olla, koska esim. mereltä tulevat pääkaupunkilaiset eivät osaa/halua ajaa venettä hiekkarannalle. Nyt esim. Petrisaaren käyttö heikkoa.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Karjalankallioille voisi laittaa pienen laiturin huonojalkaisille uimareille.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Harjutien näköalapaikoille ja esim. kioskin rannalle penkkejä, jossa voisi istuskella ja katsella upeita maisemia.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Alueella voisi olla enemmän tulentekopaikkoja tai nuotiopaikkoja.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Houkuttelevammat opasteet teiden varrelle. WC?
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Maantiepyöräilijät on harrastajaryhmä, jota alueelle ei ole erityisesti "houkuteltu". Puruvettä kiertävä pyöräilijä kaipaisi rantaa, johon olisi lupa pu-lahtaa. Niitä saa etsiä, vaan ei löydä...
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Emme meinanneet millään löytää tänne puulajipuistoon. Pyörimme pitkään Lusto-keskuksen lähellä. Saisi olla isommat opasteet ja ohjaus + nettissä helpommat ohjeet osoitteen kera.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Laiturin palauttaminen Petrisaaren ehdoton!
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Puruveden retkisatamien merkinnät merikorteissa virheellisiä: Petrisaari: ei laituria Sepänniemi: ei laituria
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Petrisaaren tulipaikka kuntoon. Ritalät & kannakkeet RST-metallista, kiitos.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Huonona asiana pidän, että Metsähallitus vähentää retkisatamien huoltoa ympäri Saimaata.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Petrisaaren saatava wc, roskis ja laitur. Netissä sanottiin, että on wc & laitur, ei löydetty. Roskis olisi oltava.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehu	Erinomaista palvelua. Petrisaaren mukaiset leirintäalueet Metsähallituksen ylläpitäminä. Kiitos hienoista virkistyspaikoista, jotka on huollettu loistavasti!
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehu	Erittäin hyvä, että tällaisia paikkoja on olemassa. Kiitos t. talvilomalainen
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehu	ps. joka kesä käydään Lustossa Hyvä paikka, siisti, hyvät tulentekopaikat. Muutkin palvelut hyvässä kunnossa. Hiekkaranta hieno, mutta jäteposte olisi tarpeellinen täällä rannassa/saarella. Yleisesti ranta hyvässä kunnossa. Marjastus ja sienestys mahdollisuus. Hyvä arvosana saarelle 8+

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Lvk- Retkeily -Maastoliikenne	muu	Hytermä on tosi hieno paikka. Mainostaminen on kuitenkin hyvin vähäistä. Moni matkailija ei tiedä siitä lainkaan. Myös pääsymahdollisuudet kesäisin ovat hankalat.
Lvk- Retkeily -Maastoliikenne	kehittämisehdotus	Toiveena tulentekopaikkoja, soutuvenelaitureita, wc:itä Punkaharjun harjualueelle. Kiitos tärkeästä tutkimusaiheesta!
Lvk- Retkeily -Maastoliikenne	kehittämisehdotus	Mustaniemen salpalinjan ympäristön siistiminen kaatuneista puista! Jatkoka jo aloitettuun puuston/vesakon raivaukseen harjualueelta. Karjalan kallion läheisyyteen retkisatamaa/laituria veneilijöille.
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	muu	Jätehuollon parantaminen harjualueella etenkin kesäisin. Säilyttäkää tämä!!!
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehittämisehdotus	Äsvägen/ Harjutie: Jag önskar att undervegetation=buskar tas bort och litten glesare med träd, så att vattnet ses mera från åsen. Järvisuomi ser man inte från bil när man kör längs stora och små vägar. Jag föreslår mera gallring i insjöfinland. I Nyslott är det ganska bra gallrat längs vägar na vid sjöar. (Pusikoituminen on vallannut järvimaisemat. Toivoisin niiden karsimista. Järvi-Suomea et erota autolla ajettaessa. Ehdotankin karsimista koko Järvi-Suomen alueelle. Savonlinnassa tilanne on aika hyvä järvien lähellä.)
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehittämisehdotus	Thanks for the info point. It would be great to have pictures about mushrooms its healthy to pick and eat. (Kiitos infopisteestä. Olisi hienoa saada kuvia sienistä, joita on turvallista poimia ja syödä.)
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehittämisehdotus	Voisiko retkisatamien hiekkarannoilta siivota/kaataa puuston pois (ranta- viivasta). Rannat heinitty ja kasvaa puuta täyteen, hiekkarannat häviää.
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	valitus	Harjualueen metsät tiheytyneet niin, ettei järveä ja maisemia kunnolla näe
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Hieno paikka <3
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Tämä on maisema-arvoiltaan ja palveluiltaan parempi kokonaisuus kuin mitä aiemmin minulla oli tietona. Punkaharjun Valtionhotelli houkutteli paikalle. Maastopyöräily oli paras kokemus matkallamme.
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Kiitos vanhempieni, olen saanut tutustua paikkaan jo ihan pienestä pitäen. Tärkeä, maailman yksi kauneimmista paikoista. Mitkään mielenterveysparantolat eivät vedä vertoja puhtaalle, hiljaiselle elokuun samalleen tuoksuiselle Mustaniemelle <3 Kiitos näistä henkireikäpaikoista!
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Ihana Punkaharju. Kiitos, kun pidätte kunnossa!
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Kiitos erinomaisesta siisteydestä. Kaksi toivetta: 1) keveitä laitureita melojille ja veneilijöille (jos raskaisiin ei ole rahaa) 2) polkujen (esim. Punkaharjun harjualue) säännöllinen raivaaminen kaatuneista puista. Upea, mahtava paikka. Kiitos teille tärkeästä työstänne!
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Ihana paikka, maailman paras
Lvk- Aspa -Muu opastusaineisto	muu	Oltiin Tuunaansaassa mökissä 5 vrk. Se kuulune kartta T:n alueeseen? Rajatut alueet hämäävät kartan tulkintaa.
Lvk- Aspa -Muu opastusaineisto	valitus	Liian monimutkainen kyselykaavake!
Lvk-Viestintä ja markkinointi	kehittämisehdotus	Kaikki nähtävyydet ym. kahvilat pitäisi löytyä Google Maps -palvelusta. :)
Lvk-Viestintä ja markkinointi	kehu	Oli yllätys miten mahtava paikka harjualue oli. Asia ei välittynyt netin kautta, kun etsin tietoa Savon matkailusta.
Lvk-Viestintä ja markkinointi	ei määritelty	Hytermä on tosi hieno paikka. Mainostaminen on kuitenkin hyvin vähäistä. Moni matkailija ei tiedä siitä lainkaan. Myös pääsymahdollisuudet kesäisin ovat hankalat.
Lvk-Viestintä ja markkinointi	ei määritelty	Talvikautta voisi ohjelmien puolesta markkinoida enemmänkin - valtionhotelli erinomainen uusi piste majoitus/ruokailu
Lvk-Matkailuyritysten toiminta	muu	Toivottavasti etelän ihmiset löytävät tämän hienon retkiluistelupaikan, ladut ja hotelli Punkaharjun (ja tämän mukavan lettubaarin)
Lvk-Matkailuyritysten toiminta	muu	Kiitos lettukahvio ja retkiluistin vuokraamo
Lvk-Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Voisi olla enemmän palveluja (kirjoitettu kohtaan 10b)
Lvk-Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Toivoisimme lisää ravintolaruokapalveluja iltaisin tai mahdollisuutta tilata catering-palvelua mökkiin. Ruokatarjoilu pitäisi olla muuta kuin hampurilaista ja pitsaa.

LIITE 7. 4(6)

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Toivon Retretin avaamista uudelleen!
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Talvikautta voisi ohjelmien puolesta markkinoida enemmänkin - valtionhotelli erinomainen uusi piste majoitus/ruokailu
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Punkaharju on hieno! Retretti takaisin
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Kesä ja matkailijat jatkuvat elo-/syyskuussakin. Toivon enemmän auki olevia paikkoja silloin!
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Vuokraveneyrittäjät voisivat jakaa venepapereiden kanssa tietoa saariston siisteydestä esim. käytä biohajoavia pesuaineita, älä tiskaa rantavedessä jne.
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Venelaitureita voisi olla enemmän ja niissä WC -> Kerimäki, Punkasalmi ym.
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	It has not enough general informations to visit the country without specificul mean (as fishing or trailing). For example a little map with the main touristics routes and places with distances! It's possible I didn't find it! (Ei ole olemassa tarpeeksi tietoa, että maassa voisi vierailla ilman mitään tiettyä tarkoitusta (kalastus tai vaellus). Esimerkiksi pieni kartta, jossa olisi pääturistipaikat etäisyyksineen. Jos sellainen jo löytyy, en itse löytänyt sitä.)
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	valitus	Punkasalmella vierasvenepalveluiden tilanne oli suuri pettymys.
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	valitus	Meillä oli tarkoitus mennä Lustoon, mutta ovet olivat kiinni eikä löytynyt mitään muuta paikkaa mihin olisi voinut mennä niin ajoimme VAAHERSALOON. Kävimme pihassa. Että huonosti oli nähtävyydet
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	kehu	Nice pancakes kiitos
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	kehu	Tämä on maisema-arvoiltaan ja palveluiltaan parempi kokonaisuus kuin mitä aiemmin minulla oli tietona. Punkaharjun Valtionhotelli houkutteli paikalle, maastopyöräily oli paras kokemus matkallamme.
H–Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Hienot ovat maisemat ja puhtaat vedet. Tänne olisi mielestäni kansallispuistolle tilausta :)
Ls–Lajien ja luontotyyppien hoito	kehu	Very impressed by the excellent way the keeping of the forest along the road from Helsinki to Punkaharju and in the Punkaharjun ja Puruveden area. I enjoyed the arboretum very much. Very beautiful trees. Nice, careful thinnings has been made in foreststands of birches, very straight, twist-free stems! (Olen hyvin vaikuttunut metsien hoidosta matkan varrella Helsingistä Punkaharjulle ja Punkaharjun alueella. Pidän puulajipuistosta hyvin paljon. Kauniita, huolellisia koivujen harvennuksia, hyvin suoria kiertettäviä runkoja!)
Ls–Tutkimusyhteistyö	muu	Very impressed by the excellent way the keeping of the forest along the road from Helsinki to Punkaharju and in the Punkaharjun ja Puruveden area. I enjoyed the arboretum very much. Very beautiful trees. Nice, careful thinnings has been made in foreststands of birches, very straight, twist-free stems! (Olen hyvin vaikuttunut
Ls–Tutkimusyhteistyö	muu	Toiveena tulentekopaikkoja, soutuvenelaitureita", wc:itä Punkaharjun harjualueelle. Kiitos tärkeästä tutkimusaiheesta!
Ls–Tutkimusyhteistyö	kehittämisehdotus	Thank you very much. I appreciate your concern to improve the quality and entertainment options of the resort. Hope this will help you to develop. If you like me to help you to improve russian wording of the questionnaire, I'd be glad to help. Email me xxx and I'll send you back answers.
Ls–Tutkimusyhteistyö	kehittämisehdotus	Vastauksia voi vääristää se, että kyselyssä ei ole vaihtoehtoa sille, että asuu alueella osa-aikaisesti esim. on kesämökki täällä.
Yleinen kehittämisidea Metsähallitukselle	kehittämisehdotus	Punkaharjun harjualue tulisi paremmin siivota roskapuista ja kaatuneista puista. Roskapytyt liian pieniä harjutiellä. Mustaniemen uimarannat siivoukseen.
Muu	muu	Aion tulla kesällä yksityisesti
Muu	muu	Spasibo za bereznoe otnoshenie k prirode. (Kiitos luonnon kunnioittamisesta)

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Muu	muu	there is no WC at Karjalankallio laavu. Please install it! Everything else is EXCELLENT! Thank you! :-)
Muu	muu	Toivoisin alueen ihmisille lisää yrittäjyyshenkeä!
Muu	muu	Kiitos!!!
Muu	muu	Asuin Vuoriniemillä Höökin kaupalla 1945 alkaen 5 vuotta. Vanhaa harju-tietä ajaen hakivat tavaroita SLN tukusta. Sai olla kyydissä. Olen asunut Punkaharjulla 3 kertaa 2000-luvulla! Kappale kauneinta Suomea. Olen syntynyt Säämingissä 1942 Pitkälän kylässä. Poikani perhe asuu metsäpellontiellä, jossa käyn usein.
Muu	muu	Spasibo! (Kiitos!)
Muu	muu	Kiitos! Käyn kesällä täällä n. kerran viikossa, talvella n. 2 krt/kk. Kesällä täällä on joskus harmillisen sotkuista... johtuen tietysti runsaasta kävijämäärästä. MIK-SI ihmiset ei kunnioita luontoa!!! Talvella saa olla rauhassa. Kiitos, kun täällä on puita (pääsääntöisesti) ympäri vuoden <3
Muu	muu	Kuinka tarpeellista Metsähallituksen on vuonna 2016 jaotella vastaajat miehiin ja naisiin? Myös kolmas vaihtoehto mahdollinen...
Muu	muu	Sammakolahden saunan varaus voisi olla jokin onlinejuttu.
Muu	muu	Too many questions :) (Liian paljon kysymyksiä)
Muu	muu	Arpa lankesi minulle ihanasta maasta ja kaunis on minun perintöosani.
Muu	muu	Upeaa elvyttävää luonto- ja kulttuurimaisemaa, säilyttäkäämme ja kunnioittakaamme! Jos maisemaa muokataan, sitä ei saa takaisin...
Muu	muu	Vuodesta 1986 olemme viettäneet kesää Puruvesi-Punkaharju-alueella aina vuoteen 2012 asti. 2013 vuodesta kesänviettopaikka vaihtui Kesälahdelle.
Muu	muu	Jos ilma ei olisi ollut pilvinen ja sateinen vaan lämmin ja aurinkoinen tuo summa olisi ollut 200e. Minusta veneilyssä on parasta, kun aurinko lämmittää, nuotiolla voi tehdä ruokaa, ulkona voi pelata erilaisia pelejä yhdessä läheisten kanssa. Suomen vaihteleva sää on hieman haasteellinen, kun vesikään ei tunnu vielä tarpeeksi lämpimältä... se vähän harmittaa, mutta vain vähän!
Muu	muu	Hyvää kesää! :)
Muu	kehittämisehdotus	Veneen tankkauspaikka olisi hyvä.
Muu	valitus	Lappu monimutkainen ja hidas täytettävä. Seurue hermostui.
Muu	valitus	Vähän vaikea vastata määrättyihin asioihin, koska käyntiaikani oli turistikauden ulkopuolella. Ihanaa seutua!
Muu	valitus	Hieman liian pitkä & yksityiskohtainen kysely
Muu	valitus	Liian pitkä kysely
Muu	valitus	Tienvarret olivat erittäin roskaisia.
Muu	valitus	Venäläisten käyttäytyminen yhteisissä ruuanlaittotoissa oli "omistavaa". Muilla kävijöillä ei ollut alueelle asiaa.
Muu	valitus	Savonlinnassa ei ole vierasvenesatamien (Törnipyörä, Tuunaansalmi... eikä Citymarketin ostoslaiturissa) kompostityhjennysroskista. Pieni asia, mutta tuntuu typerältä ja väärältä laittaa eloperäistä jätettä sekoroskiin - luontomatkaileukohteessa.
Muu	valitus	Luston pysäkin "paviljonki katos" erittäin huonossa kunnossa.
Muu	valitus	Vähän oli uuvuttava kysely, voisi fokusoida. Linnansaareissa pitäisi kysellä, kun siellä kerran aiotaan lopettaa parhaita paikkoja. Järkevämpää olisi lopettaa 2 lähekkäisestä toinen eikä alueen ja sen kulman ainoaa (Taivalsaari!)
Muu	valitus	Kahvilapalveluiden parantaminen on koko Suomen laajuinen ongelma. Tuotteiden laatu ja monipuolisuus on asia, johon panostaminen tuottaisi pienellä satsauksella moninkertaista asiakastytyvääisyyttä.
Muu	valitus	Turhan pitkä kysely.

LIITE 7. 6(6)

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Muu	valitus	I would be great to get more informations. Even at official pages & tourist infos good tips are rare. Many pages are not up to date and many museums or sights are closed. Every bad, when we spend money and time to get there and find out it's closed and shutted down. (Olisi hienoa, jos tietoa olisi enemmän saatavilla. Viralliset sivustot ja matkailu-infojen "vihjeet" ovat harvinaisia. Monet sivustot eivät ole päivitettyjä ja moni museo tai nähtävyys on suljettu. Lisäksi kulutamme rahaa ja aikaa päästäksemme paikan päälle vain huomataksemme, että kohde on suljettu kokonaan.)
Muu	kehu	Puruvesi on Saimaan HELMI
Muu	kehu	Hytermä on hieno paikka.
Muu	kehu	Hytermä on loistava paikka ja kohde viedä kesälomavieraatkin tutustumaan paikkaan. KIITOS!
Muu	kehu	Tosi mukava tutkimus :)
Muu	kehu	Hienoja näkymiä, etenkin Valtionhotellin terassilta.
Muu	kehu	Olen entinen paikkakuntalainen ja nykyisin lomailen usein mökilläni täällä. Vieraani, ystäväni, työkaverini ym. ovat olleet todella ihastuneita maisemiin ja olosuhteisiin ja ovat tankanneet itseensä fyys.psyyk.sos.voimavaraa, mielihyvää, muistoja ym!
Muu	kehu	Käyn lähes viikottain. Jumalallinen paikka ja tärkeä!
Muu	kehu	Punkaharju on hieno! Retretti takaisin
Muu	kehu	Kaunis luonto rentouttaa ja virkistää mieltä.
Muu	kehu	Todella kaunista suomalaista maisemaa - sielu lepää!
Muu	kehu	Oikein mieluisa tämä kaunis paikka.
Muu	kehu	Iso kiitos teille!
Muu	kehu	Ihastuin valtavasti harjun kaiteisiin - todella todella upeat ja ei voitaisi parasimpia laittaa!!!
Muu	kehu	Vähän vaikea vastata määrättyihin asioihin, koska käyntiaikani oli turistikauden ulkopuolella. Ihanaa seutua!
Muu	kehu	Olen lähialueelta kotoisin, vaikka asunkin ulkomailla. Hieno paikka esitellä ulkomaalaisille.
Muu	kehu	Suuri kiitos! Oikein hyvä paikka lomaviihtoon.
Muu	ei määritelty	Hyvinvointia

Aineiston kerääjä täyttää:

numero	paikka	kävijä	haastattelija	posti	nimikirjaimet	pvm	kellonaika

METSÄHALLITUS

Punkaharju–Puruvesi Kävijätutkimus 2016

Täyttöohjeet:

Kävijätutkimuksella kerättävää tietoa käytetään hyväksi Punkaharjun–Puruveden alueen kehittämisessä. Toivomme Sinun vastaavan tämän lomakkeen jokaiseen kysymykseen huolellisesti ja pyydämme ottamaan huomioon seuraavat ohjeet:

1. Lue kysymykset huolellisesti.
2. Vastaa kysymyksiin **henkilökohtaisesti** merkitsemällä yksi rasti vastausympyrään (○). Niissä kysymyksissä, joissa on mahdollista valita useampi vaihtoehto, merkitse vastauksesi vastausruutuihin (□). Joissakin kysymyksissä pyydetään kirjoittamaan vastaus. Voit halutessasi jatkaa vastausta muualle.
3. Kysymykset koskevat **ainoastaan tämänkertaista käyntiäsi** Punkaharjun–Puruveden alueella (kartta 1) ja joissain kohdin myös sen lähialueella (kartta 2).
4. Palauta täytetty lomake aineiston kerääjälle tai ohjeissa annettuun paikkaan.
5. Lisätietoja antaa Anne Pyykönen p. 0400154823 (anne.pyykonen@metsa.fi) tai Tiina Linsèn p. 0407388312 (tiina.linsen@metsa.fi)

KIITOKSET ETUKÄTEEN!

1. Milloin saavuit Punkaharju–Puruvesi-alueelle (ks. kartta 1)?

päivämäärä _____ ja kellonaika _____

2. Kuinka kauan oleskelit tai aiot oleskella tällä käynnillä...

a. Punkaharju–Puruvesi-alueella (ks. kartta 1)?

noin _____ vrk **tai** _____ tuntia

b. yhteensä Punkaharju–Puruvesi-alueella ja Savonlinnan matkailualueella, ks. kartta 2)?

noin _____ vrk **tai** _____ tuntia

Asun lähialueella

Jos vastasit edelliseen kysymykseen (2b) **enemmän kuin 1 vrk**, niin kuinka monta kertaa olet vierailut tai suunnittelet vierailevasi Punkaharju–Puruvesi-alueella tämän matkasi aikana?

_____ kertaa

3. Jos yövyit tai aiot yöpyä...

(muussa tapauksessa siirry kysymykseen 4)

a. Punkaharju–Puruvesi-alueella (ks. kartta 1), niin montako yötä vietit tai vietät

- hotellissa _____ yötä
- vuokramökissä _____ yötä
- asuntoautossa tai -vaunussa _____ yötä
- omassa majoitteessa (telta tms.) _____ yötä
- veneessä _____ yötä
- muualla, missä _____ yötä

b. Savonlinnan matkailualueella (ks. kartta 2), niin montako yötä vietit tai vietät

- hotellissa _____ yötä
- vuokramökissä _____ yötä
- lomaosakkeessa _____ yötä
- omassa mökissä _____ yötä
- asuntoautossa tai -vaunussa _____ yötä
- veneessä _____ yötä
- leirintäalueella _____ yötä
- maatilamajoituksessa _____ yötä
- omassa majoitteessa (telta tms.) _____ yötä
- muualla, missä? _____ yötä

Asun lähialueella

4. Missä päin Punkaharju–Puruvesi-aluetta (ks. kartta 1) vierailit tai suunnittelet vierailevasi tällä käynnillä?

(merkitse tarvittaessa useampi kohta)

- Punkaharjun Valtionhotelli
- Kruunupuisto
- Puulaji- ja tutkimuspuisto
- Kokonharjun luontopolku ja /tai aarnialue
- Karjalankallion nuotiopaikka
- Kuikonniemen kioski ja viereiset uimarannat
- Harjun maisematie
- Harjualueen polut
- Salpalinjan varustukset
- Lusto
- Kesämaa
- Tuunaansaaren matkailuyritykset (Harjun Portti, Lomakeskus, Taidekartano Johanna Oras)
- Hytermä
- Petrisaari
- muualla, missä? _____

5a. Millä kulkuneuvoilla matkustit kotoasi Punkaharju–Puruvesi-alueelle? (merkitse kaikki käyttämäsi kulkuneuvot)

1 ☐ henkilöauto	8 ☐ polkupyörä
2 ☐ asuntovaunu/matkailuauto	9 ☐ pienvene
3 ☐ linja-auto	10 ☐ matkavene, jossa makuupaikkoja
4 ☐ tilausbussi (ryhmämatka)	11 ☐ kanootti, kajakkii tai soutuvene
5 ☐ juna	12 ☐ reittivene tai -alus
6 ☐ lentokone	21 ☐ risteilyvene tai -alus
7 ☐ moottoripyörä	99 ☐ muu, mikä? _____

5b. Mitä yllä valitsemistasi kulkuneuvoista käytit viimeksi? Merkitse numero → _____

6. Minkälainen on seurueesi tällä käynnilläsi Punkaharju–Puruvesi-alueella?

olen yksin → siirry kysymykseen 8.

seurueen koko yhteensä _____ henkilöä

(vastaaja mukaan luettuna) joista alle 15-vuotiaita? _____ henkilöä

alle 15-vuotiaiden syntymävuodet (jos kaikki lähes saman ikäisiä, ilmoita yleisin syntymävuosi) _____

liikuntaesteisiä? _____ henkilöä

9a. Mitä pääasiassa teit tai aiot tehdä Punkaharju–Puruvesi-alueella tällä käynnilläsi?

(merkitse tarvittaessa useampi vaihtoehto)

1 ☐ kävely	11 ☐ sienestys	62 ☐ auringonotto
2 ☐ sauvakävely	12 ☐ kasviharrastus	63 ☐ veneily
3 ☐ lenkkeily	13 ☐ opetukseen liittyvä käynti	64 ☐ melonta ja souu
4 ☐ retkeily	15 ☐ luontovalokuvaus	86 ☐ opastettu retki
5 ☐ luonnon tarkkailu	18 ☐ koiran kanssa ulkoilu	88 ☐ kulttuuriperintöön tutustuminen
6 ☐ eväretkeily	20 ☐ telttailu tai muu leirytyminen maastossa	105 ☐ kahvilassa tai kioskillä käynti
7 ☐ pyöräily	21 ☐ murtomaahiihto	116 ☐ puu- ja pensaslajeihin tutustuminen
8 ☐ kalastus	27 ☐ lumikenkäkävely	999 ☐ muu, mikä? _____
9 ☐ lintuharrastus	30 ☐ retkiloistelu	
10 ☐ marjastus	60 ☐ uinti	

9b. Mikä valitsemasi vaihtoehto oli tai on mielestäsi kaikkein tärkein tällä käynnilläsi? numero → [_____]

7. Mistä seurueesi pääosin koostuu tällä käynnilläsi Punkaharju–Puruvesi-alueella?

(valitse parhaiten kuvaava vaihtoehto)

- oman perheen jäsenistä
- muista sukulaisista
- ystävistä
- työtovereista
- koululuokasta
- päiväkotiryhmästä
- opiskeluryhmästä
- eläkeläisryhmästä
- ohjelmapalveluyrityksen asiakkaista
- kerhosta, yhdistyksestä tms.
- jostakin muusta, mistä? _____

8. Kuinka tärkeitä seuraavat asiat ovat tai olivat sinulle tällä käynnilläsi Punkaharju–Puruvesi-alueella? (vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)

(5 = erittäin tärkeää, 4 = melko tärkeää, 3 = ei kumpaakaan, 2 = ei kovin tärkeää, 1 = ei lainkaan tärkeää)

	erittäin tärkeää	5	4	3	2	1	ei lainkaan tärkeää
luonnon kokeminen		☐	☐	☐	☐	☐	
maisemat		☐	☐	☐	☐	☐	
mahdollisuus olla itsekseen		☐	☐	☐	☐	☐	
henkinen hyvinvointi		☐	☐	☐	☐	☐	
poissa melusta ja saasteista		☐	☐	☐	☐	☐	
rentoutuminen		☐	☐	☐	☐	☐	
tutustuminen uusiin ihmisiin		☐	☐	☐	☐	☐	
yhdessäolo oman seurueen kanssa		☐	☐	☐	☐	☐	
aikaisemmat muistot		☐	☐	☐	☐	☐	
alueeseen tutustuminen		☐	☐	☐	☐	☐	
luonnosta oppiminen		☐	☐	☐	☐	☐	
omien taitojen kehittäminen		☐	☐	☐	☐	☐	
kuntoilu		☐	☐	☐	☐	☐	
jännityksen kokeminen		☐	☐	☐	☐	☐	
alueen kulttuuriperintöön tutustuminen		☐	☐	☐	☐	☐	

10a. Mitä mieltä olet käyttämiesi palveluiden, rakenteiden ja ympäristön laadusta tämänkertaisella käynnilläsi Punkaharju–Puruvesi-alueella?

Vastaa jokaiseen kohtaan ja arvioi tällä käynnillä käyttämäsi palvelun tai rakenteen laatu. Mikäli et ole käyttänyt palvelua tai rakennetta tällä käynnilläsi, rasti vaihtoehto "en ole käyttänyt palvelua".
(5 = erittäin hyvä, 4 = melko hyvä, 3 = keskinkertainen, 2 = melko huono, 1 = erittäin huono)

	erittäin hyvä	5	4	3	2	1	erittäin huono	en ole käyt- tänyt
pysäköintipaikat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
tiestö	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
reittien opastetaulut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
polkureitistö	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
polkuviitoitukset	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
tulentekopaikat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
polttopuut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yleisökäymälät	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
jätehuollon toteutus ja ohjeistus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Metsähallituksen aluetta koskevat www-sivut (www.luontoon.fi/ Punkaharju tai retkikartta.fi)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
rantautumispaikat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
maantienvarsien opastus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmapalvelut)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
reittien ja rakenteiden turvallisuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yleinen turvallisuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yleinen siisteys	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
maiseman vaihtelevuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
kulttuuriperintökohteet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
uimarantojen siisteys	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
jokin muu, mikä? _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

10b. Kuinka tyytyväinen olet kokonaisuudessaan Punkaharju–Puruvesi-alueen palveluiden ja rakenteiden määrään?

(5= erittäin tyytyväinen, 4=melko tyytyväinen, 3=ei kumpikaan, 2=melko tyytymätön, 1=erittäin tyytymätön)

erittäin tyytyväinen erittäin tyytymätön

11. Täytyivätkö tähän käyntiin Punkaharju–Puruvesi-alueella liittyvät odotuksesi seuraavien asioiden suhteen?

(5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = keskinkertaisesti, 2 = melko huonosti, 1 = erittäin huonosti)

	erittäin hyvin	5	4	3	2	1	erittäin huonosti
luonnonympäristö	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
harrastusmahdollisuudet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
reitit ja rakenteet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

12. Onko Punkaharju–Puruvesi-alue tällä matkalla...

- matkasi ainoa tai tärkein kohde?
 yksi matkasi suunnitelluista kohteista?
 Muita kohteita ovat: _____
 ennalta suunnittelemaan kohde matkan varrella?
 Matkasi pääkohde/pääkohteet ovat: _____

13. Rahankäyttö

Oletko käyttänyt / tuletko käyttämään rahaa tähän matkaan liittyviin erilaisiin menoihin Punkaharju–Puruvesi-alueella tai Savonlinnan matkailualueella (ks. kartta 2)

- kyllä (→ vastaa alla oleviin kysymyksiin)
 en (→ siirry kysymykseen 14)

Ilmoita rastiattamalla, arvioitko tässä

- henkilökohtaiset kulusi sekä osuutesi seurueen yhteisistä kuluista **VAI**
 perheen tai seurueen kokonaiskulut.

Kyseessä on matkatoimiston tai muun matkanjärjestäjän järjestämä pakettimatka, jonka hinta on _____ €
 → Ilmoita tämän lisäksi alla **muut** kulusi Punkaharju–Puruvesi-alueella ja Savonlinnan matkailualueella.

Ilmoita alla (kohdat A-G), paljonko tähän matkaan liittyviä kuluja sinulla on ollut ja arviolta tulee olemaan Punkaharju–Puruvesi-alueella ja Savonlinnan matkailualueella. (Kirjaa riville 0 (nolla), jos sinulla ei ole kyseiseen kohtaan kuuluvia kuluja.)

A polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset _____ €

B paikallismatkojen kustannukset (esim. paikalliset bussi- tai taksimatkat) _____ €

C ruoka- sekä muut vähittäiskauppaostokset _____ €

D kahvila- ja ravintolaostokset _____ €

E majoittuminen _____ €

F ohjelma- ja virkistyspalvelut (esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin) _____ €

G muut menot (esim. varusteiden ja välineiden vuokrat) _____ €

14. Kuinka usein olet käynyt Punkaharju–Puruvesi-alueella ennen tätä käyntiä?

(vastaa kaikkiin soveltuviin kohtiin)

tämä on ensimmäinen kerta

viimeisen viiden vuoden aikana _____ kertaa

milloin ensimmäisen kerran? v. _____

milloin viimeksi? v. _____

15. Onko jokin seuraavista asioista häirinnyt Sinua tämänkertaisella käynnilläsi Punkaharju–Puruvesi-alueella?

(vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)

(5 = ei lainkaan, 4 = melko vähän, 3 = keskinkertaisesti, 2 = melko paljon, 1 = erittäin paljon)

	ei lain- kaan		erittäin paljon		
	5	4	3	2	1
maaston kuluneisuus	☐	☐	☐	☐	☐
maaston roskaantuneisuus	☐	☐	☐	☐	☐
luonnonympäristön käsittely	☐	☐	☐	☐	☐
liiallinen kävijämäärä	☐	☐	☐	☐	☐
muiden kävijöiden käyttäytyminen	☐	☐	☐	☐	☐
jokin muu, mikä?	☐	☐	☐	☐	☐

16. Missä määrin koet tämänkertaisen käyntisi Punkaharju–Puruvesi-alueella vaikuttaneen yleiseen terveydentilaasi ja hyvinvointiisi seuraavilla osa-alueilla?

(Vastaa jokaiseen kohtaan ja valitse se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi. 5 = täysin samaa mieltä, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä, 1 = täysin eri mieltä)

	täysin samaa mieltä		täysin eri mieltä		
	5	4	3	2	1
Sosiaalinen hyvinvointini lisääntyi (esim. työkyvyn edistyminen, ihmissuhteiden lujittuminen, yksin tai yhdessä tekemisestä nauttiminen)	☐	☐	☐	☐	☐
Psyykkinen hyvinvointini lisääntyi (esim. tyytyväisyys elämään, mielialan kohentuminen, palautuminen henkisestä uupumuksesta, uuden oppiminen)	☐	☐	☐	☐	☐
Fyysinen hyvinvointini lisääntyi (esim. luonto-aistimuksista nauttiminen, fyysisen kunnon ylläpito, uusien taitojen omaksuminen, fyysinen hyvä olo)	☐	☐	☐	☐	☐

17. Minkä arvoiseksi arvioisit rahassa mitattuna Punkaharju–Puruvesi-alueella kokemasi terveys- ja hyvinvointivaikutukset?

Voit esimerkiksi verrata rahallista arvoa kaupallisiin hyvinvointi-palveluihin ja -tuotteisiin (kuntosalikäynti 5 €, kylpyläkäynti 2,5 tuntia 20 €, hieronta 60 min 50 €, hemmottelupäivä kylpylässä erilaisilla hoidoilla 200 €), erilaisiin kulttuuripalveluihin (elokuviissa käynti 12 €, konsertti 100 €) tai matkoihin (kotimaan matka 500 €, ulkomaanmatka 3000 €).

_____ €

18. Pysyvän asuinpaikkasi postinumero ja asuinkuntasi?

[_____] _____

19. Sukupuoli?

mies nainen

20. Syntymävuosi?

[_____]

21. Ammatillinen koulutus? (merkitse korkein taso)

- ammattikoulu
 opistotasoinen tutkinto
 alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto
 ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto
 ei ammatillista tutkintoa

22. Miten pitkän matkan olet liikkunut tai aiot liikkua omin voimin tällä käynnilläsi Punkaharju–Puruvesi-alueella?

(voit merkitä useamman vaihtoehdon)

- jalkaisin yht. _____ km
 pyöräillen yht. _____ km
 meloen tai soutaen yht. _____ km
 hiihtäen yht. _____ km
 lumikenkäillen yht. _____ km
 muuten, miten? _____ yht. _____ km

23. Mistä sait tietoa Punkaharju-Puruvesi alueesta?

(voit merkitä useamman vaihtoehdon)

- Riihisaaresta Saimaan kulttuuri- ja luontokeskuksesta
 tuttavilta, ystäviltä tai sukulaisilta
 Metsähallituksen www-sivuilta (www.luontoon.fi/punkaharju)
 muilta www-sivuilta
 sosiaalisesta mediasta
 esitteistä tai oppaista (retkeilyopas, ym.)
 TV / radio-ohjelmista tai lehtiartikkeleista
 seudun matkailutoimistosta tai matkailuinfosta
 alueen yrityksiltä (esim. ohjelmalvelut, majoitus)
 paikka on minulle entuudestaan tuttu
 muualta, mistä

KIITOKSIA VASTAUKSISTASI!

Mikäli haluat esittää muita ajatuksiasi, niin kirjoita niitä tähän.

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 226 Vösa, R., Högmander, J., Nordström, M., Kosonen, E., Laine, J., von Numers, M. & Rönkä, M. 2017: Saaristolinnuston historia, kannankehitys ja nykytila Turun saaristossa. 310 s.
- No 227 Kurvinen, L. & Westerbom, M. 2017: Allien syyslevähdysalueiden vedenalaiset inventoinnit Porkkalassa. 45 s.

Sarja B

- No 218 Metsähallitus 2016: Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tilinpäätös ja toimintakertomus 2015. 53 + 15 s.
- No 219 Torppa, K. 2016: Karhunkierroksen luontokeskuksen asiakastutkimus 2013. 54 s.
- No 220 Torppa, K. 2016: Syötteen luontokeskuksen asiakastutkimus 2013–2014. 62 s.
- No 221 Veteläinen, T. 2016: Syötteen kansallispuiston kävijätutkimus 2015. 74 s.
- No 222 Keränen, I. & Mikkola, M. 2016: Etelä-Konneveden kansallispuiston kävijätutkimus 2015–2016. 65 s.
- No 223 Heinonen, M. 2016: Saaristomeren kansallispuiston kävijätutkimus 2014. 60 s.
- No 224 Lampinen, J. 2016: Patvinsuon kansallispuiston kävijätutkimus 2013. 53 s.
- No 225 Ala-Fossi, K. & Mikkola, M. 2017: Pyhä-Häkin kansallispuiston kävijätutkimus 2016. 43 s.
- No 226 Nylander, M. 2017: Repoveden kansallispuiston kävijätutkimus 2013–2014. 69 s.
- No 227 Nylander, M. & Paasonen, S. 2017: Repoveden kansallispuiston yritystutkimus 2013. 34 s.
- No 228 Muhonen, J. 2017: Suomen luontokeskus Haltian asiakastutkimus 2015. 42 s.
- No 229 Lehtonen, L. 2017: Nuuksion kansallispuiston kävijätutkimus 2015–2016. 74 s.
- No 230 Kuusisto, K., Erkkonen, J. & Ylläsjärvi, J. 2017: Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimus 2016. 91 s.
- No 231 Rautava, E. 2017: Teijon kansallispuiston kävijätutkimus 2015. 73 s.
- No 232 Pakkanen, A. 2017: Pyhä–Luoston kansallispuiston kävijätutkimus 2015–2016. 93 s.

Sarja C

- No 157 Metsähallitus 2017: Pyhä–Luoston kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 86 s.
- No 158 Metsähallitus 2017: Syötteen luontomatkailusuunnitelma 2017. 100 s.
- No 159 Metsähallitus 2017: Punkaharjun ja Puruveden suojelualue- ja tutkimusmetsäkokonaisuuden hoito- ja käyttösuunnitelma 2011–2020. 89 s.

ISSN-L 1235-8983
ISSN (verkkojulkaisu) 1799-5388
ISBN 978-952-295-206-6 (pdf)

julkaisut.metsa.fi